

ICAC: MEMÒRIA 2014

Institut Català d'Arqueologia Clàssica

ICAC: MEMÒRIA 2014

Institut Català d'Arqueologia Clàssica

Institut Català d'Arqueologia Clàssica
Plaça d'en Rovellat, s/n, 43003 Tarragona
Telèfon: 977 24 91 33 – Fax: 977 22 44 01
www.icac.cat – info@icac.cat

Tarragona, març del 2015

Foto de coberta: Jaça del Roc de l'Orri (Queralbs, el Ripollès)

Disseny i maquetació: Indústries Gràfiques Gabriel Gibert

Dipòsit Legal: T. 507-2014

Índex

Presentació	5
Organització	7
Recerca	13
Investigadors	17
Serveis de suport a la recerca	123
Unitat d'Estudis Arqueomètrics	123
Unitat de Documentació Gràfica	126
Centre de documentació i biblioteca	128
Formació avançada	131
Publicacions	135
Activitats científiques	137
Difusió i transferència	139

Presentació

El 2014 ha estat el primer any natural en què he pogut viure un cicle complet, de gener a desembre, com a director de l'ICAC. La introducció a aquesta memòria d'activitat anual ha de ser, doncs, diferent de la de l'any passat (la primera que vaig signar), encara que només sigui per aquest fet. Repasso els *agenda* i em quedo amb tres moments de l'any que han estat importants per ells mateixos, importants per al nostre Institut i importants per a mi, com a director i, també, com a investigador.

El primer va ser el Consell de Direcció que vam tenir el mes de juliol. D'un ordre del dia dens i estratègic per al futur de l'ICAC, en vull destacar dues coses. La primera és que el nostre Institut té un nou subdirector des d'aquesta data: el Dr. Josep M. Palet va ser proposat i nomenat amb una funció doble i cabdal, coordinar i impulsar l'activitat de recerca de tots els equips i investigadors de la casa; i, molt vinculat amb la recerca, liderar la formació avançada en què l'ICAC col·labora (fonamentalment amb la URV i la UAB). La seva experiència en el nostre Institut, el compromís que hi té i la seva contrastada vàlua com a investigador, el fan peça clau del nostre present i del nostre futur. La segona cosa que vull destacar d'aquest Consell de Direcció és que es va aprovar, també per unanimitat, el Pla d'Actuació 2014-2020. La nostra activitat global com a centre de recerca finançat sobretot amb diner públic està perfectament monitoritzada i és transparent (a través dels compromisos adquirits i dels indicadors que ens en mostren l'estat, en els contractes programa amb la Generalitat de Catalunya i amb la URV). Passem, a més, cada tres anys una estricta avaluació externa. Però ens mancava el "full de ruta", el compromís amb nosaltres mateixos i amb el nostre Consell de Direcció, sobre cap a on ha d'anar l'activitat estratègica de l'ICAC (certament, en el marc clau de l'H2020) els propers sis anys. Aquesta activitat seguirà tenint cinc camps d'actuació que ens comprometen a tots els membres de l'Institut. En l'acompliment dels objectius que hi tenim marcats hem d'esmerçar-hi tots els esforços: manteniment de la quantitat d'ingressos competitiu obtinguts en convocatòries públiques i en contractes o convenis, amb creixement, però, dels que procedeixen dels diferents programes de la Unió Europea.

Creixement mínim, però sostingut, dels articles indexats a JCR (ISI), Scopus i Carhus+2014. I manteniment de la quantitat de tesis llegides sota la direcció d'investigadors de l'ICAC.

El segon moment important de l'any va ser la celebració del nostre desè aniversari. El mes de novembre vam proposar una jornada de reflexió pública, col·lectiva i oberta a tothom interessat en el món antic i l'arqueologia clàssica, per tal que, a través de taules rodones i de debat, en poguessin sortir algunes idees clau, que haurien de ser tractores de la nostra activitat i de les decisions futures que anem prenent: necessitem connectar amb una manera diferent d'explicar el que es deriva del coneixement que generem. Necessitem connectar amb la part més emocional de qui ens rep, escolta i llegeix perquè fer-ho, connectar amb aquesta sensibilitat, ens ajudarà a conservar el nostre patrimoni cultural, les nostres idees i la nostra civilització. Hem d'innovar maneres, temes, mètodes, en col·laboració amb gent que tingui professions i formacions diferents de les nostres, i hem de fer-ho en la frontera del nostre coneixement, assumint riscos i sabent que la part de les Humanitats que representem és realment transversal a qualsevol progrés del coneixement que es vulgui assolir. En tot allò que fem, ara com mai, cal sumar masses crítiques, cal buscar objectius comuns, cal compartir per poder proposar nous avenços i un progrés real del coneixement que representem els que vam participar en aquella jornada.

El tercer moment, que, de fet, ha anat succeint al llarg de quasi tot l'any en una feina lenta i poc pública, té a veure amb les conclusions de la jornada del nostre aniversari: penso en el programa SUMA, de confluència entre l'ICAC, l'ICRPC i l'IPHES, que s'ha anat consolidant durant el 2014. A poc a poc, hem anat arribant tots a la conclusió que una estratègia d'agregació entre els tres instituts feta des de la igualtat, però també sent conscients de la complementarietat que podem aportar els uns als altres, i des de la diversitat d'interessos, ens acabarà fent més forts i millors del que som ara.

Per aquests tres moments i perquè al llarg de tot l'any hem madurat i definit una estratègia de futur, com a ICAC, com a membres del SUMA i, també, dins del col·lectiu més ampli de la recerca i la formació avançada en arqueologia i món antic a Catalunya, em sembla que 2014 ha estat un any important. Si és, a més a més, decisiu per al nostre futur el que hem fet, només la nostra feina, el nostre convenciment i la nostra voluntat de fer realitat el que hem reflexionat, planificat i decidit, ho diran.

Joan Gómez Pallarès
Director

Organització

CONSELL DE DIRECCIÓ

- **President**

Hble. Conseller Sr. Andreu Mas-Colell
Conseller del Departament d'Economia i Coneixement

- **Vicepresident**

Excm. Sr Francesc Xavier Grau Vidal
Rector de la Universitat Rovira i Virgili

Excm. Sr. Josep Anton Ferré Vidal (a partir del 27 de maig)
Rector de la Universitat Rovira i Virgili

- **Vocals representants de l'Administració de la Generalitat de Catalunya**

Sr. Josep Maria Martorell i Rodon
Director general de Recerca
Departament d'Economia i Coneixement

Sr. Joan Pluma i Vilanova
Director general d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni
Departament de Cultura

- **Vocals representants de la Universitat Rovira i Virgili**

Dr. Antoni González Senmartí
(actua també com a secretari del Consell de Direcció)
Secretari General de la Universitat Rovira i Virgili
Delegat del rector de Relacions Institucionals (a partir del 27 de maig)

Dr. Josep Manel Ricart Pla
Vicerector de Política Científica i de Recerca
Vicerector de Política Acadèmica i de la Recerca (a partir del 27 de maig)

- **Vocals representants del Consell Interuniversitari de Catalunya**

Dr. Emili Junyent Sánchez
Professor de la Universitat de Lleida

Dr. Josep Maria Nolla Brufau
Professor de la Universitat de Girona

- Dr. Joan Gómez Pallarès
Director de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica

CONSELL CIENTÍFIC ASSESSOR

Prof. Dr. Vassilis Aravantinos
Professor emèrit de la University of Athens, Grècia

Prof. Dr. Georges Fabre
Professor de la Université de Pau, França

Prof. Dr. Zahi Hawass

Prof. Dr. Simon Keay
Professor de la University of Southampton, Regne Unit

Prof. Dr. Emilio Marin
Vicerector de la Catholic University of Croatia, Croàcia

Prof. Dr. Dirce Marzoli
Directora de l'Instituto Arqueológico Alemán, Madrid

Prof. Dr. Ricardo Olmos Romera
Professor de l'Instituto de Historia - Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Madrid

Prof. Dr. Paolo Sommella
Professor de la Università degli Studi di Roma "La Sapienza", Itàlia

Director

Joan Gómez Pallarès

Subdirector

Josep Maria Palet Martínez

Administrador

Jordi Peiret i Estrada

Àrea de direcció

Esther Esquinas Torres

Àrea de recerca**Investigadors****Sènior**

Maria Carme Belarte Franco (ICREA)

Jesús Carruesco García (URV)

José Ignacio Fiz Fernández (URV)

Joan Gómez Pallarès

Ramon Járrega Domínguez

Josep Maria Macías Solé

Josep Maria Palet Martínez

Marta Prevosti Monclús

Joaquín Ruiz de Arbulo Bayona (URV)

Júnior

Diana Gorostidi Pi (URV)

Jordi López Vilar

Esther Rodrigo Requena

Postdoctoral

Ana de Mesa Gárate

Arnau Garcia Molsosa

Investigadors adscrits**Sènior**

Aureli Álvarez Pérez (UAB)

Josep Guitart i Duran (UAB)

Graham Roderick Jones*

Isabel Rodà de Llanza (UAB)

Júnior

Piero Berni Millet

Itxaso Euba Rementeria

Maria Isabel Panosa Domingo

Meritxell Pérez Martínez

Predocctorals

Joan Canela Gràcia

Horacio González Cesteros

Xavier Gonzalo Arango

Maria Jesús Ortega Pérez

Núria Otero Herráiz

Adalberto Ottati

Carles Padrós Gómez

Manuel Parada López de Corselas

Arnau Perich Roca

Tania Polonio Alaminó

Maria Serena Vinci

Postdoctoral

Pilar Camañes Villagrasa

Judit Ciurana Prast

Moisés Díaz García

Marta Flórez Santasusanna*

Ana Garrido Elena

Michele Matteazzi

Meritxell Monrós González

Andreu Muñoz Melgar

Meritxell Oliach Fàbregas

Pau Olmos Benlloch

Predoctoral

Meritxell Blay Boquera

Glòria Cot Reig

Gemma Garcia i Llinares*

Mateu Riera Rullán

Sonia Amaral Rohter

Immaculada Teixell i Navarro

Serveis de suport a la recerca

Unitat de Documentació Gràfica

Paloma Aliende García

Iñaki Matias Santacoloma

Josep Maria Puche Fontanilles

Centre de documentació i biblioteca

Lydia Margarita Gil González

Raquel Muñoz Punzano (responsable)

Àrea de formació avançada

Responsable acadèmic

Josep Maria Palet Martínez

Unitat d'Estudis Arqueomètrics

Aureli Àlvarez Pérez (codirector científic)

Ana de Mesa Gárate (responsable)

Isabel Rodà de Llanza (codirectora científica)

Hernando Royo Plumed

Secretaria

Ana Isabel Gallego Salas

Àrea de gestió i suport a la recerca

Suport a la recerca i activitats

Gemma Fortea Domènech (responsable)

Gilbert Frigola Olives

Ana Isabel Gallego Salas

Comunicació i publicacions

Carme Badia i Puig

Organització, personal i règim intern i jurídic

Maria Palacios Rodríguez

Economia

Montserrat Aleu Aixalà (responsable)

Teresa Masip Masip

Verónica Rodríguez Lera

Informàtica i TIC

Miquel Àngel Colet Menasanch

Equipament i instal·lacions

Miquel Àngel Colet Menasanch

Teresa Masip Masip

Consergeria

Teresa Masip Masip

Personal laboral i vinculat

Classificació del personal*	Nombre	Percentatge
Investigadors	14	33 %
Investigadors en formació	11	26 %
Serveis científicotècnics	6	14 %
Gestió i suport a la recerca	11	26 %
Total	42	100 %

*Inclou el personal d'alta direcció, laboral, vinculat autònom i altres

Personal investigador

Tipus	Classificació dels investigadors	Nombre	Percentatge
Propi	Sènior	9	18,4 %
	Júnior	3	6,1 %
	Postdoctoral	2	4,1 %
	Predocctoral	11	22,4 %
	Subtotal	25	51 %
Adscrit	Sènior	4	8,2 %
	Júnior	4	8,2 %
	Postdoctoral	10	20,4 %
	Predocctoral	6	12,2 %
	Subtotal	24	49 %
Total		49	100 %

Personal de gestió i suport a la recerca a la capçalera del circ romà de Tarragona.

LÍNIES DE RECERCA

1. Arqueologia de la ciutat antiga

Programa: *Tarraco*

- Técnicas constructivas y arquitectura del poder en el noreste de la Tarraconense. Metodología de representación y parámetros analíticos para la comprensión de los procesos evolutivos. (I+D HAR-22012-36963-C05-02)
- Estudi arquitectònic del circ romà de Tarragona.
- Medigene: Genetic and environmental factors of insulin resistance syndrome and its long-term complications in immigrant Mediterranean populations. (Projecte Europeu Health-F2-2011-279171)
- Projecte de recerca arqueològica al recinte de culte de la seu del *Concilium Provinciae Hispaniae Citerioris*. Tarragona (Tarragonès). (Tarraco, Hispània Citerior). (Projecte quadriennal 2014/100925)*
- Excavacions a la basílica paleocristiana de Sant Fructuós (Tarragona).*

Altres projectes

- Implantació i model de ciutat del *conuentus Tarraconensis*. Els jaciments arqueològics de *Iesso* (Guissona), Can Tacó-Turó d'en Roina/Mons Observans (Montmeló-Montornès del Vallès) i *Iulia Libica* (Llívia). (Projecte quadriennal 2014/100660)*
- Excavacions al jaciment de Sant Pau de Riu-sec (Sabadell).
- La conquesta romana a la Catalunya interior: l'exemple de Puig Castellar (Biosca).
- Tempus: Network for Post Graduate Masters in Cultural Heritage and Tourism Management in Balkan Countries (Chtmbal). (Projecte Europeu Tempus 517471)
- Anàlisi històrica i arqueològica de l'evolució urbana de la ciutat de Tortosa des de la seva fundació fins a l'antiguitat tardana.
- Projecte de recerca arqueològica al conjunt de les esglésies de Sant Pere de Terrassa. Vallès Occidental. Antiga Ègara. (Projecte quadriennal 2014/100748)*

2. Arqueologia del paisatge, poblament i territori

Programa: Formes del paisatge i antropització dels espais de muntanya de la protohistòria a l'edat mitjana

- Interacciones socio-ambientales durante el Holoceno: estructuración, ocupación y dinámicas del territorio en la cuenca del Ter a partir de la arqueología del paisaje (TerAmAr). (I+D HAR2012-39087-C02-02) (Projecte quadriennal 2014/100751)
- Estudi del paisatge cultural de l'Horta de València (Valentia Landscape Project VaLandPro).
- Estudi territorial dels paisatges culturals del Vallès-Montseny.
- Paisatges culturals de l'Alt Congost. Recerca arqueològica, transferència de coneixement i proposta de socialització dels resultats. (Projecte quadriennal 2014/100955)*
- Els orígens del pastoralisme intensiu i la creació de paisatges culturals al nord-est de la Península Ibèrica. (Projecte quadriennal 2014/100754)*

Programa: Les formes d'hàbitat rural: les vil·les i altres tipus d'assentaments

- La vil·la romana de la Gran Via-Horta Farrerons (Premià de Mar, Maresme).

Altres projectes

- *Ager Tarraconensis* (PAT). El paisatge arqueològic antic a la drete del Francolí.
- Intervencions arqueològiques en l'ampliació del tercer carril de l'AP-7.

3. Instrumentum domesticum. Materials i comerç en el món antic

- *Amphorae ex Hispania*. Paisajes de producción y de consumo. (I+D HAR2011-28244)

4. Arqueologia clàssica i produccions artístiques

- *Corpus Signorum Imperii Romani (Hispania)* (CSIR).

PROGRAMES ESPECÍFICS

1. Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental

Programa: Formació i desenvolupament de societats complexes en la protohistòria catalana

- Formes d'ocupació del territori i evolució del poblament a la Cessetània occidental durant la protohistòria (1er mil·lenni aC). (Projecte quadriennal 2014/100926)*

Programa: Missió arqueològica a Althiburos (El Kef, Tunísia)

- Urbanización y desarrollo urbano en los márgenes del territorio de Cartago. La ciudad nómido-romana de Althiburos. (I+D HAR2012-39189-C02-02)

Programa: L'impacte de l'exèrcit romà sobre les comunitats indígenes del NE d'Ibèria

- Testimonis arqueològics de la segona guerra Púnica al Camp de Tarragona.
- Exploració i avaluació del poblament protohistòric a l'àrea del Lluçanès. Puig Ciutat.*

2. Arqueologia grega

- El concepte de l'espai en l'arquitectura i la iconografia gregues.
- Iberia Graeca – En-Grècia't!

3. Antiguitat tardana

- Recuperació, consolidació i museïtzació del monestir bizantí de Cabrera.

PROGRAMES TRANSVERSALS

1. Mètodes i tècniques de les ciències experimentals aplicades a l'arqueologia clàssica

Subprograma: Arqueometria

- La explotación y comercio de los recursos naturales en el norte de la Hispania romana: *lapis, metalla, aqua*. (I+D HAR2011-25011)

2. Arqueologia clàssica i ciències de l'antiguitat. Fonts textuales, epigrafia i numismàtica

- *Res publica Tusculanorum*. Epigrafia llatina de la ciutat de Tusculum (Laci, Itàlia).
- Epigrafia i suports a la Hispània Citerior.

- Hacia un nuevo volumen del CIL XVIII/3: *Carmina Latina Epigraphica* de las Galias, edición y comentario. Transferencia *online* de resultados. (I+D FFI2013 42725P)*

ALTRES PROJECTES EN QUÈ PARTICIPEN INVESTIGADORS DE L'ICAC

- Palaikastro Landscape analysis project. Towards an integrated archaeological research.
- Forschungen des Öals in Ephesos (Österreichische Akademie der Wissenschaften).
- The Laecanius Amphorae in Brijuni (Österreichische Akademie der Wissenschaften).
- IFA excavations at Selinunte (Sicília).
- Saccisica Archaeological Project. Progetto di studio sull'agro patavino meridionale.*
- *Portus*. An archaeological survey of the Port of Imperial Rome. (SH6, ERC-2013-ADG)
- Epigraphic Database Roma (EDR).
- Roma, las capitales provinciales y las ciudades de Hispania. (HAR 2012-37405-C04-01)
- Estudios arqueométricos en yacimientos arqueológicos del Nordeste Español y Túnez. (CGL2011-26488)
- Arqueología de la conquista e implementación romana en Hispania. Estrategias y modelos de control territorial en el NE de la Provincia Citerior (ss. II-I aC). (I+D HAR2012-370003-C03-01)
- El retrato escultórico masculino en las colecciones anticuarias. Función, cronología y modos de restauración. (HAR2012-35861)
- Pluralidad de discursos y su interrelación en la Grecia arcaica y clásica: contextos de performance, mecanismos compositivos, construcción del autor. (FFI2012-32159)
- Arqueomagnetismo y otras técnicas analíticas aplicadas a la valoración del patrimonio arqueológico e histórico. (I+D CGL2013-42167-P)
- Al-Andalus, los reinos hispanos y Egipto: arte, poder y conocimiento en el Mediterráneo medieval. Las redes de intercambio y su impacto en la cultura visual. (HAR2013-45578R)
- Proyecto de investigación sistemática del yacimiento de Carranque (Toledo).
- *Marmora Hispaniae*. Explotación, uso y difusión de la caliza de Espejón en la Hispania romana.
- Primers models d'ocupació romana a Catalunya (s.II-I aC). (Projecte quadriennal 2014/100904)
- El primer mil·leni aC als territoris del curs inferior de l'Ebre: la formació, desenvolupament i dissolució de la cultura ibèrica. (Projecte quadriennal 2014/100756)
- El nucli fortificat de Puig Rom i el seu entorn immediat. Estudi sobre el poblament d'època visigoda a la serra de Rodes del segle VII-X dC. (Projecte quadriennal 2014/100582)
- Guerra i conflicte al NE de la península Ibèrica a l'època romano-republicana (segles III-I aC). (Projecte quadriennal 2014/100755)
- El NE de la Citerior d'Escipió Emilià a Cèsar: La militarització del paisatge com a model de gestió territorial.
- Un exemple d'implantació militar al territori. El *vicus* romà republicà del Camp de les Lloses (Tona, Osona).
- Excavació arqueològica al jaciment de l'antiguitat tardana de Son Peretó (Manacor, Mallorca).
- Excavació arqueològica de la Cova del Molí d'en Gaspar de Ses Cases Noves (Sineu, Mallorca).
- Exploració i avaluació del poblament protohistòric a l'àrea del Lluçanès. Puig Ciutat.

* Projecte iniciat el 2014.

Investigadors

Investigadors sèniors

Belarte Franco, Maria Carme
Investigadora sènior i ICREA research Professor

PROJECTES DE RECERCA

Linia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental. Missió arqueològica a Althiburos (El Kef, Tunísia).

- Urbanización y desarrollo urbano en los márgenes del territorio de Cartago. La ciudad nùmido-romana de Althiburos. 2013-2015.

Investigadora principal: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Membres: Pau Olmos, Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Joan Canela, Núria Otero, Joan Ramon (Consell Insular d'Eivissa), Rosario Novarro (UB), Núria Tarradell (UB), Silvia Valenzuela-Lamas (University of Sheffield), Marta Monjo (Generalitat de Catalunya) i Samir Guizami (University of Tunis).

Linia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental. Formació i desenvolupament de societats complexes en la protohistòria catalana.

- Formes d'ocupació del territori i evolució del poblament a la Cessetània occidental durant la protohistòria (1er mil·lenni aC) (Projecte quadriennal 2014/100926; 2014-2017).

Investigadora principal: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Membres: Jordi López Vilar, Ignacio Fiz (URV-ICAC), Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Judit Ciurana, Jaume Noguera (UB), Jordi Principal (MAC-Barcelona), Maite Miró (Serveis Territorials-Tarragona), Silvia Valenzuela-Lamas (University of Sheffield), Itxaso Euba, Anna Gutiérrez Garcia-Moreno (Labex LaScArBx Iramat-CRP2A), Moisés Díaz (Codex-ICAC), Ana de Mesa, Carme Rovira (MAC-Barcelona) (MAC-Barcelona), Jaume Massó (Museum de Reus), Joan Canela, Núria Otero, Jordi Morer (Món Iber Rocs), Rafel Jornet (Món Iber Rocs), Daniel López (UB-Institut d'Estudis Penedesencs), Hernando Royo, Pablo Loza-Álvarez (ICFO), David Asensio (UAB) i Mónica Marro (ICFO).

Participació en projectes d'altres entitats

- El primer mil·lenni aC als territoris del curs inferior de l'Ebre: la formació, desenvolupament i dissolució de la cultura ibèrica (Projecte quadriennal 2014/100756). 2014-2017.

Investigador principal: Joan Sanmartí (UB).

Membres: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC), Pau Olmos, Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Meritxell Oliach, Joan Canela i Núria Otero.

PUBLICACIONS

Articles en revistes no indexades

- Kallala, N.; Sanmartí, J.; Jornet, R.; Belarte, M. C.; Canela, J.; Chérif, S.; Campillo, J.; Montanero, D.; Miniaoui, S.; Bermúdez, X.; Fadrique, T.; Revilla, V.; Ramon, J.; Ben Moussa, M., “La nécropole mégalithique de la région d’Althiburos, dans le massif du Ksour (Gouvernorat du Kef, Tunisie). Fouille de trois monuments”, *Antiquités Africaines*, 50, p. 19-60. 6.477 (ICDS).

Actes de reunions científiques

- Belarte, M. C., “El espacio doméstico y su lectura social en la protohistoria de Cataluña (s.VII - II/I aC)”, a Gutiérrez Lloret, S.; Grau Mira, I. (ed.), *De la estructura doméstica al espacio social. Lecturas arqueológicas del uso social del espacio*, Alacant, p. 77- 94.
- Kallala, N.; Sanmartí, J.; Belarte, M. C.; Ben Moussa, M.; Ramon, J.; Revilla, V., “L’occupation du territoire d’Althiburos, du temps des Numides à la fin de l’Antiquité”, a Briand-Ponsart, C. (ed.), *Centres de pouvoir et organisation de l’espace, Xe colloque international sur l’histoire et l’archéologie de l’Afrique du Nord préhistorique antique et médiévale-Hommage à Yves Modéran (Caen, 25-28 mai 2009)*, Caen (França), p. 179-204.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de Belarte, M. C., “Les structures en terre dans la Péninsule Ibérique de la protohistoire au Moyen Âge”, en el marc de la *Table ronde-séminaire Les architectures en terre du Maghreb*, organitzat per l’INSAP de Rabat, l’AOROC, UMR 8546 CNRS-ENS de Paris, del 2 al 4 de maig, Meknès (Marroc).
- Conferència de Belarte, M. C.; Sanmartí, J.; Ramon, J., “La missió Arqueològica Catalana a Althiburos (el Kef, Tunísia)”, en el marc de la *Tribuna d’Arqueologia 2013-2014*, organitzada pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, el 14 de maig, Barcelona.
- Comunicació de Portillo, M.; Belarte, M. C.; Ramon, J.; Kallala, N.; Sanmartí, J.; Albert, R., “An ethnoarchaeological study of livestock dung fuels from cooking installations in northern Tunisia”, en el marc del *XVII World UISPP Conference*, organitzat per l’UISPP, de l’1 al 7 de setembre, Burgos.
- Comunicació de Valenzuela-Lamas, S.; Belarte, M. C.; Maraoui, B.; Ramon, J.; Kallala, N.; Sanmartí, J., “Alimentation d’origine carnée à Althiburos (El Kef, Tunisie): De l’époque numide au Haut Empire. Evolution et conséquences de la conquête romaine”, en el marc del *XIe Colloque international “Histoire et Archéologie de l’Afrique du Nord”*, organitzat per la SEMPAM, la Universitat d’Ais-Marsella i el CNRS, del 8 a l’11 d’octubre, Marsella (França).
- Comunicació de Sanmartí, J.; Kallala, N.; Belarte, M. C.; Ramon, J., “Iron Age Urbanization in Numidia: the Althiburos project”, en el marc del workshop *State of the Field: The Archaeology of North Africa*, organitzat pel Joukowsky Institute for Archaeology and the Ancient World at Brown University, del 14 al 15 de novembre, Providence (Rhode Island, Estats Units).

- Conferència de Belarte, C.; Camañes, P., “Espai domèstic i pràctiques alimentàries en el món ibèric septentrional”, en el marc de les *III Jornades d’Arqueologia de l’IUHJVV Menjar i beure a la Mediterrània occidental: gastronomies, pràctiques de consum i identitats socials a l’Edat del Ferro*, organitzades per l’IUHJVV i la UPE, el 12 de desembre, Barcelona.

Docència

- Professora de les assignatures *Arqueologia de la Mort* i *Arqueologia Ibèrica* del Màster en Arqueologia Clàssica (URV-UAB-ICAC).

ALTRES

- Membre avaluador de la convocatòria DEMOC 2014 (Ajuts a projectes de recerca en l’àmbit de la qualitat democràtica) de l’Agaur.
- Membre avaluador del tribunal de tesi doctoral de Nasrine Anwar: “Artisanat et sociétés en Gaule méridionale à l’Âge du Fer (fin du VIIIe s.-fin du IIIe s. av. n. è.)”, defensada el 17 de desembre a la Université Paul Valéry de Montpellier (França).

Carruesco García, Jesús
Investigador sènior (URV-ICAC)*

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia grega.

- El concepte de l'espai en l'arquitectura i la iconografia gregues. 2008-2014.

Investigador principal: Jesús Carruesco (URV-ICAC).

Membres: Antoni González Senmartí (URV), Montserrat Reig (UB), Meritxell Blay (Aplec-ICAC), Gemma Fortea, Julia Janicka (URV), Glòria Cot i Sonia Amaral Rohter.

- Iberia Graeca - En-Grècia't! 2013-2015

Investigador principal: Jesús Carruesco (URV-ICAC).

Membres: Xavier Aquilué (Iberia Graeca), Gemma Fortea i Meritxell Blay (Aplec-ICAC).

Participació en projectes d'altres entitats

- Pluralidad de discursos y su interrelación en la Grecia arcaica y clásica: contextos de performance, mecanismos compositivos, construcción del autor (FFI2012-32159). 2013-2015.

Investigador principal: Xavier Riu (UB).

Membres: Jaume Pòrtulas (UB), M. Teresa Clavo (UB), Montserrat Reig (UB), Jesús Carruesco (URV-ICAC), Barbara Kowalzig (New York University), Stephan Hagel (Universität Wien), Joan Josep Mussarra (UB) i Roger Aluja (UB).

PUBLICACIONS

Llibres i capítols de llibre

- Buttà, L.; Carruesco, J.; Massip, F.; Subías, E. (ed.), *Danses imaginades, danses relatades / Dancing Images and Tales*, Trama, 1, ICAC, Tarragona.
- Carruesco, J., "La dansa a l'origen de la polis: textos i imatges", a Buttà, L.; Carruesco, J.; Massip, F.; Subías, E. (ed.), *Danses imaginades, danses relatades / Dancing Images and Tales*, Trama, 1, ICAC, Tarragona, p. 9-20.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Ponència de Carruesco, J., "Iconographie de la pelike Frickenhaus du musée d'Empúries", en el marc del *I Séminaire Transi-*

*Des del 30 d'octubre.

mage d'Empúries, organitzat per la Universitat Paris Ouest Nanterre La Défense (Labex) i la Maison René-Ginouvès, del 2 al 7 de juny, Empúries.

- Comunicació de Carruesco, J.; Reig, M., “The ancient Mediterranean Sea in modern ballet and opera”, en el marc del congrés *Imagines IV: Sailing in Troubled Waters. The Ancient Mediterranean and its Legacy in the Performing and Visual Arts*, organitzat per l'Imagines Project i la Universidade do Algarve, de l'1 al 4 d'octubre, Faro (Portugal).
- Comunicació de Carruesco, J., “Choral patterns in Empedocles' work: palinodic structures and cosmic choreographies”, en el marc del seminari *Veü poètica, corallitat, comerç, palinòdies*, organitzat pel projecte de recerca *Pluralitat de discursos a la Grècia arcaica i clàssica* de la UB, el 19 de desembre, Barcelona.

Activitats de difusió i transferència

- 12 de febrer: conferència de Carruesco, J., “La rebel·lia d'un creador: Prometeu, entre déus i homes”, en el marc del *Cicle de Conferències de Batxillerat 2013-2014*, organitzat per la Secció Catalana de la SEEC, Tarragona.
- 17 de març: conferència de Carruesco, J., “El mapa religiós de la polis: déus, herois, esperits”, en el marc del curs de formació del professorat *Mortals Immortals. Mites, rituals i creences en el món clàssic*, organitzat pel Camp d'Aprenentatge de Tarragona i l'ICAC, del 17 al 22 de març, Tarragona.
- 20 de març: conferència de Carruesco, J., “Imatges de la mort i el més enllà a la religió i el mite grecs”, en el marc del curs de formació del professorat *Mortals Immortals. Mites, rituals i creences en el món clàssic*, organitzat pel Camp d'Aprenentatge de Tarragona i l'ICAC, del 17 al 22 de març, Tarragona.

Docència

- Professor de l'assignatura *Religió i mitologia a l'antiguitat clàssica* del Màster en Arqueologia Clàssica (URV-UAB-ICAC).

ALTRES

- *Referee* avaluador de comunicacions per a publicació del *XVII Simposi d'Estudis Clàssics. Omnia mutantur* (Secció Catalana de la SEEC, Barcelona, 3-5 juliol 2013).
- Membre del comitè científic del *XIV Congreso de Estudios Clásicos* (SEEC, Barcelona, 13-18 juliol 2015).
- Coordinació del curs de formació del professorat *Mortals Immortals. Mites, rituals i creences en el món clàssic* (Tarragona, 17-22 març).

Fiz Fernández, José Ignacio
Investigador sènior (URV-ICAC)*

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental. Formació i desenvolupament de societats complexes en la protohistòria catalana.

- Formes d'ocupació del territori i evolució del poblament a la Cessetània occidental durant la protohistòria (1er mil·lenni aC) (Projecte quadriennal 2014/100926). 2014-2017.

Investigadora principal: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Membres: Jordi López Vilar, Ignacio Fiz (URV-ICAC), Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Judit Ciurana, Jaume Noguera (UB), Jordi Principal (MAC-Barcelona), Maite Miró (Serveis Territorials-Tarragona), Silvia Valenzuela-Lamas (University of Sheffield), Itxaso Euba, Anna Gutiérrez Garcia-Moreno (Labex LaScArBx Iramat-CRP2A), Moisés Díaz (Codex-ICAC), Ana de Mesa, Carme Rovira (MAC-Barcelona), Jaume Massó (Museu de Reus), Joan Canela, Núria Otero, Jordi Morer (Món Iber Rocs), Rafel Jornet (Món Iber Rocs), Daniel López (UB-Institut d'Estudis Penedesencs), Hernando Royo, Pablo Loza-Álvarez (ICFO), David Asensio (UAB) i Mónica Marro (ICFO).

Participació en projectes d'altres entitats

- El nucli fortificat de Puig Rom i el seu entorn immediat. Estudi sobre el poblament d'època visigoda a la serra de Rodes del segle VII-X dC (Projecte quadriennal 2014/100582). 2014-2017.

Investigadora principal: Eva Subías (URV).

Membres: Ignacio Fiz (URV-ICAC), Dolors Codina i Anna M. Puig (UB) (col·laboradora)

PUBLICACIONS

Llibres i capítols de llibre

- Allué, E.; Fiz, I., *Noves tecnologies aplicades a les ciències humanes. Mòdul I: Del treball de camp a la xarxa. Un recorregut a través de les noves tecnologies*, EdiUOC, Barcelona.
- Fiz, I.; Allué, E., *Noves tecnologies aplicades a les ciències humanes. Mòdul II: Tècniques especialitzades per a la documentació i l'estudi de l'evolució humana*, EdiUOC, Barcelona.

*Des del 30 d'octubre.

ACTIVITATS

Docència

- Professor de les assignatures *Arqueologia de la Hidràulica*, *Introducció a l'Arqueologia del Territori*, *GIS i Teledetecció* i *Dibuix i Tècniques de Restitució de l'arquitectura* del Màster en Arqueologia Clàssica (URV-UAB-ICAC).

ALTRES

- *Peer-reviewer* del congrés *43rd Annual Conference of Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology "Keep the revolution going"*, organitzat pel *Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology (CAA)* (Siena, Itàlia, 31 març-3 abril de 2015).

Gómez Pallarès, Joan
 Director de l'ICAC i investigador sènior

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia clàssica i ciències de l'antiguitat. Fonts textuais, epigrafia i numismàtica.

- Hacia un nuevo volumen del CIL: XVIII/3: *Carmina Latina Epigraphica* de las Galias, edición y comentario. Transferencia *online* de resultados (FFI2013-42725P). 2014-2017.

Investigadora principal: Concepción Fernández Martínez (US).

Membres: Alberto Bolaños (US), Hervé Belloc (Université Paris Sorbonne-Paris IV), José Antonio Correa (US), Eduardo Fernández Guerrero (CSIC), Joan Gómez Pallarès, Javier del Hoyo (UAM), María Limón (US), Lidia Martín Adán (IPEP Sevilla), Jesús Martín Camacho (IES Arroyo de la Miel), Philippe Moreau (Université Paris-Est Créteil), Joaquín Pascual (US) i Miguel Rodríguez-Pantoja (UCO).

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Gómez Pallarès, J.; Palet, J. M., “Institut Català d'Arqueologia Clàssica. Estat de la qüestió 2014”, *Auriga*, 73, p. 20-21. Carhus+D. 3.898 (ICDS).

Llibres o capítols de llibre

- Gómez Pallarès, J., “Virgilio musivo en Antequera”, a Cisneros-L., M. I.; Fernández Rodríguez, M.; Romero Pérez, M. (coord.), *La villa romana de Caserío Silverio*, Chapitel, Antequera, p. 159-171.
- Gómez Pallarès, J., “Paseo entre el amor y la muerte: poesía epigráfica latina del *conuentus gaditanus*”, a Maestre, J. M.; Montes, J. G.; Gallé, R.; Macías, C.; Pérez, V.; Ramos, S.; Sánchez, M. (ed.), *Baetica Renascens*, vol. I, Cadis-Màlaga, p. 495-502.
- Fernández Martínez, C; Gómez Pallarès, J.; del Hoyo Calleja, J., *Carmina Latina Epigraphica Hispaniae. Portal de poesia epigráfica latina: búsquedas icónicas y textuales*, segona edició (juny) (www.clehispaniae.com).

Actes de reunions científiques

- Gómez Pallarès, J.; Fernández Martínez, C.; del Hoyo, J., “CLE funerarios en el marco del CIL XVIII/2. La explotación de todo el material a través de las TIC en un nuevo portal de Poesía Epigráfica Latina”, a Eck, W.; Funke, P. (ed.), *Öffentlichkeit – Mo-*

nument – *Text. XIV Congressus Internationalis Epigraphiae Graecae et Latinae* (Berlín, 27-31 agost 2012), Berlín (Alemanya), p. 673-674.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de Gómez Pallarès, J., “Cultura y Diversión en las *uillae* romanas: por los suelos”, en el marc del *I Workshop Villa romana de Fuente Álamo. Villas Romanas en Hispania. Estado de la cuestión y perspectivas de futuro*, organitzat per la Universidad Carlos III de Madrid, la UCO i el Ayuntamiento de Puente Genil, del 14 al 16 de maig, Puente Genil.
- Ponència de Gómez Pallarès, J., “El nuevo CIL XVIII/2: una realidad ya muy cercana”, en el marc del *III Seminario Internacional: El Legado de Roma en Hispania*, organitzat per la UNED Cuenca, del 9 a l’11 de juliol, Conca.

Activitats de difusió i transferència

- 19 de febrer: conferència de Gómez Pallarès, J., “Comicitat i realitat en el *Miles Gloriosus* de Plaute”, en el marc del *Cicle de Conferències de Batxillerat 2013-2014*, organitzat per la Secció Catalana de la SEEC, Girona.
- 7 de març: conferència i taula rodona de Gómez Pallarès, J., “Mirades de Present i Futur a la vinya: El vi natural de l’antiguitat a avui”, en el marc de la *Jornada tècnica*, organitzada per l’entitat ADV Fruita Dolça de l’Alt Penedès, Barcelona.
- 19 de març: conferència de Gómez Pallarès, J., “Els morts parlen als vius, en vers”, en el marc del curs de formació del professorat *Mortals Immortals. Mites, rituals i creences en el món clàssic*, organitzat pel Camp d’Aprentatge de Tarragona i l’ICAC, del 17 al 22 de març, Tarragona.
- 26 de març: conferència de Gómez Pallarès, J., “La tradición de la écfrahis renovada: Virgilio y Horacio”, organitzada pel Departament de Filologia Clàssica de la UCA, Cadis.
- 6 de maig: conferència de Gómez Pallarès, J., “Epigrafia tessellada a Hispania: revisió i novetats”, en el marc del *Cicle de Conferències Epigrafia greco-romana*, organitzada per la SCEC, del 4 de març al 27 de maig, Barcelona.
- 18 de maig: conferència i degustació de vins amfòrics naturals de Gómez Pallarès, J., “El vi i el fang. De Roma als nostres dies”, en el marc de la *XVI edició del festival Tarraco Viva*, organitzat per l’Ajuntament de Tarragona, del 5 al 25 de maig, Tarragona.
- 18 d’octubre: conferència de Gómez Pallarès, J.; Palet, J. M., “Institut Català d’Arqueologia Clàssica, estat de la qüestió 2014”, en el marc del *X Fòrum Auriga*, organitzat per la revista *Auriga* i amb la col·laboració de l’ICAC, entre d’altres, Barcelona.

Docència

- Conferència inaugural de Gómez Pallarès, J., “Les quatre estacions com a símbol d’immortalitat a Roma”, en el marc del *Màster universitari de Recerca en Art i Disseny (2013-2014)*, organitzat per EINA Centre Universitari de Disseny i Art de Barcelona adscrit a la UAB, el 30 d’abril, Barcelona.
- Conferència inaugural de Gómez Pallarès, J., “La història de la viticultura des del Neolític fins al segle XXI”, en el marc del *Curs d’Extensió Universitària Superior de Sommelier (2013-*

2016), organitzat per l'Escola Universitària d'Hoteleria i Turisme CETT adscrita a la UB, el 22 de setembre, Barcelona.

- Conferència de Gómez Pallarès, J., “La història del vi català en el seu context cultural”, en el marc del curs monogràfic *La gastronomia Catalana*, organitzat per l'Aula d'Extensió Universitària de Sabadell, per a la Gent Gran, el 12 de novembre, Sabadell.

ALTRES

- Membre de la Comisión Nacional Evaluadora de la Actividad Investigadora (CNEAI).
- Avaluador actiu de l'Agència Nacional de Evaluación y Prospectiva (ANEP).
- Membre de la Comisión Técnica i de la Comisión de Garantías y Programas de la Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación (ANECA).
- Membre assessor de la Comissió per a l'acreditació de la investigació avançada en Humanitats de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU).
- Membre del Consell Assessor de la revista *Sylloge Epigraphica Barcio nonensis*.
- Membre del Consell de Direcció de la *Revista Peninsular de Bibliografia Inédita del Latín Medieval*.
- Membre del Consell editorial de la revista *Exemplaria Classica*.
- Membre del Consell científic de la revista *Ordina Prima*.
- Membre del Comitè de Referato Externo de la revista *Escribas*.
- *Peer-reviewer* de la revista *Athenaeum*.

Járrega Domínguez, Ramon
Investigador sènior

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: *Instrumentum domesticum*. Materials i comerç en el món antic.

- *Amphorae ex Hispania*. Paisajes de producción y de consumo (HAR2011-28244). 2012-2014.

Investigador principal: Ramon Járrega.

Membres: Piero Berni, Cèsar Carreras (UAB), Enrique Garcia (US), Joaquim Tremoleda (MAC-Empúries), Albert Martín (Ajuntament de Cabrera de Mar), José Juan Díaz (UCA), Antonio M. Sáez (UCA), Daniel Mateo (UAL), Daniel-Jesús Martín (UCA), Horacio González Cesteros, Daniel Jesús Martín-Arroyo (UCA) i Darío Bernal (UCA) (col-laborador).

Línia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga.

- Anàlisi històrica i arqueològica de l'evolució urbana de la ciutat de Tortosa des de la seva fundació fins a l'antiguitat tardana. 2012-2015.

Investigadors principals: Jordi Diloli (URV-Gresepia) i Ramon Járrega.

Membres: Ramon Ferré (URV), Jordi Vilà (URV-Gresepia) i Piero Berni (col-laborador).

Línia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori.

- *Ager Tarraconensis* (PAT). El paisatge arqueològic antic a la dreta del Francolí. 2005-2015.

Investigadors principals: Marta Prevosti i Josep Guitart (UAB-ICAC).

Membres: Ramon Járrega, Diana Gorostidi (URV-ICAC), Jordi López Vilar, Piero Berni, Josep M. Palet, Santiago Riera (UB), Hèctor A. Orenge (University of Sheffield-URV), Jaume Massó (Museu de Reus), Loïc Buffat (CSH), Aureli Àlvarez, Santiago Giralt (CSIC), Jordi Nadal (UB), Silvia Valenzuela-Lamas (UB), Núria Padrós (UAB), Ignacio Fiz (URV-ICAC), Albert Pèlach (UAB), Pau de Soto (University of Southampton) i Josep Abela.

Participació en projectes d'altres entitats

- Estudios arqueométricos en yacimientos arqueológicos del Nordeste Español y Túnez (CGL2011-26488). 2011-2014.

Investigador principal: Lluís Casas (UAB).

Membres: Marta Prevosti, Ramon Járrega, Nejia Laridhi Ouazaa (University of El Manar II, Tunis), Eugènia Estop (UAB), Aureli Àlvarez, Joaquim Badia (UAB) i David Martínez (UAB).

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Jàrrega, R., “Revisión crono-tipológica de un grupo de cerámicas africanas de cocina: la forma Ostia I, 272 - Atlante CVII, 11-12”, *Quaderns de Prehistòria i Arqueologia de Castelló*, 32, p. 67-75. Carhus+C. 3.779 (ICDS).

Llibres i capítols de llibre

- Jàrrega, R.; Prevosti, M. (ed.), *Ager Tarraconensis 4. Els Antigons, una vil·la senyorial del Camp de Tarragona*, Documenta, 16, ICAC, Tarragona.
- Buffat, L.; Jàrrega, R., “La ceràmica comuna tarraconense”, a Jàrrega, R.; Prevosti, M. (ed.), *Ager Tarraconensis 4. Els Antigons, una vil·la senyorial del Camp de Tarragona*, Documenta, 16, ICAC, Tarragona, p. 203-211.
- Jàrrega, R., “Les ceràmiques. Un exemple de l’activitat comercial a l’ager *Tarraconensis*”, a Jàrrega, R.; Prevosti, M. (ed.), *Ager Tarraconensis 4. Els Antigons, una vil·la senyorial del Camp de Tarragona*, Documenta, 16, ICAC, Tarragona, p. 55-183.
- Jàrrega, R., “Els objectes metàl·lics”, a Jàrrega, R.; Prevosti, M. (ed.), *Ager Tarraconensis 4. Els Antigons, una vil·la senyorial del Camp de Tarragona*, Documenta, 16, ICAC, Tarragona, p. 231-246.
- Jàrrega, R., “La numismàtica”, a Jàrrega, R.; Prevosti, M. (ed.), *Ager Tarraconensis 4. Els Antigons, una vil·la senyorial del Camp de Tarragona*, Documenta, 16, ICAC, Tarragona, p. 223-230.
- Massó, J.; Ramón, E.; Jàrrega, R., “Les ceràmiques romanes corínties dels Antigons”, a Jàrrega, R.; Prevosti, M. (ed.), *Ager Tarraconensis 4. Els Antigons, una vil·la senyorial del Camp de Tarragona*, Documenta, 16, ICAC, Tarragona, p. 195-203.
- Prevosti, M.; Jàrrega, R., “Valoració general i conclusions”, a Jàrrega, R.; Prevosti, M. (ed.), *Ager Tarraconensis 4. Els Antigons, una vil·la senyorial del Camp de Tarragona*. Documenta, 16, ICAC, Tarragona, p. 269-279.

Actes de reunions científiques

- Berni, P.; Jàrrega, R.; Bernal, D.; Carreras, C.; García Vargas, E., “*Amphorae ex Hispania*. Paisajes de producción y de consumo. Fase II: catálogo de ánforas hispanas”, a Morais, R.; Fernández, A.; Sousa, M. J. (ed.), *As produções cerâmicas de imitação na Hispania. Monografias Ex Officina Hispana II*, Braga (Portugal), p. 379-392.
- Jàrrega, R., “Late Roman amphorae in the eastern Tarraconensis. Some chronological and quantitative approaches”, a Poulou-Papadimitriou, N.; Nodarou, E.; Kilikoglou, V. (ed.), *LRCW 4. Late Roman Coarse Wares, Cooking Wares and Amphorae in the Mediterranean. Archaeology and archaeometry. The Mediterranean: a market without frontiers (Thessaloniki, 7-10 April 2011)*, vol. I, Tessalònica (Grècia), p. 617-622.
- Jàrrega, R.; Berni, P., “El taller de ánforas de Malgrat de Mar (Barcelona): arqueometría y epigrafía”, a Morais, R.; Fernández, A.; Sousa, M. J. (ed.), *As produções cerâmicas de imitação na Hispania. Monografias Ex Officina Hispana II*, Braga (Portugal), p. 379-392.
- Jàrrega, R., “El puerto romano de *Barcino* y su inserción en la red portuaria del *conventus Tarraconensis (Hispania Citerior)*”, a Nieto, X.; Ramírez, A.; Recio, P. (eds), *I Congreso de Arqueología Náutica y Subacuática Española (Cartagena, 14-16 marzo 2013)*, Madrid, p. 485-492.

- Járrega, R.; Diloli, J.; Ferré, R.; Vilà, J., “Elementos urbanísticos de abandono y una posible crisis estructural en la ciudad de *Dertosa* (*Hispania Citerior*) en el siglo II d.C.”; a Ramallo, S. F.; Quevedo, A. (ed.), *Las ciudades de la Tarraconense oriental entre los s. II-IV d.C. Evolución urbanística y contextos materiales* (Cartagena, 22-23 marzo 2012), Murcia, p. 149-174.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de Járrega, R., “La producción de terra sigillata hispánica en el *territorium* de *Tarraco* (Tarragona). una realidad económica aún por estudiar”, en el marc del *Congreso Internacional Terra sigillata hispánica: 50 años de investigaciones*, organitzat per la UGR i el Proyecto Isturgi, del 26 al 28 de març, Granada.
- Comunicació de Járrega, R., “La producció i difusió exterior de les àmfores de l’*ager Tarraconensis* i les terres de l’Ebre (*ager Dertosanus*)”, en el marc de la taula rodona *La producción de ánforas en la costa oriental de la Hispania Citerior en época altoimperial*, organitzada pel MAC, el 24 d’abril, Empúries.
- Comunicació de R. Járrega, “El comercio del vino y los cambios económicos y estructurales en la costa catalana en época de Augusto”, en el marc del *II Congrès internacional d’Arqueologia i Món Antic. Tarraco Biennial*, organitzat per la Fundació Privada Mútua Catalana i amb la col·laboració de l’ICAC, el MHT, el MNAT, la RSAT, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la URV i l’Arquebisbat de Tarragona, del 26 al 28 de novembre, Tarragona.
- Comunicació de R. Járrega, “La Tarraconense 1, un ánfora ovoide de época triunviral”, en el marc del *III Congreso Internacional de la Secah-Ex oficina Hispana. Amphorae ex Hispania. Paisajes de producción y de consumo*, organitzat per la Secah, l’ICAC i la URV i amb la col·laboració del MNAT, del 10 al 13 de desembre, Tarragona.
- Ponència de Casas, LL.; Prevosti, M.; Járrega, R., “Tunísia i Catalunya. Forn i produccions amfòriques”, en el marc del Seminari d’arqueometria *La explotación y comercio de los recursos naturales al norte de la Hispania romana: lapis, metalla, aqua*, organitzat per l’ICAC, del 9 al 10 d’octubre, Tarragona.

Activitats de difusió i transferència

- 28 de febrer: conferència de Járrega, R., “El Garraf a l’Antiguitat Tardana”, en el marc de la *I Jornada d’Arqueologia de Sitges*, organitzada pel Consorci de Patrimoni de Sitges i els Museus de Sitges, Sitges.
- 10 de maig: conferència de Járrega, R., “Àmfores, els contenidors per a tot”, en el marc de la *XVI edició del festival Tarraco Viva*, organitzat per l’Ajuntament de Tarragona, del 5 al 25 de maig, Salou.
- 17 de maig: conferència de Járrega, R., “La producció vinícola a Catalunya en època d’August”, en el marc de la *XVI edició del festival Tarraco Viva*, organitzat per l’Ajuntament de Tarragona, del 5 al 25 de maig, Tarragona.

ALTRES

- Avaluador extern de la revista *Espacio, Tiempo y Forma, Serie I. Prehistoria y Arqueología*.
- Membre de la Junta Directiva de la *Secah-Ex Oficina Hispana*.

- Coorganitzador de la taula rodona *La producción de ánforas en la costa oriental de la Hispania Citerior en época altoimperial* (Empúries, 24 abril).
- Copresident del *III Congreso Internacional de la Secah-Amphorae ex Hispania. Paisajes de producción y de consumo* (Tarragona, 10-13 desembre).
- Membre avaluador del tribunal de tesi doctoral d'Horacio González Cesteros "Ánforas hispanas en la Germania inferior antes de la formación de la provincia (20 aC-69 dC)", defendada el 20 de juny a l'ICAC.

Macias Solé, Josep Maria
Investigador sènior

PROJECTES DE RECERCA

Linia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga. *Tarraco*.

- Tècniques constructives y arquitectura del poder en el noreste de la Tarraconense. Metodología de representación y parámetros analíticos para la comprensión de los procesos evolutivos (HAR-22012-36963-C05-02). 2013-2015.

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Júlia Beltran (MUHBA), Judit Ciurana, Gemma Garcia Llinares, Josep Guitart (UAB-ICAC), Jordi López Vilar, Andreu Muñoz (MBT-ICAC), Josep M. Puche i Albert Ribera (UV), Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona-ICAC), Josep M. Toldrà (URV) i Maria Serena Vinci.

- Estudi arquitectònic del circ romà de Tarragona. 2008-2014.

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Pau de Solà-Morales (URV), Josep M. Toldrà (URV), Maria Serena Vinci i Unitat de Documentació Gràfica (ICAC).

- Medigene: Genetic and environmental factors of insulin resistance syndrome and its long-term complications in immigrant Mediterranean populations (Projecte Europeu HEALTH-F2-2011-279171). 2012-2015.

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Judit Ciurana i Maite Salagaray (UIC).

- Projecte de recerca arqueològica al recinte de culte de la seu del *Concilium Provinciae Hispaniae Citerioris*. Tarragona (Tarragonès). (Tarraco, Hispània Citerior) (Projecte quadriennal 2014/100925). 2014-2017.

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Andreu Muñoz (MBT-ICAC), Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona-ICAC), Ana de Mesa, Miguel Ángel Cau Ontiveros (ICREA-UB), Pau de Solà-Morales (URV), Josep M. Toldrà (URV), Xavier Gonzalo, Josep M. Puche i Ramon Martí (UB).

- Excavacions a la basílica paleocristiana de Sant Fructuós (Tarragona). 2014-2015.

Investigadors principals: Josep M. Macias, Andreu Muñoz (MBT-ICAC), Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona-ICAC).

Linia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga.

- Projecte de recerca arqueològica al conjunt de les esglésies de Sant Pere de Terrassa. Vallès Occidental. Antiga Ègara (Projecte quadriennal 2014/100748). 2014-2017.

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Gemma Garcia Llinares, Antonio Moro (Museu de Terrassa), Ana de Mesa i Josep M. Puche.

Participació en projectes d'altres entitats

- *Portus*. An archaeological survey of the Port of Imperial Rome (SH6, ERC-2013-ADG). 2014-2018.
Investigador principal: Simon J. Keay (University of Southampton).
Col·laborador: Josep M. Macias.

PUBLICACIONS

Llibres o capítols de llibre

- Macias, J. M., “Tarragona. Ciutat romana”, a AAVV. *Patrimoni monumental de Catalunya. De la Prehistòria a l'Edat Mitjana*, Enciclopèdia Catalana, Barcelona, p. 60-63.

Actes de reunions científiques

- Cau Ontiveros, M. Á.; Macias, J. M.; Berni, P.; Reynolds, P., «LRCW.NET: A web site with a virtual laboratory for the study of coarse and cooking wares in the Late Antique Mediterranean», a Poulou-Papadimitriou, N.; Nodarou, E.; Kilikoglou, V. (ed.), *LRCW 4. Late Roman Coarse Wares, Cooking Wares and Amphorae in the Mediterranean. Archaeology and archaeometry. The Mediterranean: a market without frontiers (Thessaloniki, 7-10 April 2011)*, vol. I, Tessalònica (Grècia), p. 617-622.
- Macias, J. M., “El territorio y la ciudad de Tarraco”, a Pensabene, P., Sfameni, C., *La Villa restaurata e i nuovi studi sull'edilizia residenziale tardoantica, Atti del convegno internazionale del Centro Interuniversitario di Studi sull'Edilizia abitativa tardoantica nel Mediterraneo (CI-SEM) (Piazza Armerina, 10-17 novembre 2012)*, Bari, p. 453-465.
- De Solà-Morales, P., Toldrà, J. M., Puche, J. M., Macias, J. M., “Redrawing Tarraco”, a Gambardella, C., *Actes del XII International Forum. Le Vie dei Mercanti. Best Practice in Heritage Conservation Manamengent. From the world to Pompeii, Fabbrica de la Conoscenza (Aversa, 12-14 Juny 2014)*, 46, Nàpols, p. 825-834.
- Toldrà, J. M.; Macias, J. M.; Puche, J. M.; Costa, A.; de Solà-Morales, P.; Espallargas, A.; Ferre, A., “The octagon, the hendecagons and the approximation of Pi: the geometric design of the clypei in the enclosure of Imperial cult in Tarraco”, a Gambardella, C., *Actes del XII International Forum. Le Vie dei Mercanti. Best Practice in Heritage Conservation Manamengent. From the world to Pompeii, Fabbrica de la Conoscenza (Aversa, 12-14 Juny 2014)*, 46, Nàpols, p. 825-834.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Conferència de Macias, J. M.; Muñoz, A., “Culte als protomàrtirs de Tarraco: El testimoni arqueològic”, en el marc de la reunió *De la mort a la Vida. Història, litúrgia i pensament. Mort i resurrecció en l'Antiguitat Tardana*, organitzada per la Facultat Antoni Gaudí i la Facultat de Teologia de Catalunya, del 20 al 21 de novembre, Barcelona.
- Conferència d' Aliende, P.; Macias, J. M.; Matias, I., “Sant Miquel de Terrassa. Comparació de resultats entre la fotogrametria i l'escàner làser”, en el marc del seminari *Noves tecnologies aplicades a la documentació del patrimoni arqueològic*, organitzat per l'ICAC, Leica-Geosystems i el COAC-Tarragona, del 13 al 14 de novembre, Tarragona.
- Conferència de Macias, J. M.; Puche, J. M.; Toldrà, J. M., “Anfiteatre de Tarraco”, en el marc del seminari *Noves tecnologies aplicades a la documentació del patrimoni arqueològic*,

organitzat per l'ICAC, Leica-Geosystems i el COAC-Tarragona, del 13 al 14 de novembre, Tarragona.

- Conferència de Ciurana, J.; Macias, J. M.; Salagaray, M., “Final report on anthropological and archaeological database of ancient Romans in Tarragona”, en el marc del *Annual meeting Medigene project*, organitzat per la Comissió Europea, l'Institut Pasteur du Marroc i la Universitat de Montpellier 1, del 27 de febrer a l'1 de març, Casablanca (Marroc).
- Comunicació de Peña, A.; Gorostidi, D.; Macias, J. M.; Rodà, I.; Muñoz, A.; Teixell, I., “Más datos sobre el templo de Augusto a partir de una nueva inscripción”, en el marc del *II Congrés internacional d'Arqueologia i Món Antic. Tarraco Biennal*, organitzat per la Fundació Privada Mútua Catalana i amb la col·laboració de l'ICAC, el MHT, el MNAT, la RSAT, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la URV i l'Arquebisbat de Tarragona, Tarragona.
- Comunicació de Rodríguez, F.; Macias, J. M.; Gonzalo, X., “Nuevo contexto cerámico de la segunda mitad del s. VII en Tarraco (*Tarraconensis, Regnum Visigothorum*)”, en el marc del *III Congreso Internacional de la Secah-Ex oficina Hispana. Amphorae ex Hispania. Paisajes de producción y de consumo*, organitzat per la Secah, l'ICAC i la URV i amb la col·laboració del MNAT, del 10 al 13 de desembre, Tarragona.
- Comunicació de Macias, J. M.; Muñoz, A.; Teixell, I., “La nau central de la Catedral de Tarragona: primeres dades arqueològiques”, en el marc del *V Congrés d'Arqueologia medieval i moderna de Catalunya*, organitzat per l'Associació Catalana per a la Recerca en Arqueologia Medieval, del 22 al 25 de maig, Barcelona.

Activitats de difusió i transferència

- 9 de maig: conferència de Macias, J. M., “Arqueologia de la mort i història antiga: referents catalans”, en el marc del curs *Arqueologia funerària: una visió interdisciplinària* del programa *Professors i Ciència*, organitzat per la Fundació Catalunya-La Pedrera i l'ICAC, del 9 al 14 de maig, Tarragona.
- Comissariat de l'exposició Anno Domini. *Judea en temps d'August*, organitzada per l'ACSF, l'ICAC i el MBT, del 8 de maig al 8 de juny, Tarragona.
- 21 de juny: professor de la sessió “Anàlisi d'objectes arqueològics”, en el marc del curs *Bojos per l'Arqueologia!*, organitzat per la Fundació Catalunya-La Pedrera amb l'IPHES, l'ICAC i l'ICRPC (Programa SUMA), del 5 d'abril al 31 de juny, Tarragona.
- 2 de novembre: coorganitzador de *Jornada de portes obertes a la intervenció arqueològica a la basílica de Sant Fructuós (Necròpolis Paleocristiana de Tarragona)*, organitzada per l'Arquebisbat i l'Ajuntament de Tarragona, l'ICAC i l'Autoritat Portuària de Tarragona i amb la col·laboració de l'ACSF i el MNAT.

Docència

- Professor de les assignatures *Arqueologia de l'Antiguitat Tardana i de l'Alta Edat Mitjana* del Màster en Arqueologia Clàssica (URV-UAB-ICAC) i *Representació i Restauració Virtual*, del Grau d'Arquitectura de l'ETSA de la URV (EAR) i *Arqueologia Cristiana* de la llicenciatura en Ciències Religioses de l'INSAF (Facultat de Teologia de Catalunya).

Palet Martínez, Josep Maria
Investigador sènior i subdirector de l'ICAC

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori. Formes del paisatge i antropització dels espais de muntanya de la protohistòria a l'edat mitjana.

- Interacciones socio-ambientales durante el Holoceno: estructuración, ocupación y dinámicas del territorio en la cuenca del Ter a partir de la arqueología del paisaje (TerAmAr) (HAR2012-39087-C02-02) (Projecte quadriennal 2014/100751). 2013-2015.

Investigador principal: Josep M. Palet.

Membres: I+D: Marta Prevosti, Esther Rodrigo, Hèctor A. Orenge (University of Sheffield-URV), Arnau Garcia, Marta Sancho (UB), Marta Flórez (GIAP-ICAC), Aymat Catafau (Université de Perpignan), Michele Matteazzi, Pere Castanyer (MAC-Empúries), Helena Paula Carvalho (Universidade do Minho), Rosa Plana (Université Paul-Valéry Montpellier III) i M. Jesús Ortega. **Projecte quadriennal:** Arnau Garcia, Pere Castanyer (MAC-Empúries), Marta Prevosti, Rosa Plana (Université Paul-Valéry Montpellier III), Joaquim Tremoleda (MAC-Empúries), Michele Matteazzi, M. Jesús Ortega i Anna Bertral.

- Els orígens del pastoralisme intensiu i la creació de paisatges culturals al nord-est de la Península Ibèrica (Projecte quadriennal 2014/100754). 2014-2017.

Investigadors principals: Hèctor A. Orenge (University of Sheffield-URV) i Josep M. Palet.

Membres: Arnau Garcia, Santiago Riera (SERP-UB), Paul Halsstead (University of Sheffield), Magí Miret (Departament de Cultura de Generalitat de Catalunya), M. Jesús Ortega i Tania Polonio.

- Estudi del paisatge cultural de l'Horta de València (Valentia Landscape Project, VaLandPro). 2013-2016.

Investigadors principals: Hèctor A. Orenge (University of Sheffield-URV) i Josep M. Palet.

Membres: M. Jesús Ortega, Santiago Riera (UB) i Pilar Carmona (UV)

- Estudi territorial dels paisatges culturals del Vallès-Montseny. 2014-2015.

Investigadors principals: Arnau Garcia i Josep M. Palet.

Membres: Santiago Giralt (ICTJA-CSIC), Marta Flórez (GIAP-ICAC), Jaume Oliver, Hèctor A. Orenge (University of Sheffield-URV) i Tania Polonio.

- Paisatges Culturals de l'Alt Congost. Recerca arqueològica, transferència de coneixement i proposta de socialització de resultats (Projecte quadriennal 2014/100955). 2014-2017.

Investigador principal: Arnau Garcia.

Membres: Judit Ciurana, Jaume Oliver, Fèlix Retamera, Josep M. Palet, Hèctor A. Orengo (University of Sheffield-URV), Santiago Riera (SERP-UB), Santiago Giralt, Marta Flórez (GIAP-ICAC), Tania Polonio, Carles Padrós i Maria Jaime.

Línia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori.

- *Ager Tarraconensis* (PAT). El Paisatge arqueològic antic a la dreta del Francolí. 2005-2015.

Investigadors principals: Marta Prevosti i Josep Guitart (UAB-ICAC).

Membres: Ramon Járrega, Diana Gorostidi (URV-ICAC), Jordi López Vilar, Piero Berni, Josep M. Palet, Santiago Riera (UB), Hèctor A. Orengo (University of Sheffield-URV), Jaume Massó (Museu de Reus), Loïc Buffat (CSH), Aureli Àlvarez, Santiago Giralt (CSIC), Jordi Nadal (UB), Silvia Valenzuela-Lamas (UB), Núria Padrós (UAB), Ignacio Fiz (URV-ICAC), Albert Pèlachs (UAB), Pau de Soto (University of Southampton) i Josep Abela.

Participació en projectes d'altres entitats

- Palaikastro Landscape analysis project. Towards an integrated archaeological research. 2012-2016.

Investigadors principals: Carl Knappett (University of Toronto, Canada) i Alexandra Livarda (University of Nottingham).

Membres: Hèctor A. Orengo (University of Sheffield-URV), Santiago Riera (UB), Josep M. Palet i Arnau Garcia.

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Orengo, H. A.; Palet, J. M.; Ejarque, A.; Miras, Y.; Riera, S., “Shifting occupation dynamics in the Madriu-Perafita-Claror valleys (Andorra) from the early Neolithic to the Chalcolithic: the onset of high mountain cultural landscapes”, *Quaternary International*, vol. 353, p. 140-152. JCR (Q2 Geography Physical- Q2 Geoscience Multidisciplinary), SCOPUS, Carhus+ A. Factor d'impacte: 2,128 (any 2014) / 9.898 (ICDS).
- Servera, G.; Miras, Y.; Riera, S.; Julià, R.; Allée, Ph.; Orengo, H. A.; Paradis-Grenouillet, S.; Palet, J. M., “Tracing the land use history and vegetation dynamics in the Mont Lozère (Massif Central, France) during the last 2000 years: The interdisciplinary study case of Co-untrasts peat bog”, *Quaternary International*, vol. 353, p. 123-139. JCR (Q2 Geography Physical- Q2 Geoscience Multidisciplinary), SCOPUS, Carhus+A. Factor d'impacte: 2,128 (any 2014) / 9.898 (ICDS).
- Gómez, J.; Palet, J. M., “Institut Català d'Arqueologia Clàssica. Estat de la qüestió 2014”, *Auriga*, 73, p. 20-21. Carhus+D. 3.898 (ICDS).

Articles en revistes no indexades

- Orengo, H. A.; Palet, J. M.; Ejarque, A.; Miras, Y.; Riera, S., “The historical configuration of a UNESCO World Heritage Site: the Cultural Landscape of the Madriu-Perafita-Claror Valley”, *Archeologia Postmedievale*, 17, p. 333-343. 3.730 (ICDS).

Actes de reunions científiques

- Garcia, A.; Flórez, M.; Lladó, M.; Palet, J. M.; Giralt, S., “Una aproximació arqueològica als paisatges del massís del Montseny: resultat de les campanyes de prospecció en espais supraforestals (Matagalls-pla de la Calma) i del peu del massís (Samalús)”, a *Actes de la VIII Trobada d'Estudiosos del Montseny* (22-23 novembre 2012), Girona, p. 373-382.
- Ortega, M. J.; Orengo, H. A.; Riera, S.; Palet, J. M.; Carmona, P.; Ruiz, J. M., “Ocupación y estructuración del paisaje litoral de *Valentia* durante el período romano”, a Mercuri, L.; González, R.; Bertonecello, F. (ed.), *Actes des XXXIVe Rencontres Internationales d'Archéologie et d'Histoire d'Antibes. Implantations humaines en milieu littoral Méditerranéen: Facteurs d'installation et processus d'appropriation de l'espace, de la Préhistoire au Moyen Âge* (Antibes, 15-17 octobre 2013), Antibes (França), p. 379-387.
- Palet, J. M.; Orengo, H. A.; Ejarque, A.; Garcia, A.; Julia, R.; Riera, S.; Marco, J.; Montaner, J., “Dynamiques du paysage et organisation territoriale dans la plaine littorale de l'Emporda (nord-est de la Catalogne) de l'Antiquité au Haut Moyen Âge”, a Mercuri, L.; González, R.; Bertonecello, F. (ed.), *Actes des XXXIVe Rencontres Internationales d'Archéologie et d'Histoire d'Antibes. Implantations humaines en milieu littoral Méditerranéen: Facteurs d'installation et processus d'appropriation de l'espace, de la Préhistoire au Moyen Âge* (Antibes, 15-17 octobre 2013), Antibes (França), p. 389-398.
- Palet, J. M.; Garcia, A.; Orengo, H. A.; Riera, S.; Miras, Y.; Julià, R., “Ocupación y explotación de espacios altimontanos pirenaicos en la antigüedad: visiones desde la arqueología del paisaje”, a Dall'Aglio, P. L.; Franceschelli, C.; Maganzani, L. (ed.), *Atti del IV Convegno Internazionale di Studi Veleiati. (Veleia-Lugagnano, Val d'Arda, 20-21 settembre 2013)*, Bolonya, p. 455-470.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació d'Ortega M.J.; Orengo, H. A.; Palet, J. M., “Roman undercurrents in the configuration of Valencia's Cultural Landscape (Eastern Spain)”, en el marc de la *Theoretical Roman Archaeology Conference (TRAC 2014)*, organitzada per la University of Reading, del 27 al 30 de març, Reading (Regne Unit).
- Comunicació d'Orengo, H. A.; Palet, J. M., “Introduction: archaeomorphology as multidisciplinary, long-term landscape archaeology”, en el marc de *3rd Landscape Archaeology Conference (LAC 2014)*, organitzada pel Royal Netherlands Institute in Rome, el Swedish Institute in Rome i l'Academia Belgica de Roma, del 17 al 20 de setembre, Roma (Itàlia).
- Pòster de Polonio, T.; Ejarque, A.; Orengo, H. A.; Bergada, M.; Palet, J. M.; Riera, S., “Soil micromorphology in mountain environments as a reliable tool for the integration of multidisciplinary research in landscape archaeology. The example of the Madriu-Perafita-Claror valley, Eastern Pyrenees”, en el marc de la *3rd Landscape Archaeology Conference (LAC 2014)*, organitzada pel Royal Netherlands Institute in Rome, el Swedish Institute in Rome i l'Academia Belgica de Roma, del 17 al 20 de setembre, Roma (Itàlia).
- Pòster d'Ortega M. J.; Orengo, H. A.; Palet, J. M., “Beyond the Medieval Heritage A new archaeomorphology for Valencia's Historic Landscape”, en el marc de la *3rd Landscape Archaeology Conference (LAC 2014)*, organitzada pel Royal Netherlands Institute in Rome, el Swedish Institute in Rome i l'Academia Belgica de Roma, del 17 al 20 de setembre, Roma (Itàlia).

- Comunicació de Garcia, A.; Palet, J. M.; “Prospecciones arqueomorfológicas en llano y áreas de montaña. Experiencias del Grupo de Investigación en Arqueología del Paisaje (GIAP) del ICAC”, en el marc del workshop *Dando sentido a la prospección arqueológica/Making sense of archaeological survey*, organitzat per l’Institut Universitari de Investigació en Arqueologia Ibérica, del 13 al 14 de novembre, Jaén.
- Conferència de Palet, J. M., “Interaccions socioambientals i dinàmiques del paisatge en planes litorals a Catalunya a l’Antiguitat”, en el marc del Seminari internacional *L’home i el Mar, els reptes de l’arqueologia litoral*, organitzat per l’ICAC, l’ICRPC i l’IPHES (Programa SUMA), del 24 al 25 d’abril, Tarragona.
- Conferència de Palet, J. M., “Interaccions socioambientals i dinàmica del paisatge de les capçaleres del Ter (valls de Núria i Coma de Vaca) a l’entorn d’Empúries: projecte TerAmAr”, en el marc de la *1era Jornada transfronterera Actualitat de la recerca Empordà/Rosselló (s. VI-I a.n.e.)*, organitzat per la Université Paul-Valéry Montpellier III/Labex Archimede, el 20 de juny, Ullastret.

Activitats de difusió i transferència

- 18 d’octubre: conferència de Gómez Pallarès, J.; Palet, J. M., “Institut Català d’Arqueologia Clàssica, estat de la qüestió 2014”, en el marc del *X Fòrum Auriga*, organitzat per la revista *Auriga* i amb la col·laboració de l’ICAC, entre d’altres, Barcelona.
- Assessor en l’elaboració de l’APP Barcino 3D realitzada pel Servei d’Arqueologia de l’Ajuntament de Barcelona.

Docència

- Professor de les assignatures *Evolució Històrica del Paisatge. Paleoambient i GIS, Arqueologia del paisatge i Mètodes i tècniques* del Màster en Arqueologia Clàssica (URV-UAB-ICAC).
- Consultor de l’assignatura *Història I*, dels Estudis d’Arts i Humanitats (UOC).
- Professor de la sessió lectiva *Anàlisi arqueomorfològica de la plana de València* del Màster en Arqueologia organitzat per la UV.

ALTRES

- Membre de la Comissió de Selecció d’Ajuts de Temàtica andorrana 2014, del Ministeri d’Ensenyament Superior i Recerca del Govern d’Andorra, com a membre expert en arqueologia del paisatge, Sant Julià de Lòria (Andorra).
- Membre del Consell Científic de la revista *Saguntum*.
- Coordinador amb Hèctor A. Orenge de la sessió *Archaeomorphology as multidisciplinary, long-term landscape archaeology*, en el marc de la *3rd Landscape Archaeology Conference (LAC 2014)* (Roma, 17-20 setembre).

Prevosti i Monclús, Marta
Investigadora sènior

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori.

- *Ager Tarraconensis* (PAT). El Paisatge arqueològic antic a la dreta del Francolí. 2005-2015.

Investigadors principals: Marta Prevosti i Josep Guitart (UAB-ICAC).

Membres: Ramon Járrega, Diana Gorostidi (URV-ICAC), Jordi López Vilar, Piero Berni, Josep M. Palet, Santiago Riera (UB), Hèctor A. Orenco (University of Sheffield-URV), Jaume Massó (Museu de Reus), Loïc Buffat (CSH), Aureli Àlvarez, Santiago Giralt (CSIC), Jordi Nadal (UB), Silvia Valenzuela-Lamas (UB), Núria Padrós (UAB), Ignacio Fiz (URV-ICAC), Albert Pèlachs (UAB), Pau de Soto (University of Southampton) i Josep Abela.

- Intervencions en l'ampliació del tercer carril de l'AP-7. 2008-2014.

Investigadora principal: Marta Prevosti.

Membre: Isidre Pastor.

Línia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori. Les formes d'hàbitat rural: les vil·les i altres tipus d'assentaments.

- La vil·la romana de la Gran Via-Horta Farrerons (Premià de Mar, Maresme). 2008-2015.

Investigadora principal: Marta Prevosti.

Membres: Ramon Coll (Museu de Premià de Mar) i Isabel Rodà (UAB-ICAC).

Línia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori.

Formes del paisatge i antropització dels espais de muntanya de la protohistòria a l'edat mitjana.

- Interacciones socio-ambientales durante el Holoceno: estructuración, ocupación y dinámicas del territorio en la cuenca del Ter a partir de la arqueología del paisaje (TerAmAr) (HAR2012-39087-C02-02) (Projecte quadriennal 2014/100751). 2013-2015.

Investigador principal: Josep M. Palet.

Membres: I+D: Marta Prevosti, Esther Rodrigo, Hèctor A. Orenco (University of Sheffield-URV), Arnau Garcia, Marta Sancho (UB), Marta Flórez (GIAP-ICAC), Aymat Catafau (Université de Perpignan), Michele Matteazzi, Pere Castanyer (MAC-Empúries), Helena Paula Carvalho (Universidade do Minho), Rosa Plana (Université Paul-Valéry Montpellier III) i M. Jesús Ortega. **Projecte quadriennal:** Arnau Garcia, Pere Castanyer (MAC-Empúries), Marta Prevosti, Rosa Plana (Université Paul-Valéry

Montpellier III), Joaquim Tremoleda (MAC-Empúries), Michele Matteazzi, M. Jesús Ortega i Anna Bertral.

Participació en projectes d'altres entitats

- Estudios arqueométricos en yacimientos arqueológicos del Nordeste Español y Túnez (CGL2011-26488). 2011-2014.

Investigador principal: Lluís Casas (UAB).

Membres: Marta Prevosti, Ramon Járrega, Nejia Laridhi Ouazaa (University of El Manar II, Tunis), Eugènia Estop (UAB), Aureli Àlvarez, Joaquim Badia (UAB) i David Martínez (UAB).

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Casas, Ll.; Prevosti, M.; Fouzai, B.; Álvarez, A., “Archaeomagnetic study and dating at five sites from Catalonia (NE Spain)”, *Journal of Archaeological Science*, 41, p. 856-867. JCR (Q2 Geoscience Multidisciplinary), SCOPUS, Carhus+A. Factor d'impacte: 2,139 (any 2014) / 9.977 (ICDS).
- Prevosti, M., “Els estudis de paisatge al territori de la ciutat romana de Tarraco”, *Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, 25, p. 191-223. Carhus+C. 3.898 (ICDS).

Llibres i capítols de llibre

- Járrega, R.; Prevosti, M. (ed.), *Ager Tarraconensis 4. Els Antigons, una vil·la senyorial del Camp de Tarragona*, Documenta, 16, ICAC, Tarragona.
- Prevosti, M., López Vilar, J.; Guitart, J. (ed.), *Ager Tarraconensis 5. Actes del Simposi internacional: Paisatge, poblament, cultura material i història (Tarragona, 27-28 octubre 2010)*, Documenta, 5, ICAC, Tarragona.
- Prevosti, M.; Járrega, R., “Valoració general i conclusions”, a Járrega, R.; Prevosti, M. (ed.), *Ager Tarraconensis 4. Els Antigons, una vil·la senyorial del Camp de Tarragona*. Documenta, 16, ICAC, Tarragona, p. 269-279.
- Prevosti, M., “El nimfeu”, a Járrega, R.; Prevosti, M. (ed.), *Ager Tarraconensis 4. Els Antigons, una vil·la senyorial del Camp de Tarragona*, Documenta, 16, ICAC, Tarragona, p. 29-42.
- Prevosti, M., “Els objectes d'os treballat i la identificació d'un taller tèxtil”, a Járrega, R.; Prevosti, M. (ed.), *Ager Tarraconensis 4. Els Antigons, una vil·la senyorial del Camp de Tarragona*, Documenta, 16, ICAC, Tarragona, p. 247-263.
- Prevosti, M., “El vidre”, a Járrega, R.; Prevosti, M. (ed.), *Ager Tarraconensis 4. Els Antigons, una vil·la senyorial del Camp de Tarragona*, Documenta, 16, ICAC, Tarragona, p. 269-279.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Ponència de Casas, Ll.; Prevosti, M.; Járrega, R., “Tunísia i Catalunya. Forn i produccions amfòriques”, en el marc del *Seminari d'arqueometria. La explotación y comercio de los recursos naturales al norte de la Hispania romana: lapis, metalla, aqua*, organitzat per l'ICAC, del 9 al 10 d'octubre, Tarragona.
- Ponència de Guitart, J.; Prevosti, M., “L'entornament des villas de l'Ager Tarraconensis”, en el marc del *XI Circa-Villam. Rencontres d'Archéologie Pyrénées-Méditerranée-Journées d'Études sur le monde rural à l'époque romaine: L'entornament de la villa. Pour une archéologie du*

domaine, organitzat per la UMR 5140 Archéologie des sociétés Méditerranéennes, l'ICRPC, la Universitat de Pau i des Pays de l'Adour, del 13 al 14 de novembre, Loupian (França).

- Comunicació de Coll, R.; Prevosti, M.; Bagà, J., “Sobre el moment fundacional de la vil·la romana de la Gran Via-Can Ferrerons (Premià de Mar, Barcelona)”, en el marc del *II Congrés internacional d'Arqueologia i Món Antic. Tarraco Biennal*, organitzat per la Fundació Privada Mútua Catalana i amb la col·laboració de l'ICAC, el MHT, el MNAT, la RSAT, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la URV i l'Arquebisbat de Tarragona, Tarragona.
- Comunicació de Coll, R.; Prevosti, M.; Bagà, J., “Primeros resultados del estudio del taller anfórico de la Gran Via-Can Ferrerons”, en el marc del *III Congreso Internacional de la Secah-Ex oficina Hispana. Amphorae ex Hispania. Paisajes de producción y de consumo*, organitzat per la Secah, l'ICAC i la URV i amb la col·laboració del MNAT, del 10 al 13 de desembre, Tarragona.

Activitats de difusió i transferència

- 4 de març: conferència de Prevosti, M., “El paisatge romà d'Alcover i el Baix Camp”, en el marc del *Programa 6 X 4 de cultura i natura de les comarques de Tarragona*, organitzat pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i els Serveis Territorials de Cultura a Tarragona, Alcover.
- 29 d'abril: moderació de Prevosti, M. de la taula rodona en el marc del *Convegno italo-romano. Terme imperiali-terme provinciali. Roma e Dacia*, organitzat per l'Accademia di Romania, Roma.
- 25 de maig: conferència de Prevosti, M., “Can Ferrerons, una arquitectura romana excepcional”, en el marc del *IV Festival Laietània*, organitzat pels Ajuntaments d'Argentona, Badalona, Cabrera de Mar, Mataró, Premià de Dalt, Premià de Mar i Vilassar de Dalt, del 23 de maig al 15 de juny, Premià de Mar.
- 1 de juny: conferència de Prevosti, M., “Els grans descobriments de l'arqueologia”, en el marc del *IV Festival Laietània*, organitzat pels Ajuntaments d'Argentona, Badalona, Cabrera de Mar, Mataró, Premià de Dalt, Premià de Mar i Vilassar de Dalt, del 23 de maig al 15 de juny, Premià de Mar.
- 4 de novembre: conferència de Prevosti, M., “El paisatge romà de Vilallonga i el Camp de Tarragona”, organitzada per l'Ajuntament de Vilallonga del Camp, Vilallonga del Camp.

ALTRES

- Editora de la revista *Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*.

Ruiz de Arbulo Bayona, Joaquín
Investigador sènior (URV-ICAC) i catedràtic de la URV

PROJECTES DE RECERCA

Linia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga.

- Tempus: Network for Post Graduate Masters in Cultural Heritage and Tourism Management in Balkan Countries (Chtmbal) (Projecte Europeu Tempus 517471). 2011-2014.

Investigadora principal: Sara Santoro (Universit  di Chieti Pescara).

Membres: Alexander Moisiu University of Durres (Albània), ICAC, Institut i Monumenteve te Kultures Gani Strazimiri (Albània), Antiquity of Southeastern Europe Research Centre University of Warsaw (Polònia), Economic Faculty Shkod r University Luigj Gurakuqi Shkod r (Albània), SVIMAP Network Napoli (Itàlia), World University Service Kosova Committee (Kosovo), University of Prizren (Kosovo), Universit  Telematica Leonardo da Vinci Torrevecchia Teatina (Itàlia) i Alma Mater Studiorum Universit  di Bologna (Itàlia).

Participació en projectes d'altres entitats

- Roma, las capitales provinciales y las ciudades de Hispania (HAR 2012-37405-C04-01). 2013-2015.

Investigador principal: Joaquín Ruiz de Arbulo (URV-ICAC).

Membres: Ricardo Mar (URV), Josep Anton Remol  (URV), David Viv  (UdG), Diana Gorostidi (URV-ICAC), Maite Miró (Serveis Territorials-Tarragona) i Meritxell Pérez Martínez.

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Ruiz de Arbulo, J., "El *signaculum* de Caius Valerius Avitus, duoviro de Tarraco y propietario de la villa de Els Munts", *Pyrenae*, 45-1, p. 125-151. Carhus+A. 4.477 (ICDS).

Actes de reunions científiques

- Ruiz de Arbulo, J., "Tarraco capital de conventus y de la provincia Hispania citerior. Una aproximación a sus funciones y a su urbanismo público como modelo escenográfico en relación con las ciudades romanas valencianas", a Olcina, M. H. (ed.), *Ciudades Romanas Valencianas (Alicante, 3-4 desembre 2013)*, Alacant, p. 31-54.
- Ruiz de Arbulo, J., "Kesse/Tarrakon/Tarraco. En torno a los orígenes de una ciudad portuària", a Mercuri, L.; González, R.;

Bertoncello, F. (ed.), *Actes des XXXIVe Rencontres Internationales d'Archéologie et d'Histoire d'Antibes. Implantations humaines en milieu littoral Méditerranéen: Facteurs d'installation et processus d'appropriation de l'espace, de la Préhistoire au Moyen Âge. (Antibes, 15-17 octobre 2013)*, Antibes (França), p. 329-340.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Ponència de Ruiz de Arbulo, J., “Gigantismo en la arquitectura y la estatuaria dedicada al divus Augustus. Modelos romanos y reflejo tarraconense”, en el marc de *Divorum. Santuarios para los nuevos Dioses de Roma. Seminario de investigación*, organitzat per la UCO i el Museo Arqueológico de Córdoba, el 26 de març, Còrdoba.
- Ponència de Ruiz de Arbulo, J., “Tarraco”, en el marc del *II Congrès internacional d'Arqueologia i Món Antic. Tarraco Biennial*, organitzat per la Fundació Privada Mútua Catalana i amb la col·laboració de l'ICAC, el MHT, el MNAT, la RSAT, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la URV i l'Arquebisbat de Tarragona, del 26 al 28 de novembre, Tarragona.
- Ponència de Ruiz de Arbulo, J., “Arqueología y enseñanzas universitarias”, en el marc del *IV congreso internacional de historia de la arqueología. 150 años de historia de la arqueología: Teoría y método de una disciplina*, organitzat pel MAN i la UCM, de l'11 al 13 de desembre, Madrid.

Activitats de difusió i transferència

- 19 de febrer: conferència de Ruiz de Arbulo, J., “Emperadors, senadors i cavallers. Models de conductes i amos eterns del poder”, en el marc del *Cicle de Conferències SPQR. La societat romana*, organitzat per la Fundació CaixaForum, del 19 de febrer al 19 de març, Tarragona.
- 26 de febrer: conferència de Ruiz de Arbulo, J., “*Cives romani*: La *res publica* de les ciutats i els ciutadans, motor de l'imperi.”, en el marc del *Cicle de Conferències SPQR. La societat romana*, organitzat per la Fundació CaixaForum, del 19 de febrer al 19 de març, Tarragona.
- 5 de març: conferència de Ruiz de Arbulo, J., “*Artis et artifices*. El Món dels artistes i dels artesans”, en el marc del *Cicle de Conferències SPQR. La societat romana*, organitzat per la Fundació CaixaForum, del 19 de febrer al 19 de març, Tarragona.
- 12 de març: conferència de Ruiz de Arbulo, J., “*Ludi et spectacula*. La Festa a Roma.”, en el marc del *Cicle de Conferències SPQR. La societat romana*, organitzat per la Fundació CaixaForum, del 19 de febrer al 19 de març, Tarragona.
- 19 de març: conferència de Ruiz de Arbulo, J., “Qui va ser qui a la Catalunya romana. Persones i personatges de la nostra història antiga.”, en el marc del *Cicle de Conferències SPQR. La societat romana*, organitzat per la Fundació CaixaForum, del 19 de febrer al 19 de març, Tarragona.
- 12 de maig: conferència de Ruiz de Arbulo, J., “Els vasos de Vicarello i la tabula de Peutinger. El món sencer conegut, mesurat i ben comunicat.”, en el marc de la *XVI edició del festival Tarraco Viva*, organitzat per l'Ajuntament de Tarragona, del 5 al 25 de maig, Tarragona.
- 20 de maig: conferència de Ruiz de Arbulo, J., “El llegat d'August. La política per damunt de tot”, en el marc de la *XVI edició del festival Tarraco Viva*, organitzat per l'Ajuntament de Tarragona, del 5 al 25 de maig, Tarragona.

- 21 d'octubre: conferència de Ruiz de Arbulo, J., “Tarraco. Capital de provincia y capital accidental del Imperio”, en el marc de *Jornadas sobre la figura de Augusto*, organitzades pel Museo Arqueológico de Albacete, del 14 d'octubre al 25 de novembre, Albacete.
- 27 d'octubre: conferència de Ruiz de Arbulo, J., “Emperadores, senadores y caballeros. Modelos de conductes y amos eternos del poder”, en el marc del *Cicle de Conferències SPQR. La societat romana*, organitzat per la Fundació CaixaForum, del 27 d'octubre al 24 de novembre, Saragossa.
- 3 de novembre: conferència de Ruiz de Arbulo, J., “*Cives romani*. La *res publica* de las ciudades y los ciudadanos como motor del imperio”, en el marc del *Cicle de Conferències SPQR. La societat romana*, organitzat per la Fundació CaixaForum, del 27 d'octubre al 24 de novembre, Saragossa.
- 10 de novembre: conferència de Ruiz de Arbulo, J., “*Artis et artifices*. El mundo de los artistas y de los artesanos”, en el marc del *Cicle de Conferències SPQR. La societat romana*, organitzat per la Fundació CaixaForum, del 27 d'octubre al 24 de novembre, Saragossa.
- 17 de novembre: conferència de Ruiz de Arbulo, J., “*Ludi et spectacula*. La fiesta en Roma”, en el marc del *Cicle de Conferències SPQR. La societat romana*, organitzat per la Fundació CaixaForum, del 27 d'octubre al 24 de novembre, Saragossa.
- 24 de novembre: conferència de Ruiz de Arbulo, J., “Quién fué quién en la Hispania romana. Algunas personas y personajes de nuestra historia antigua”, en el marc del *Cicle de Conferències SPQR. La societat romana*, organitzat per la Fundació CaixaForum, del 27 d'octubre al 24 de novembre, Saragossa.

Docència

- Professor de les assignatures *Arqueologia de la Mort* i *Pràctiques externes* del Màster en Arqueologia Clàssica (URV-UAB-ICAC).
- Professor de la sessió *Tarraco Viva* del Màster de patrimoni (University of Prizren) en el marc del projecte Tempus Chtmbal (Kosovo, 10-11 octubre).

ALTRES

- Membre del Consell científic de la *Revista d'Arqueologia de Ponent*.
- Membre del Consejo Asesor de la *Serie Arqueológica de Roma* de la Escuela Española de Historia y Arqueología (CSIC).
- Coordinador del *Seminari internacional* Castella et praesidia a la façana mediterrània de la *Hispania tardorepublicana* (Tarragona, 13 maig).
- Membre del Comitè Científic del *II Congrés internacional d'Arqueologia i Món Antic. Tarraco Biennial* (Tarragona, 26-28 novembre).

Investigadors júnior

Gorostidi Pi, Diana
Investigadora júnior (URV-ICAC)

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori.

- *Ager Tarraconensis* (PAT). El Paisatge arqueològic antic a la dreta del Francolí. 2005-2015.

Investigadors principals: Marta Prevosti i Josep Guitart (UAB-ICAC).

Membres: Ramon Járrega, Diana Gorostidi (URV-ICAC), Jordi López Vilar, Piero Berni, Josep M. Palet, Santiago Riera (UB), Hèctor A. Orengo (University of Sheffield-URV), Jaume Massó (Museu de Reus), Loïc Buffat (CSH), Aureli Àlvarez, Santiago Giralt (CSIC), Jordi Nadal (UB), Silvia Valenzuela-Lamas (UB), Núria Padrós (UAB), Ignacio Fiz (URV-ICAC), Albert Pèlachs (UAB), Pau de Soto (University of Southampton) i Josep Abela.

Línia/programa: Mètodes i tècniques de les ciències experimentals aplicades a l'arqueologia clàssica. Arqueometria.

- La explotación y comercio de los recursos naturales en el norte de la Hispania romana: *lapis, metalla, aqua* (HAR2011-25011). 2011-2014.

Investigadora principal: Isabel Rodà (UAB-ICAC).

Membres: Anna Gutiérrez Garcia-Moreno (Labex LaScArBx Iramat-CRP2A), Aureli Àlvarez, Diana Gorostidi (URV-ICAC), Jordi López Vilar, Ana de Mesa, Ana Garrido, Eva Koppel (UAB), Montserrat Claveria (UAB), Francesc Busquets (UAB), Pilar Lapuente (UZ), Hernando Royo, Silvia González Soutelo (Universidad de Vigo), Benjamin Russell (King's College, UK), Simon J. Keay (University of Southampton), Graeme Earl (University of Southampton), Leif Isaken (University of Southampton), Xavier Lafuente i Jaume Massó (Museu de Reus).

Línia/programa: Arqueologia clàssica i ciències de l'antiguitat. Fonts textuais, epigrafia i numismàtica.

- *Res publica Tusculanorum*. Epigrafia llatina de la ciutat de *Tusculum* (Laci, Itàlia). 2012-2014.

Investigadora principal: Diana Gorostidi (URV-ICAC).

- Epigrafia i suports a la Hispània Citerior. 2010-2014.

Investigadora principal: Diana Gorostidi (URV-ICAC).

Participació en projectes d'altres entitats

- Epigraphic Database Roma (EDR) (Iniciat el 1999)
Investigadores principals: Silvio Panciera (Universitat di Roma-La Sapienza) i Silvia Orlandi (Universit  di Roma-La Sapienza).
Col·laboradora: Diana Gorostidi (URV-ICAC).
- Roma, las capitales provinciales y las ciudades de Hispania (HAR 2012-37405-C04-01). 2013-2015.
Investigador principal: Joaquin Ruiz de Arbulo (URV-ICAC).
Membres: Ricardo Mar (URV), Josep Anton Remol  (URV), David Viv  (UdG), Diana Gorostidi (URV-ICAC), Maite Miró (Serveis Territorials-Tarragona) i Meritxell Pérez Martínez.
- Proyecto de investigación sistem tica del yacimiento de Carranque (Toledo).
Investigadores principales: M. Carme Fernández i Virginia Garcia-Entero (UNED).
Membres: Sergio Vidal (MAN-UNED), María Pérez (UNED) i Diana Gorostidi (URV-ICAC).

PUBLICACIONS

Articles en revistes no indexades

- Gorostidi, D., “Sui consoli dell’anno 13 dC.: nuovi dati dai fasti consulares Tusculani”, *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik*, 189, p. 265 - 275. 6.477 (ICDS).

Llibres o capítols de llibre

- Tortosa, T.; N n ez, J.; Ruiz, E.; Remol , J. A.; Rodríguez, O.; Sánchez, J.; Beolchini, V.; Gorostidi, D. (ed.), *Actuaciones arqueológicas en el  rea de Tusculum (Monte Porzio Catone, Lazio-Italia): entre investigación y divulgación social*, CSIC, Madrid.
- Gorostidi, D., “Tusculum 1994-2009: balance hist rico-arqueológico a partir de la epigrafía”, a Tortosa, T.; N n ez, J.; Ruiz, E.; Remol , J. A.; Rodríguez, O.; Sánchez, J.; Beolchini, V.; Gorostidi, D. (ed.), *Actuaciones arqueológicas en el  rea de Tusculum (Monte Porzio Catone, Lazio-Italia): entre investigación y divulgación social*, CSIC, Madrid, p. 187-208.
- Gorostidi, D., “La via romana i el mil·liari de Sant Jordi d’Alfama”, a Cartes, T. (coord.), *Entre Tarraco i l’Ebre. L’Ametlla de Mar a l’antiguitat*, Museu de les Terres de l’Ebre i Ajuntament de l’Ametlla de Mar, Ametlla de Mar, p. 15-19.
- Gorostidi, D., “La vida quotidiana a la vil·la: els grafits sobre ceràmica”, a J rrega, R.; Prevosti, M. (ed.), *Ager Tarraconensis 4. Els Antigons, una vil·la senyorial del Camp de Tarragona*, Documenta, 16, ICAC, Tarragona, p. 213-219.

Actes de reunions científiques

- Díaz, B.; Gorostidi, D., “Medir la distancia en  poca republicana. Los miliarios”, a Eck, W.; Funke, P. (ed.), * ffentlichkeit – Monument – Text. XIV Congressus Internationalis Epigraphiae Graecae et Latinae* (Berlin, 27-31 agost 2012), Berlin (Alemanya), p. 587-589.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Ponència de Gorostidi, D., “Tiberio e la gens Claudia a *Tusculum*: un riesame alla luce delle novit  epigrafiche”, en el marc del *Convegno Internazionale ‘Intorno a Tiberio. Archeologia*,

cultura e letteratura del principe e della sua epoca, organitzat per la Università degli Studi di Milano, del 9 al 10 d'octubre, Milà (Itàlia).

- Comunicació de Gorostidi, D.; López Vilar, J., “La *officina lapidaria* tarraconense en época augustea: actualización del corpus y primeras consideracions”, en el marc del *II Congrés internacional d'Arqueologia i Món Antic. Tarraco Biennial*, organitzat per la Fundació Privada Mútua Catalana amb la col·laboració de l'ICAC, el MHT, el MNAT, la RSAT, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la URV i l'Arquebisbat de Tarragona, del 26 al 28 de novembre, Tarragona.
- Comunicació de Peña, A.; Gorostidi, D.; Macias, J. M.; Rodà, I.; Muñoz, A.; Teixell, I., “Más datos sobre el templo de Augusto a partir de una nueva inscripción”, en el marc del *II Congrés internacional d'Arqueologia i Món Antic. Tarraco Biennial*, organitzat per la Fundació Privada Mútua Catalana amb la col·laboració de l'ICAC, el MHT, el MNAT, la RSAT, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la URV i l'Arquebisbat de Tarragona, del 26 al 28 de novembre, Tarragona.
- Pòster de López Vilar, J., Gorostidi, D., “Aqua Augusta a Tarraco”, en el marc del *II Congrés internacional d'Arqueologia i Món Antic. Tarraco Biennial*, organitzat per la Fundació Privada Mútua Catalana amb la col·laboració de l'ICAC, el MHT, el MNAT, la RSAT, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la URV i l'Arquebisbat de Tarragona, del 26 al 28 de novembre, Tarragona.
- Pòster de Gorostidi, D.; López Vilar, J.; Royo, H., “Inscribed Pompeian-style mills from Tarragona”, en el marc del congrés *Tilting at mills. The 5th international colloquium on the Archaeology & Geology of mills and milling*, organitzat pel Museo Arqueológico de Almería, del 5 al 8 de març, Almería.

Activitats de difusió i transferència

- 24 de maig: professora de la sessió “Epigrafia i societat”, en el marc del curs *Bojos per l'Arqueologia!*, organitzat per la Fundació Catalunya-La Pedrera amb l'IPHES, l'ICAC i l'ICRPC (Programa SUMA), del 5 d'abril al 31 de juny, Tarragona.

Docència

- Professora de les assignatures *Fonts textuals per a la investigació històrica. Epigrafia i papirologia*, *Fonts textuals per a la interpretació de l'antiguitat i Religió i mitologia del món clàssic* del Màster en Arqueologia Clàssica (URV-UAB-ICAC).
- Professora de les assignatures *Llatí dels Graus de Llengua i Literatura Catalanes i Hispàniques* (URV) i *Grans obres de la literatura llatina* del Grau de Llengua i Literatura Catalanes (URV).

ALTRES

- *Peer-reviewer* de les revistes *Habis*, *Espacio*, *Tiempo y Forma*, *Butlletí Arqueològic de la Reial Societat Arqueològica de Tarragona*, *Palaeohispanica* i *Acme*.
- Coordinadora del *I Seminari sobre epigrafia i societat a Tarraco: HIC SITA EST. Las mujeres de Tarraco a través de la epigrafia funerària*, en el marc del Màster en Arqueologia Clàssica (URV-UAB-ICAC) (Tarragona, 19 maig).

López Vilar, Jordi
Investigador júnior

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga. *Tarraco*.

- Tècniques constructives i arquitectura del poder en el noreste de la Tarraconense. Metodologia de representació i paràmetres analítics per a la comprensió de los processos evolutivos (HAR-22012-36963-C05-02). 2013-2015.

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Júlia Beltran (MUHBA), Judit Ciurana, Gemma Garcia Llinares, Josep Guitart (UAB-ICAC), Jordi López Vilar, Andreu Muñoz (MBT-ICAC), Josep M. Puche, Albert Ribera (UV), Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona-ICAC), Josep M. Toldrà (URV) i Maria Serena Vinci.

Línia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental. Formació i desenvolupament de societats complexes en la protohistòria catalana.

- Formes d'ocupació del territori i evolució del poblament a la Cessetània occidental durant la protohistòria (1er mil·lenni aC) (Projecte quadriennal 2014/100926). 2014-2017.

Investigadora principal: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Membres: Jordi López Vilar, Ignacio Fiz (URV-ICAC), Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Judit Ciurana, Jaume Noguera (UB), Jordi Principal (MAC-Barcelona), Maite Miró (Serveis Territorials-Tarragona), Silvia Valenzuela-Lamas (University of Sheffield), Itxaso Euba, Anna Gutiérrez Garcia-Moreno (Labex LaScArBx Iramat-CRP2A), Moisés Díaz (Codex-ICAC), Ana de Mesa, Carme Rovira (MAC-Barcelona), Jaume Massó (Museu de Reus), Joan Canela, Núria Otero, Jordi Morer (Món Iber Rocs), Rafel Jornet (Món Iber Rocs), Daniel López (UB-Institut d'Estudis Penedesencs), Hernando Royo, Pablo Loza-Álvarez (ICFO), David Asensio (UAB) i Mónica Marro (ICFO).

Línia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental. L'impacte de l'exèrcit romà sobre les comunitats indígenes del NE d'Ibèria.

- Testimonis arqueològics de la segona Guerra Púnica al Camp de Tarragona. 2013-2017.

Investigadors principals: Jordi López Vilar i Jaume Noguera (UB).

Membres: Eduard Ble (UB), Pau Valdés (UB), Joan Canela i Judit Ralda.

Línia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori.

- *Ager Tarraconensis* (PAT). El paisatge arqueològic antic a la dreta del Francolí. 2005-2015.

Investigadors principals: Marta Prevosti i Josep Guitart (UAB-ICAC).

Membres: Ramon Járrega, Diana Gorostidi (URV-ICAC), Jordi López Vilar, Piero Berni, Josep M. Palet, Santiago Riera (UB), Hèctor A. Orengo (University of Sheffield-URV), Jaume Massó (Museu de Reus), Loïc Buffat (CSH), Aureli Àlvarez, Santiago Giralt (CSIC), Jordi Nadal (UB), Silvia Valenzuela-Lamas (UB), Núria Padrós (UAB), Ignacio Fiz (URV-ICAC), Albert Pèlachs (UAB), Pau de Soto (University of Southampton) i Josep Abela.

Línia/programa: Mètodes i tècniques de les ciències experimentals aplicades a l'arqueologia clàssica. Arqueometria.

- La explotación y comercio de los recursos naturales en el norte de la Hispania romana: *lapis, metalla, aqua* (HAR2011-25011). 2011-2014.

Investigadora principal: Isabel Rodà (UAB-ICAC).

Membres: Anna Gutiérrez Garcia-Moreno (Labex LaScArBx Iramat-CRP2A), Aureli Àlvarez, Diana Gorostidi (URV-ICAC), Jordi López Vilar, Ana de Mesa, Ana Garrido, Eva Koppel (UAB), Montserrat Claveria (UAB), Francesc Busquets (UAB), Pilar Lapuente (UZ), Hernando Royo, Silvia González Soutelo (Universidad de Vigo), Benjamin Russell (King's College, UK), Simon J. Keay (University of Southampton), Graeme Earl (University of Southampton), Leif Isaken (University of Southampton), Xavier Lafuente i Jaume Massó (Museu de Reus).

Participació en projectes d'altres entitats

- Guerra i conflicte al NE de la península Ibèrica a l'època romano-republicana (segles III-I aC) (Projecte quadriennal 2014/100755)

Investigador principal: Jaume Noguera (UB).

Membres: Jordi López Vilar, Eduard Ble (UB) i Pau Valdés (UB).

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- López Vilar, J., “Troballes numismàtiques a l'ager *Tarraconensis*”, *Acta Numismatica*, 44, p. 71-92. 3.977(ICDS).
- López Vilar, J., “Medalles religioses barroques al Museu Diocesà de Tarragona”, *Taüll*, 42, p. 23-25. Carhus+D. 3.977(ICDS).

Llibres o capítols de llibre

- Prevosti, M., López Vilar, J.; Guitart, J. (ed.), *Ager Tarraconensis 5. Actes del Simposi internacional: Paisatge, poblament, cultura material i història (Tarragona, 27-28 octubre 2010)*, Documenta, 5, ICAC, Tarragona.
- López Vilar, J., “Manuel Salavera Carrión”, a Güell, M.; Rovira, S. J., *Biografies de Tarragona*, vol. IV, Benicarló, p. 88-89.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de Gorostidi, D.; López Vilar, J., “La *officina lapidaria* tarraconense en época augustea: actualización del corpus y primeras consideracions”, en el marc del *II Congrés internacional d’Arqueologia i Món Antic. Tarraco Biennal*, organitzat per la Fundació Privada Mútua Catalana amb la col·laboració de l’ICAC, el MHT, el MNAT, la RSAT, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la URV i l’Arquebisbat de Tarragona, del 26 al 28 de novembre, Tarragona.
- Pòster de López Vilar, J., Gorostidi, D., “Aqua Augusta a Tarraco”, en el marc del *II Congrés internacional d’Arqueologia i Món Antic. Tarraco Biennal*, organitzat per la Fundació Privada Mútua Catalana amb la col·laboració de l’ICAC, el MHT, el MNAT, la RSAT, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la URV i l’Arquebisbat de Tarragona, del 26 al 28 de novembre, Tarragona.
- Pòster de Gorostidi, D.; López Vilar, J.; Royo, H., “Inscribed Pompeian-style mills from Tarragona”, en el marc del congrés *Tilting at mills. The 5th international colloquium on the Archaeology & Geology of mills and milling*, organitzat pel Museo Arqueológico de Almería, del 5 al 8 de març, Almería.
- Conferència de López Vilar, J.; Gutiérrez Garcia-Moreno, A., “Intervencions arqueològiques a la pedrera del Mèdol (Tarragona)”, en el marc de la *Tribuna d’Arqueologia 2013-2014*, organitzada pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Barcelona.
- Conferència de López Vilar, J., “Els primers testimonis arqueològics de les guerres romanes al Camp de Tarragona”, en el marc del *Seminari Arqueologia de la Guerra*, organitzat pel Centre de Lectura de Reus, del 5 de maig al 16 de juny, Reus.

Activitats de difusió i transferència

- 9 de setembre: conferència de López Vilar, J., “Arqueologia de la guerra al Camp de Tarragona (segles III-I aC)”, en el marc de l’*Antena del Coneixement de Cambrils*, organitzada per la URV i l’Ajuntament de Cambrils, Cambrils.
- 5 d’abril: professor de la sessió “Mètodes d’excavació i registre”, en el marc del curs *Bojos per l’Arqueologia!*, organitzat per la Fundació Catalunya-La Pedrera amb l’IPHES, l’ICAC i l’ICRPC (Programa SUMA), del 5 d’abril al 31 de juny, Tarragona.

ALTRES

- Director del *Butlletí Arqueològic* de la Reial Societat Arqueològica Tarraconense.
- Secretari del *II Congrés internacional d’Arqueologia i Món Antic. Tarraco Biennal* (Tarragona, 26-28 novembre).

Rodrigo Requena, Esther
Investigadora júnior

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga.

- Implantació i precedents del model de ciutat del *conventus Tarraconensis*. Els jaciments arqueològics de *Iesso* (Guissona), Can Tacó-Turó d'en Roina/Mons Observans (Montmeló-Montornès del Vallès) i *Iulia Libica* (Llívia)” (Projecte quadriennal 2014/100660). 2014-2017.

Investigador principal: Josep Guitart (UAB-ICAC).

Membres: Esther Rodrigo, Núria Romaní (UAB), Joaquim Pera (UAB), Cèsar Carreras (UAB), Núria Padrós (UAB), Oriol Olesti (UAB), Jordi Guàrdia, Josep Ros (Museu de Guissona), Montse Tenas (Museu de Guissona), David Castellana (Ajuntament de Guissona) i Gemma de Solà (Museu de Guissona).

- Excavacions al jaciment de Sant Pau de Riu-sec (Sabadell). 2012-2017.

Investigadors principals: Cèsar Carreras (UAB) i Esther Rodrigo.

Membres: Joaquim Pera (UAB), Josep Guitart (UAB-ICAC).

- La conquesta romana a la Catalunya interior: l'exemple de Puig Castellar (Biosca). 2012-2017.

Investigadors principals: Esther Rodrigo, Cèsar Carreras (UAB) i Joaquim Pera (UAB).

Membres: Josep Guitart (UAB-ICAC), Núria Romaní (UAB) i Núria Padrós (UAB).

Línia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori. Formes del paisatge i antropització dels espais de muntanya de la protohistòria a l'edat mitjana.

- Interacciones socio-ambientales durante el Holoceno: estructuración, ocupación y dinámicas del territorio en la cuenca del Ter a partir de la arqueología del paisaje (TerAmAr) (HAR2012-39087-C02-02). 2013-2015.

Investigador principal: Josep M. Palet.

Membres: Marta Prevosti, Esther Rodrigo, Hèctor A. Orengo (University of Sheffield-URV), Arnau Garcia, Marta Sancho (UB), Marta Flórez (GIAP-ICAC), Aymat Catafau (Université de Perpignan), Michele Matteazzi, Pere Castanyer (MAC-Empúries), Helena Paula Carvalho (Universidade do Minho), Rosa Plana (Université Paul-Valéry Montpellier III) i M. Jesús Ortega.

Participació en projectes d'altres entitats

- Arqueología de la conquista e implementación romana en Hispania. Estrategias y modelos de control territorial en el NE de la Provincia Citerior (ss. II-I aC) (HAR2012-370003-C03-01). 2013-2015.

Investigador principal: Joaquim Pera (UAB).

Membres: Esther Rodrigo, Josep Guitart (UAB-ICAC), Cèsar Carreras (UAB) i Marta Campos (UAB).

- Primers models d'ocupació romana a Catalunya (s. II-I aC) (Projecte quadriennal 2014/100904). 2014-2017.

Investigador principal: Joaquim Pera (UAB).

Membres: Cèsar Carreras (UAB), Josep Guitart (UAB-ICAC), Esther Rodrigo, Núria Romaní (UAB), Núria Padrós (UAB), Gemma de Solà (UAB-Museu de Guissona), Josep Ros (Museu de Guissona) i David Castellana (Ajuntament de Guissona).

- El jaciment de Sant Pau de Riu-sec (Sabadell, Vallès Occidental) (Projecte quadriennal 2014/100905). 2014-2017.

Investigador principal: Cèsar Carreras (UAB).

Membres: Jordi Roig (Arago), Joaquim Pera (UAB), Esther Rodrigo, Joan Manel Coll (Arago) i Josep M. Puche.

PUBLICACIONS

Actes de reunions científiques

- Pera, J.; Carreras, C.; Rodrigo, E.; Romaní, N.; Padrós, N.; Guitart, J., “El proceso previo a la fundación de las ciudades romanas en el NE de la Hispania Citerior: los ejemplos de Can Tacó y Puig Castellar”, a Dall’Aglío, P. L.; Franceschelli, C.; Maganzani, L. (ed.), *Atti del IV Convegno Internazionale di Studi Veleiati (Veleia-Lugagnano, Val d’Arda, 20-21 settembre 2013)*, Bolonya, p. 455-470.
- Rodrigo, E.; Carreras, C.; Pera, J.; Guitart, J., “La presencia romana en el NE de la Provincia Citerior durante el siglo II aC Aproximación arqueológica a partir de los yacimientos de Can Tacó (Montmeló, Barcelona) y Puig Castellar (Biosca, Lleida)”, a *Actas de la Reunión científica Los paisajes agrarios de la romanización, arquitectura y explotación del territorio II, Redondo-Alandroal (Alentejo, 24-25 mayo 2012), Anejos del Archivo Español de Arqueología*, LXX, Madrid, p. 191-209.
- Rodrigo, E., “L’estructuració del territori i evolució del poblament i de la xarxa viària de l’ager Iessonensis”, a Prevosti, M., López Vilar, J.; Guitart, J. (ed.), *Ager Tarraconensis 5. Actes del Simposi internacional: Paisatge, poblament, cultura material i història (Tarragona, 27-28 octubre 2010)*, Documenta, 5, ICAC, Tarragona, p. 203-218.
- Rodrigo, E.; Garcia, G.; Mercado, M.; Guitart, J., “El jaciment de Can Tacó (Montmeló i Montornès del Vallès) i els inicis de la presència romana al territori laietà en època republicana”, a Prevosti, M., López Vilar, J.; Guitart, J. (ed.), *Ager Tarraconensis 5. Actes del Simposi internacional: Paisatge, poblament, cultura material i historia (Tarragona, 27-28 octubre 2010)*, Documenta, 5, ICAC, Tarragona, p. 219-232.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de Guitart, J.; Rodrigo, E., “Can Tacó, un assentament residencial de control militar a la Laietània Interior d'època republicana”, en el marc del *Seminari internacional Les estratègies d'ocupació dels territoris conquerits en les províncies hispanes s.II-I aC: primers assentaments de control i models d'implantació*, organitzat per l'ICAC, 30 d'octubre, Tarragona.
- Comunicació de Pera, J.; Carreras, C.; Rodrigo, E.; Romaní, N.; Padrós, N. “Puig Castellar de Biosca, els inicis de l'ocupació i control del territori a la Catalunya Interior”, en el marc del *Seminari internacional Les estratègies d'ocupació dels territoris conquerits en les províncies hispanes s. II-I aC: primers assentaments de control i models d'implantació*, organitzat per l'ICAC, 30 d'octubre, Tarragona.

Activitats de difusió i transferència

- Conferència de Pera, J.; Rodrigo, E., “El jaciment de Puig Castellar”, en el marc del *VIII Curs d'arqueologia Ciutat Romana de Iesso*, organitzat pel Museu de Guissona, la UAB i l'ICAC, del 7 al 18 de juliol, Guissona.
- Professora del *VIII Curs d'arqueologia Ciutat Romana de Iesso* (Guissona, 7-18 juliol).

Docència

- Professora de l'assignatura *Evolució del territori i poblament antic al Mediterrani* del Màster en Arqueologia Clàssica (URV-UAB-ICAC).
- Professora-tutora de l'assignatura de *Pràctiques Externes* del Grau d'Arqueologia (UAB).
- Professora de les assignatures *Arqueologia Clàssica*, *Mètodes i Tècniques d'excavació històrica* i *Introducció a l'Arqueologia* del Grau d'Arqueologia (UAB).
- Consultora de l'assignatura *Món Clàssic I* del Grau d'Humanitats (UOC).

ALTRES

- Coordinació del *Seminari internacional Les estratègies d'ocupació dels territoris conquerits en les províncies hispanes s.II-I aC: primers assentaments de control i models d'implantació*. (Tarragona, 30 d'octubre).

Investigadors postdoctorals

De Mesa Gárate, Ana
Responsable de la UEA i investigadora postdoctoral

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Mètodes i tècniques de les ciències experimentals aplicades a l'arqueologia clàssica. Arqueometria.

- La explotación y comercio de los recursos naturales en el norte de la Hispania romana: *lapis, metalla, aqua* (HAR2011-25011). 2011-2014.

Investigadora principal: Isabel Rodà (UAB-ICAC).

Membres: Anna Gutiérrez Garcia-Moreno (Labex LaScArBx Iramat-CRP2A), Aureli Àlvarez, Diana Gorostidi (URV-ICAC), Jordi López Vilar, Ana de Mesa, Ana Garrido, Eva Koppel (UAB), Montserrat Claveria (UAB), Francesc Busquets (UAB), Pilar Lapuente (UZ), Hernando Royo, Silvia González Soutelo (Universidad de Vigo), Benjamin Russell (King's College, UK), Simon J. Keay (University of Southampton), Graeme Earl (University of Southampton), Leif Isaken (University of Southampton), Xavier Lafuente i Jaume Massó (Museu de Reus).

Línia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga. *Tarraco*.

- Projecte de recerca arqueològica al recinte de culte de la seu del *Concilium Prouvinciae Hispaniae Citerioris*. Tarragona (Tarragonès). (Tarraco, Hispània Citerior) (Projecte quadriennal 2014/100925). 2014-2017.

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Andreu Muñoz (MBT-ICAC), Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona-ICAC), Ana de Mesa, Miguel Ángel Cau Ontiveros (ICREA-UB), Pau de Solà-Morales (URV), Josep M. Toldrà (URV), Xavier Gonzalo, Josep M. Puche i Ramon Martí (UB).

Línia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga.

- Projecte de recerca arqueològica al conjunt de les esglésies de Sant Pere de Terrassa. Vallès Occidental. Antiga Ègara (Projecte quadriennal 2014/100748). 2014-2017.

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Gemma García Llinares, Antonio Moro (Museu de Terrassa), Ana de Mesa i Josep M. Puche.

Línia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental. Formació i desenvolupament de societats complexes en la protohistòria catalana.

- Formes d'ocupació del territori i evolució del poblament a la Cessetània occidental durant la protohistòria (1er mil·lenni aC) (Projecte quadriennal 2014/100926). 2014-2017.

Investigadora principal: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Membres: Jordi López Vilar, Ignacio Fiz (URV-ICAC), Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Judit Ciurana, Jaume Noguera (UB), Jordi Principal (MAC-Barcelona), Maite Miró (Serveis Territorials-Tarragona), Silvia Valenzuela-Lamas (University of Sheffield), Itxaso Euba, Anna Gutiérrez Garcia-Moreno (Labex LaScArBx Iramat-CRP2A), Moisés Díaz (Codex-ICAC), Ana de Mesa, Carme Rovira (MAC-Barcelona), Jaume Massó (Museu de Reus), Joan Canela, Núria Otero, Jordi Morer (Món Iber Rocs), Rafel Jornet (Món Iber Rocs), Daniel López (UB-Institut d'Estudis Penedesencs), Hernando Royo, Pablo Loza-Álvarez (ICFO), David Asensio (UAB), Mónica Marro (ICFO).

Participació en projectes d'altres entitats

- *Marmora Hispaniae*. Explotación, uso y difusión de la caliza de Espejón en la Hispania romana. (HAR2013-44971-P). 2014-2016.

Investigadora principal: Virginia García-Entero (UNED).

Membres: Sergio Vidal (MAN-UNED), María Jesús Peréx (UNED), Yolanda Peña, Ana Zarco, Raúl Aranda, Ana de Mesa (col·laboradora) i Hernando Royo (col·laborador).

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Royo, H.; de Mesa, A.; “Anexo. Estudio arqueométrico de un conjunto de fragmentos del *thoracatus* de Los Bañales (Uncastillo, España), a Romero, L.; Andreu, J.; Gabaldón, M., Un *thoracatus* imperial en Los Bañales (Uncastillo, Zaragoza)” *Zephyrus*, LXXIII, p. 212-216. SCOPUS, Carhus+B. Factor d'impacte: 0,224 (any 2013) / 9.977 (ICDS).

Llibres i capítols de llibre

- De Mesa, A.; Rodà, I.; Royo, H., “Esculturas romanas de mármol de Tasos en el MNAT (Museu Nacional Arqueològic de Tarragona)”, a Bâdenas de la Peña, P.; Cabrera Bonet, P.; Moreno Conde, M.; Ruiz Rodríguez, A.; Sánchez Fernández, C.; Tortosa Rocamora, T. (ed.), *Homenaje a Ricardo Olmos*. Per speculum in aenigmate. *Miradas sobre la Antigüedad*, Anejos de *Erytheia*. Estudios y Textos, 7, Asociación Cultural Hispano-Helénica (ACHH), 670, Madrid, p. 486-491.

ACTIVITATS

Activitats de difusió i transferència

- 10 de maig: professora de la sessió “Arqueometria. Anàlisi de materials petris”, en el marc del curs *Bojos per l'Arqueologia!*, organitzat per la Fundació Catalunya-La Pedrera, l'IPHES, l'ICAC i l'ICRPC (Programa SUMA), del 5 d'abril al 31 de juny, Tarragona.

Docència

- Professora de l'assignatura *Arqueometria. Materials transformats / no transformats* del Màster en Arqueologia Clàssica (URV-UAB-ICAC).

ALTRES

- Coordinadora del Seminari d'arqueometria *La explotación y comercio de los recursos naturales al norte de la Hispania romana: lapis, metalla, aqua* (9-10 octubre).

Garcia Molsosa, Arnau
Investigador postdoctoral

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori. Formes del paisatge i antropització dels espais de muntanya de la protohistòria a l'edat mitjana.

- Interacciones socio-ambientales durante el Holoceno: estructuración, ocupación y dinámicas del territorio en la cuenca del Ter a partir de la arqueología del paisaje (TerAmAr) (HAR2012-39087-C02-02) (Projecte quadriennal 2014/100751). 2013-2015.

Investigador principal: Josep M. Palet.

Membres: I+D: Marta Prevosti, Esther Rodrigo, Hèctor A. Orenge (University of Sheffield-URV), Arnau Garcia, Marta Sancho (UB), Marta Flórez (GIAP-ICAC), Aymat Catafau (Université de Perpignan), Michele Matteazzi, Pere Castanyer (MAC-Empúries), Helena Paula Carvalho (Universidade do Minho), Rosa Plana (Université Paul-Valéry Montpellier III) i M. Jesús Ortega. **Projecte quadriennal:** Arnau Garcia, Pere Castanyer (MAC-Empúries), Marta Prevosti, Rosa Plana (Université Paul-Valéry Montpellier III), Joaquim Tremoleda (MAC-Empúries), Michele Matteazzi, M. Jesús Ortega i Anna Bertral.

- Estudi territorial dels paisatges culturals del Vallès-Montseny. 2014-2015.

Investigadors principals: Arnau Garcia i Josep M. Palet.

Membres: Santiago Giralte (ICTJA-CSIC), Marta Flórez (GIAP-ICAC), Jaume Oliver, Hèctor A. Orenge (University of Sheffield-URV) i Tania Polonio.

- Paisatges culturals de l'Alt Congost. Recerca arqueològica, transferència de coneixement i proposta de socialització de resultats (Projecte quadriennal 2014/100955). 2014-2017.

Investigador principal: Arnau Garcia

Membres: Judit Ciurana, Jaume Oliver, Fèlix Retamera, Josep M. Palet, Hèctor A. Orenge (University of Sheffield-URV), Santiago Riera (SERP-UB), Santiago Giralte, Marta Flórez (GIAP-ICAC), Tania Polonio, Carles Padrós i Maria Jaime.

- Els orígens del pastoralisme intensiu i la creació de paisatges culturals al nord-est de la Península Ibèrica (Projecte quadriennal 2014/100754). 2014-2017.

Investigadors principals: Hèctor A. Orenge (University of Sheffield-URV) i Josep M. Palet.

Membres: Arnau Garcia, Santiago Riera (SERP-UB), Paul Halstead (University of Sheffield), Magí Miret (Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya), M. Jesús Ortega i Tania Polonio.

Participació en projectes d'altres entitats

- Palaikastro Landscape analysis project. Towards an integrated archaeological research. 2012-2016.

Investigadors principals: Carl Knappett (University of Toronto) i Alexandra Livarda (University of Nottingham).

Membres: Hèctor A. Orenge (University of Sheffield-URV), Santiago Riera (UB), Josep M. Palet i Arnau Garcia.

PUBLICACIONS

Actes de reunions científiques

- Garcia, A.; Flórez, M.; Lladó, M.; Palet, J. M.; Giralt, S., “Una aproximació arqueològica als paisatges del massís del Montseny: resultat de les campanyes de prospecció en espais supraforestals (Matagalls - pla de la Calma) i del peu del massís (Samalús)”, a *Actes de la VIII Trobada d'Estudiosos del Montseny (22-23 novembre 2012)*, Girona, p. 373-382.
- Garcia, A., “Recerca sobre la antropització dels paisatges culturals del massís del Montseny: Les intervencions arqueològiques al Pla de la Calma i el Matagalls”, a *actes de les II Jornades d'Arqueologia de la Catalunya Central (Vic, 13-15 desembre 2012)*, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Barcelona, p. 150-156.
- Palet, J. M.; Orenge, H. A.; Ejarque, A.; Garcia, A.; Julia, R.; Riera, S.; Marco, J.; Montaner, J., “Dynamiques du paysage et organisation territoriale dans la plaine littorale de l'Emporda (nord-est de la Catalogne) de l'Antiquite au Haut Moyen Age”, a Mercuri, L.; González, R.; Bertonecello, F. (ed.), *Actes des XXXIVe Rencontres Internationales d'Archéologie et d'Histoire d'Antibes. Implantations humaines en milieu littoral Méditerranéen: Facteurs d'installation et processus d'appropriation de l'espace, de la Préhistoire au Moyen Âge. (Antibes, 15-17 octobre 2013)*, Antibes (França), p. 389-398.
- Palet, J. M.; Garcia, A.; Orenge, H. A.; Riera, S.; Miras, Y.; Julià, R., “Ocupación y explotación de espacios altimontanos pirenaicos en la antigüedad: visiones desde la arqueología del paisaje”, a Dall'Aglio, P. L.; Franceschelli, C.; Maganzani, L. (ed.), *Atti del IV Convegno Internazionale di Studi Veleiati (Veleia-Lugagnano, Val d'Arda, 20-21 settembre de 2013)*, Bolonya, p. 455-470.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de Garcia, A.; Palet, J. M.; “Prospecciones arqueomorfológicas en llano y áreas de montaña. Experiencias del Grupo de Investigación en Arqueología del Paisaje (GIAP) del ICAC”, en el marc del workshop *Dando sentido a la prospección arqueológica/ Making sense of archaeological survey*, organitzat per l'Institut Universitari de Investigació en Arqueologia Ibérica i la Universidad de Jaén, del 13 al 14 de novembre, Jaén.
- Comunicació de Garcia, A.; Flórez, M.; Palet, J. M.; Giralt, S. “Paths and settlement in a Roman rural landscape: A geo-archaeomorphological analysis in the Congost Valley (Barcelona, Spain)”, en el marc de la *3rd Landscape Archaeology Conference (LAC 2014)*, organitzada pel Royal Netherlands Institute in Rome, el Swedish Institute in Rome i l'Academia Belgica de Roma, del 17 al 20 de setembre, Roma (Itàlia).

- Pòster de Garcia, A.; Oliver, J.; Jaime, M. “The “Aiguafreda de Dalt Project: an historical and archaeological research programme on sites, people and territories between Late Antiquity and the Middle Ages in a mountainous rural landscape (Aiguafreda, Montseny massif, Catalonia)””, en el marc de la *3rd Landscape Archaeology Conference (LAC 2014)*, organitzada pel Royal Netherlands Institute in Rome, el Swedish Institute in Rome i l’Academia Belgica de Roma, del 17 al 20 de setembre, Roma (Itàlia).
- Conferència de Garcia, A.; Flórez, M., “Dinàmiques de poblament entorn a la conquesta romana. El cas de Samalús (Vallès Oriental) des de la perspectiva de l’arqueologia del paisatge”, en el marc del *Seminari internacional Les estratègies d’ocupació dels territoris conquerits en les províncies hispanes s. II-I aC: primers assentaments de control i models d’implantació*, organitzat per l’ICAC, 30 d’octubre, Tarragona

Activitats de difusió i transferència

- 19 de novembre: conferència de Garcia, A., “El territori garriguenc abans del terme de la Garriga: la prehistòria i l’Antiguitat”, en el marc del *III Cicle de xerrades de temes garriguencs*, organitzat per l’Ajuntament de la Garriga, la Garriga.

Investigadors predoctorals

Canela Gràcia, Joan
Investigador predoctoral

PROJECTES DE RECERCA

- Evolució del poblament i el paisatge a la Cessetània occidental durant el 1r mil·lenni aC. (Tesi doctoral llegida el 24 de novembre).

Línia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental. Missió arqueològica a Althiburos (El Kef, Tunísia).

- Urbanización y desarrollo urbano en los márgenes del territorio de Cartago. La ciudad nómido-romana de Althiburos (HAR2012-39189-C02-02). 2013-2015.

Investigadora principal: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Membres: Pau Olmos, Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Joan Canela, Núria Otero, Joan Ramon (Consell Insular d'Eivissa), Rosario Novarro (UB), Núria Tarradell (UB), Silvia Valenzuela-Lamas (University of Sheffield), Marta Monjo (Generalitat de Catalunya) i Samir Guizami (University of Tunis).

Línia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental. Formació i desenvolupament de societats complexes en la protohistòria catalana.

- Formes d'ocupació del territori i evolució del poblament a la Cessetània occidental durant la protohistòria (1er mil·lenni aC) (Projecte quadriennal 2014/100926). 2014-2017.

Investigadora principal: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Membres: Jordi López Vilar, Ignacio Fiz (URV-ICAC), Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Judit Ciurana, Jaume Noguera (UB), Jordi Principal (MAC-Barcelona), Maite Miró (Serveis Territorials-Tarragona), Silvia Valenzuela-Lamas (University of Sheffield), Itxaso Euba, Anna Gutiérrez Garcia-Moreno (Labex LaScArBx Iramat-CRP2A), Moisés Díaz (Codex-ICAC), Ana de Mesa, Carme Rovira (MAC-Barcelona), Jaume Massó (Museu de Reus), Joan Canela, Núria Otero, Jordi Morer (Món Iber Rocs), Rafel Jornet (Món Iber Rocs), Daniel López (UB-Institut d'Estudis Penedesencs), Hernando Royo, Pablo Loza-Álvarez (ICFO), David Asensio (UAB) i Mónica Marro (ICFO).

Línia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental. L'impacte de l'exèrcit romà sobre les comunitats indígenes del NE d'Ibèria.

- Testimonis arqueològics de la segona Guerra Púnica al Camp de Tarragona. 2013-2017.
Investigadors principals: Jordi López Vilar i Jaume Noguera (UB).
Membres: Eduard Ble (UB), Pau Valdés (UB), Joan Canela i Judit Ralda.

Participació en projectes d'altres entitats

- El primer mil·lenni aC als territoris del curs inferior de l'Ebre: la formació, desenvolupament i dissolució de la cultura ibèrica (Projecte quadriennal 2014/100756). 2014-2017.
Investigador principal: Joan Sanmartí (UB).
Membres: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC), Pau Olmos, Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Meritxell Oliach, Joan Canela i Núria Otero.

PUBLICACIONS

Articles en revistes no indexades

- Kallala, N.; Sanmartí, J.; Jornet, R.; Belarte, M. C.; Canela, J.; Chérif, S.; Campillo, J.; Montanero, D.; Miniaoui, S.; Bermúdez, X.; Fadrique, T.; Revilla, V.; Ramon, J.; Ben Moussa, M., “La nécropole mégalithique de la région d’Athiburos, dans le massif du Ksour (Gouvernorat du Kef, Tunisie). Fouille de trois monuments”, *Antiquités Africaines*, 50, p. 19-60. 6.477 (ICDS).

Actes de reunions científiques

- Canela, J., “El poblament pre-romà en el marc de l’Ager Tarraconensis: el cas de les valls fluvials del Francolí i del Gaià”, a Prevosti, M., López Vilar, J.; Guitart, J. (ed.), *Ager Tarraconensis 5. Actes del Simposi internacional: Paisatge, poblament, cultura material i història (Tarragona, 27-28 octubre 2010)*, Documenta, 5, ICAC, Tarragona, p. 93-101.

González Cesteros, Horacio
Investigador predoctoral

PROJECTES DE RECERCA

- La importación de ánforas hispanias en Germania Inferior. La interpretación de dos regiones en el occidente del Imperio Romano (20 aC- 69 dC) (Tesi doctoral llegida el 20 de juny)

Linia/programa: *Instrumentum domesticum*. Materials i comerç en el món antic.

- *Amphorae ex Hispania*. Paisajes de producción y de consumo (HAR2011-28244). 2012-2014.

Investigador principal: Ramon Járrega.

Membres: Piero Berni, Cèsar Carreras (UAB), Enrique Garcia (US), Joaquim Tremoleda (MAC-Empúries), Albert Martín (Ajuntament de Cabrera de Mar), José Juan Díaz (UCA), Antonio M. Sáez (UCA), Daniel Mateo (UAL), Daniel-Jesús Martín (UCA), Horacio González Cesteros, Daniel Jesús Martín-Arroyo (UCA) i Darío Bernal (UCA) (col-laborador).

Participació en projectes d'altres entitats

- Forschungen des Öals in Ephesos (Österreichische Akademie der Wissenschaften). 1893-2016.

Investigador principal: Sabine Ladstätter (Österreichische Akademie der Wissenschaften).

Membres: Horacio González Cesteros entre d'altres.

- The Laecanius Amphorae in Brijuni (Österreichische Akademie der Wissenschaften). 2011-2014.

Investigador principal: Tamas Bezecky (Institut für Kulturgeschichte der Antike der Österreichischen Akademie der Wissenschaften).

Membres: Michel Bonifay (Université d'Aix-en-Provence), Piero Berni, Horacio González Cesteros, Anna Nagy (Institute of Archaeological Science of Hungary) i Matej Pavletic (Brijuni National Park Museum).

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de González Cesteros, H., "Ánforas hispanas en los mercados orientales", en el marc del *III Congreso Internacional de la Secah-Ex oficina Hispana. Amphorae ex Hispania. Paisajes de producción y de consumo*, organitzat per la Secah, l'ICAC i la URV i amb la col·laboració del MNAT, del 10 al 13 de desembre, Tarragona.

- Comunicació de González Cesteros, H., “The Arrival of Hispanic Amphorae to the Augustean Military Places in the Lippe Valley. New Evidence from Oberaden, Haltern and Anreppen”, en el marc del *29th Congress of the Rei Cretariae Romanae Fautores*, organitzat per LVR-Römer Museum Xanten, Xanten (Alemanya).
- Comunicació de González Cesteros, H. “Castella de época altoimperial en las fronteras del Rin y del Danubio. Tipología y distribución”, en el marc del *Seminari internacional Castella et praesidia a la façana mediterrània de la Hispània tardo-republicana*, organitzat per l'ICAC i la URV, el 13 de maig, Tarragona.

Activitats de difusió i transferència

- 17 de maig: conferència de González Cesteros, H., “Ánforas para las legiones del Rin”, en el marc de la *XVI edició del festival Tarraco Viva*, organitzat per l'Ajuntament de Tarragona, del 5 al 25 de maig, Tarragona.

ALTRES

- Membre del Consell Científic del *III Congreso Internacional de la Secah-Ex oficina Hispana. Amphorae ex Hispania. Paisajes de producción y de consumo* (Tarragona, 10-13 desembre).
- *Reviewer* de la revista *Spal*.
- Coordinador del *Seminari internacional Castella et praesidia a la façana mediterrània de la Hispània tardorepublicana* (Tarragona, 13 maig).

Gonzalo Arango, Xavier
Investigador predoctoral

ROJECTES DE RECERCA

- Dinàmiques en l'organització social i econòmica del territori de Tarragona entre els segles VI-X (Tesi doctoral en curs)

Linia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga. *Tarraco*.

- Projecte de recerca arqueològica al recinte de culte de la seu del *Concilium Provinciae Hispaniae Citerioris*. Tarragona (Tarragonès). (Tarraco, Hispània Citerior) (Projecte quadriennal 2014/100925). 2014-2017.

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Andreu Muñoz (MBT-ICAC), Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona-ICAC), Ana de Mesa, Miguel Ángel Cau Ontiveros (ICREA-UB), Pau de Solà-Morales (URV), Josep M. Toldrà (URV), Xavier Gonzalo, Josep M. Puche i Ramon Martí (UB).

PUBLICACIONS

Actes de reunions científiques

- Sureda, P.; Bofill, M.; Camarós, E.; Cueto, M.; Gonzalo, X.; Marín, D. Masclans, A.; Molina, A.; Álvarez, E. (2014) "Redescobrint Cap de Barbaria II (Formentera). Resultats de la 6a campanya d'excavacions arqueològiques", a *actes de les V Jornades d'Arqueologia de les Illes Balears (Palma, 28-30 setembre 2012)*, Mallorca, p. 15-23.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de Gonzalo, X.; Martí, R., "Primers resultats del projecte 'El poblament altmedieval del territori de Tarragona: Campanyes de prospecció arqueològica a l'Alt Camp, Baix Camp i Conca de Barberà (2012-2013)'" en el marc del *V Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna a Catalunya*, organitzat per l'ACRAM, del 22 al 25 de maig, Barcelona.
- Comunicació de Gonzalo, X., "De *Tarracona* à *Tarrakūna/Terrachona*. Dynamiques de changement dans l'organisation économique et sociale (VIe-XIe siècles)", en el marc del seminari *De la Tarraconaise à la Catalogne: dernières recherches en archéologie du Haut Moyen Age*, organitzat pel Laboratoire d'Archéologie

Médiévale et Moderne en Méditerranée (UMR 7298 Université d'Aix-Marseille/CNRS), el 2 d'abril, a Aix-en-Provence (França).

- Comunicació de Rodríguez, F.; Macias, J. M.; Gonzalo, X., “Nuevo contexto cerámico de la segunda mitad del s. VII en Tarraco (*Tarraconensis, Regnum Visigothorum*)”, en el marc del *III Congreso Internacional de la Secah-Ex oficina Hispana. Amphorae ex Hispania. Paisajes de producción y de consumo*, organitzat per la Secah, l'ICAC i la URV i amb la col·laboració del MNAT, del 10 al 13 de desembre, Tarragona.

Ortega Pérez, Maria Jesús
Investigadora predoctoral

PROJECTES DE RECERCA

- Anàlisi Territorial de l'Horta, El Camp de Túria i La Ribera (València): estudi arqueomorfològic, ocupació del territori i dinàmiques del paisatge en la Plana de València (Tesi doctoral en curs)

Linia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori. Formes del paisatge i antropització dels espais de muntanya de la protohistòria a l'edat mitjana.

- Interacciones socio-ambientales durante el Holoceno: estructuración, ocupación y dinámicas del territorio en la cuenca del Ter a partir de la arqueología del paisaje (TerAmAr) (HAR2012-39087-C02-02) (Projecte quadriennal 2014/100751). 2013-2015.

Investigador principal: Josep M. Palet.

Membres I+D: Marta Prevosti, Esther Rodrigo, Hèctor A. Orengo (University of Sheffield-URV), Arnau Garcia, Marta Sancho (UB), Marta Flórez (GIAP-ICAC), Aymat Catafau (Universitat de Perpignan), Michele Matteazzi, Pere Castanyer (MAC-Empúries), Helena Paula Carvalho (Universidade do Minho), Rosa Plana (Université Paul-Valéry Montpellier III) i M. Jesús Ortega. **Projecte quadriennal:** Arnau Garcia, Pere Castanyer (MAC-Empúries), Marta Prevosti, Rosa Plana (Université Paul-Valéry Montpellier III), Joaquim Tremoleda (MAC-Empúries), Michele Matteazzi, M. Jesús Ortega i Anna Bertral.

- Estudi del paisatge cultural de l'Horta de València (Valentia Landscape Project, VaLandPro). 2013-2016.

Investigadors principals: Hèctor A. Orengo (University of Sheffield-URV) i Josep M. Palet.

Membres: M. Jesús Ortega, Santiago Riera (UB) i Pilar Carmona (UV)

- Els orígens del pastoralisme intensiu i la creació de paisatges culturals al nord-est de la Península Ibèrica (Projecte quadriennal 2014/100754). 2014-2017.

Investigadors principals: Hèctor A. Orengo (University of Sheffield-URV) i Josep M. Palet.

Membres: Arnau Garcia, Santiago Riera (SERP-UB), Paul Halstead (University of Sheffield), Magí Miret (Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya), M. Jesús Ortega i Tania Polonio.

PUBLICACIONS

Actes de reunions científiques

- Ortega, M. J.; Orengo, H. A.; Riera, S.; Palet, J. M.; Carmona, P.; Ruiz, J. M., “Ocupación y estructuración del paisaje litoral de *Valentia* durante el período romano”, a Mercuri, L.; González, R.; Bertinello, F. (ed.), *Actes des XXXIVe Rencontres Internationales d'Archéologie et d'Histoire d'Antibes. Implantations humaines en milieu littoral Méditerranéen: Facteurs d'installation et processus d'appropriation de l'espace, de la Préhistoire au Moyen Âge (Antibes, 15-17 octobre 2013)*, Antibes (França), p. 379-387.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació d'Ortega M. J.; Orengo, H. A.; Palet, J. M., “Roman undercurrents in the configuration of Valencia's Cultural Landscape (Eastern Spain)”, en el marc de la *Theoretical Roman Archaeology Conference (TRAC 2014)*, organitzada per la University of Reading, del 27 al 30 de març, Reading (Regne Unit).
- Pòster d'Ortega M.J.; Orengo, H. A.; Palet, J. M., “Beyond the Medieval Heritage A new archaeomorphology for Valencia's Historic Landscape”, en el marc de la *3rd Landscape Archaeology Conference (LAC 2014)*, organitzada pel Royal Netherlands Institute in Rome, el Swedish Institute in Rome i l'Academia Belgica de Roma, del 17 al 20 de setembre, Roma (Itàlia).

Docència

- Professora del seminari lectiu *Anàlisi arqueomorfològica de la plana de València*, en el marc de l'assignatura *Arqueologia del Paisatge. Mètodes i tècniques*, en el marc del Màster en Arqueologia Clàssica (URV-UAB-ICAC).
- Professora de la sessió lectiva *Anàlisi arqueomorfològica de la plana de València* i professora de pràctiques de prospecció arqueomorfològica, en el marc del Màster en Arqueologia (UV).

Otero Herráiz, Maria Núria
Investigadora predoctoral

PROJECTES DE RECERCA

- Estudi dels patrons de poblament a la Il·lèrgia occidental durant la protohistòria (Tesi doctoral en curs)

Línia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental. Missió arqueològica a Althiburos (El Kef, Tunísia).

- Urbanización y desarrollo urbano en los márgenes del territorio de Cartago. La ciudad nómido-romana de Althiburos (HAR2012-39189-C02-02). 2013-2015.

Investigadora principal: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Membres: Pau Olmos, Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Joan Canela, Núria Otero, Joan Ramon (Consell Insular d'Eivissa), Rosario Novarro (UB), Núria Tarradell (UB), Silvia Valenzuela-Lamas (University of Sheffield), Marta Monjo (Generalitat de Catalunya) i Samir Guizami (University of Tunis).

Línia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental. Formació i desenvolupament de societats complexes en la protohistòria catalana.

- Formes d'ocupació del territori i evolució del poblament a la Cessetània occidental durant la protohistòria (1er mil·lenni aC) (Projecte quadriennal 2014/100926). 2014-2017.

Investigadora principal: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Membres: Jordi López Vilar, Ignacio Fiz (URV-ICAC), Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Judit Ciurana, Jaume Noguera (UB), Jordi Principal (MAC-Barcelona), Maite Miró (Serveis Territorials-Tarragona), Silvia Valenzuela-Lamas (University of Sheffield), Itxaso Euba, Anna Gutiérrez Garcia-Moreno (Labex LaScArBx Iramat-CRP2A), Moisés Díaz (Codex-ICAC), Ana de Mesa, Carme Rovira (MAC-Barcelona), Jaume Masó (Museu de Reus), Joan Canela, Núria Otero, Jordi Morer (Món Iber Rocs), Rafel Jornet (Món Iber Rocs), Daniel López (UB-Institut d'Estudis Penedesencs), Hernando Royo, Pablo Loza-Álvarez (ICFO), David Asensio (UAB) i Mónica Marro (ICFO).

Participació en projectes d'altres entitats

- El primer mil·lenni aC als territoris del curs inferior de l'Ebre: la formació, desenvolupament i dissolució de la cultura ibèrica. (Projecte quadriennal 2014/100756). 2014-2017.

Investigador principal: Joan Sanmartí (UB).

Membres: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC), Pau Olmos, Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Meritxell Oliach, Joan Canela i Núria Otero.

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Otero, N., “L’evolució del poblament a la Ilergècia occidental: estat de la qüestió i noves aproximacions”, *Auriga*, 70, p. 20-23. Carhus+D. 3.898 (ICDS).

Ottati, Adalberto
Investigador predoctoral

PROJECTES DE RECERCA

- L'Accademia di Villa Adriana: spazi ambienti e funzioni del cd. Piccolo Palazzo (Tesi doctoral en curs)

PUBLICACIONS

Libres i capítols de llibre

- Pensabene P, Ottati, A., “Citazioni, trasformazioni ed elementi per un paesaggio idilliaco a Villa Adriana”, a Calandra, E.; Adem-bri, B. (coord.), *Adriano e la Grecia. Studi e ricerche*, Milano, p. 91-96.

Padrós Gómez, Carles
Investigador predoctoral

PROJECTES DE RECERCA

- La implantació militar romana a Catalunya: caracterització d'espais militars al NE de la Citerior en època tardorepublicana (ss. II-I a.n.e) (Tesi doctoral en curs)

Línia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori. Formes del paisatge i antropització dels espais de muntanya de la protohistòria a l'edat mitjana.

- Paisatges Culturals de l'Alt Congost. Recerca arqueològica, transferència de coneixement i proposta de socialització de resultats (Projecte quadriennal 2014/100955). 2014-2017.

Investigador principal: Arnau Garcia.

Membres: Judit Ciurana, Jaume Oliver, Fèlix Retamera, Josep M. Palet, Hèctor A. Orenge (University of Sheffield-URV), Santiago Riera (SERP-UB), Santiago Giral, Marta Flórez (GIAP-ICAC), Tania Polonio, Carles Padrós i Maria Jaime.

Línia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental. L'impacte de l'exèrcit romà sobre les comunitats indígenes del NE d'Ibèria.

- Exploració i avaluació del poblament protohistòric a l'àrea del Lluçanès. Puig Ciutat. 2010-2016.

Investigadors principals: Carles Padrós, Àngels Pujol (Associació GIRA) i Roger Sala (SOT Prospecció).

Participació en projectes d'altres entitats

- El NE de la Citerior d'Escipió Emilià a Cèsar: la militarització del paisatge com a model de gestió territorial. 2014-2015.

Investigador principal: Jordi Principal (MAC Barcelona).

Membres: Pilar Camañes i Carles Padrós.

- Un exemple d'implantació militar al territori. El *vicus* romà republicà del Camp de les Lloses (Tona, Osona). 2010-2016.

Investigadores principals: Montserrat Duran (Camp de les Lloses de Tona) i Imma Mestres (Camp de les Lloses de Tona).

Col·laborador: Carles Padrós.

PUBLICACIONS

Llibres o capítols de llibre

- Garcés, I.; Padrós, C., "La ceràmica ibèrica pintada tardana d'Aeso", a Garcés, I.; Reyes, T. (coord.), *Aeso, d'oppidum ibèric a*

municipium romà. *Isona, Pallars Jussà*. XI Premi Memorial Josep Barberà i Farràs. Societat Catalana d'Arqueologia, Barcelona, p. 89-91.

- Padrós, C., “L'arribada dels romans a Catalunya i la situació de la zona d'Aeso”, a Garcés, I.; Reyes, T. (coord.), *Aeso, d'oppidum ibèric a municipium romà. Isona, Pallars Jussà*. XI Premi Memorial Josep Barberà i Farràs. Societat Catalana d'Arqueologia, Barcelona, p. 101.
- Padrós, C., “Els fossats del campament romà republicà del Serrat dels Espinyers”, a Garcés, I.; Reyes, T. (coord.), *Aeso, d'oppidum ibèric a municipium romà. Isona, Pallars Jussà*. XI Premi Memorial Josep Barberà i Farràs. Societat Catalana d'Arqueologia, Barcelona, p. 102-105.

Actes de reunions científiques

- Principal, J.; Monrós, M.; Padrós, C.; Valenzuela, S., “De antiguas tradiciones y nuevos poderes. El Edificio singular D de la ciudad ilergete de El Molí d'Espígol (Tornabous, Lérida)”, a Tortosa, T. (ed.), *Actas de la Reunión Científica Diálogo de identidades: bajo el prisma de las manifestaciones religiosas en el ámbito mediterráneo (s. III aC - s. I d.C.)*, (Mèrida, 12-14 novembre 2012), *Anejos del Archivo Español de Arqueología*, LXXII, Madrid, p. 63-84.
- Pujol, A.; Padrós, C.; Sala, R., “El jaciment de Puig Ciutat (Oristà, Osona) i el seu entorn. Resultats de les campanyes de prospecció i excavació 2010-2012”, a actes de les *II Jornades Arqueològiques de la Catalunya Central (13-15 desembre 2012)*, Vic, p. 129-135.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de Pujol, M. A.; Padrós, C.; Sala, R., “Puig Ciutat (Oristà, Osona). Resultats de la campanya 2013”, en el marc de les *III Jornades d'Arqueologia de la Catalunya Central*, organitzat pels Serveis de Cultura de la Catalunya Central, del 17 al 18 d'octubre, Roda de Ter.
- Comunicació de Padrós, C.; Pujol, M. A.; Sala, R., “Puig Ciutat (Oristà, Osona), una guarnició pompeiana als contraforts dels Pirineus?”, en el marc del *Seminari internacional Castella et praesidia a la façana mediterrània de la Hispània tardo-republicana*, organitzat per l'ICAC i la URV, el 13 de maig, Tarragona.
- Comunicació de Tamba, R.; Pujol, A.; Garcia, E.; Padrós, C.; Romero, M.; Sala, R., “Example of strategy for an optimized digital mapping of an excavation. Implementation in the site of Puig Ciutat, Orista, Barcelona”, en el marc del *Congrés internacional Computer Applications in Archaeology (CAA 2014)*, organitzat per l'Université de Paris I, del 22 al 25 d'abril, París (França).

ALTRES

- Coordinador del *Seminari internacional Castella et praesidia a la façana mediterrània de la Hispània tardorepublicana* (Tarragona, 13 maig).

Parada López de Corselas, Manuel
Investigador predoctoral

PROJECTES DE RECERCA

- Arquitectura e iconografía en el Alto Imperio romano: portales monumentales y otros motivos de prestigio. (Tesi doctoral en curs).

Participació en projectes d'altres entitats

- Al-Andalus, los reinos hispanos y Egipto: arte, poder y conocimiento en el Mediterráneo medieval. Las redes de intercambio y su impacto en la cultura visual (HAR2013-45578R). 2014-2016.
Investigador principal: Susana Calvo (UCM) i Juan Carlos Ruiz (UAM).
Membres: Azucena Hernández (UCM), Isabel Arias (MAN) i Manuel Parada López de Corselas.

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- García Barrios, A.; Parada López de Corselas, M., “La cruz mexicana del siglo XVI de la catedral de Palencia (España): La visión indígena del Gólgota como la «montaña sagrada»», *Anales del Instituto de Investigaciones Estéticas*, XXXVI, 105, p. 127-184. Carhus+C. 3.898 (ICDS).

Articles en revistes no indexades

- Fuentes Hinojo, P.; Parada López de Corselas, M., “«El trono del Señor»: poder y simbología en el Mediterráneo Tardoantiguo”, *Bizantinistica, rivista di Studi Bizantini e Slavi*, XV, p. 65-102.

Llibres i capítols de llibre

- De Maria, S.; Parada López de Corselas, M. (ed.), *El Imperio y las Hispanias de Trajano a Carlos V. Clasicismo y poder en el arte español / L'Impero e le Hispaniae da Traiano a Carlo V. Classicismo e potere nell'arte spagnola*, Bononia University Press, Bolonya (Itàlia).
- Frommel, S.; Parada López de Corselas, M., “Serlianas durante el Renacimiento italiano y español: del triunfo de la religión católica al lenguaje imperial”, a De Maria, S.; Parada López de Corselas, M. (ed.), *El Imperio y las Hispanias de Trajano a Carlos V. Clasicismo y poder en el arte español / L'Impero e le Hispaniae da Traiano a Carlo V. Classicismo e potere nell'arte spagnola*, Bononia University Press, Bolonya, p. 287-318.

- García Barrios, A.; Parada López de Corselas, M., “La visión indígena en la platería novohispana: Gólgota y Montaña sagrada mesoamericana en la cruz de altar de la catedral de Palencia (México, s. XVI)”, a De Maria, S.; Parada López de Corselas, M. (ed.), *El Imperio y las Hispanias de Trajano a Carlos V. Clasicismo y poder en el arte español / L’Impero e le Hispaniae da Traiano a Carlo V. Classicismo e potere nell’arte spagnola*, Bononia University Press, Bolonya, p. 455-469.
- De Maria, S.; Parada López de Corselas, M., “Antonio Agustín, Bologna e l’antiquaria del Cinquecento”, a De Maria, S.; Parada López de Corselas, M. (ed.), *El Imperio y las Hispanias de Trajano a Carlos V. Clasicismo y poder en el arte español / L’Impero e le Hispaniae da Traiano a Carlo V. Classicismo e potere nell’arte spagnola*, Bononia University Press, Bolonya, p. 331-355.
- De Maria, S.; Parada López de Corselas, M., “Introducción / Introduzione”, a De Maria, S.; Parada López de Corselas, M. (ed.), *El Imperio y las Hispanias de Trajano a Carlos V. Clasicismo y poder en el arte español / L’Impero e le Hispaniae da Traiano a Carlo V. Classicismo e potere nell’arte spagnola*, Bononia University Press, Bolonya, p. XIX-XL.
- Parada López de Corselas, M.; Martín Sandoval, S., “Un conjunto artístico de glorificación en un espacio litúrgico: el cardenal Mendoza y la catedral de Toledo”, a Folgado García, J. (ed.), *Curso de Arquitectura Litúrgica. La arquitectura al servicio de la liturgia*, Fundación San Juan, Madrid, p. 103-128.

Actes de reunions científiques

- Parada López de Corselas, M., “La espada de Tiberio: sometimiento, victoria y conmemoración. Nota sobre arquitectura militar romana”, a actes de *Conquistadores y conquistados: relaciones de dominio en el mundo romano. XI Coloquio de la Asociación Interdisciplinar de Estudios Romanos (Madrid, 20-22 noviembre 2013)*, Madrid, p. 521-537.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació De Maria, S.; Parada López de Corselas, M., “Il ruolo degli archi onorari augustei nell’architettura celebrativa della prima età imperiale”, en el marc del *II Congrès internacional d’Arqueologia i Món Antic. Tarraco Biennial*, organitzat per la Fundació Privada Mútua Catalana amb la col·laboració de l’ICAC, el MHT, el MNAT, la RSAT, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la URV i l’Arquebisbat de Tarragona, del 26 al 28 de novembre, Tarragona.
- Ponència de Parada López de Corselas, M., “La serliana, una Antigüedad revisitada: estudio anticuario, diseño e imagen del poder”, en el marc del *III Simposio Internacional Diseño del poder. Arte y mecenazgo en las cortes de los Habsburgo*, organitzat per la Universitat Jaume I, del 22 al 24 de octubre, Castelló de la Plana i Peníscola.
- Ponència Parada López de Corselas, M., “La serliana del Palacio de Carlos V en Granada: arquitectura del poder entre España e Italia”, en el marc del *Symposium La planta circular en la arquitectura civil del Renacimiento. De la Casa de Mantegna al Palacio de Carlos V*, organitzat per el Patronato de la Alhambra y Generalife - Escuela de la Alhambra - Universidad Internacional de Andalucía, del 9 a l’11 de octubre, Granada.
- Ponència Parada López de Corselas, M., “Moda y textiles italianos del Trecento al Cinquecento: un recorrido a través de ejemplos pictóricos”, en el marc de las *I Jornadas de historia*,

arte y diseño de moda. Indumentaria y estética en la Edad Media: precedentes para la moda contemporánea, organitzades pel Departamento de Historia del Arte I (Medieval), la UCM, el CSDMM, la UPM i el Museo del Traje (CIPE), del 25 al 27 de març, Madrid.

Docència

- Codirector de la *Tesi di laurea magistrale* de Marco Brunetti titulada *Tradizioni letterarie e soluzioni figurative nelle pitture della Domus Aurea di Nerone*, defensada a l'Alma Mater Studiorum Università di Bologna.

ALTRES

- Director del *Congreso celebrativo del 650 aniversario del Real Colegio de España en Bolonia, Domus Hispanica: El Real Colegio de España en la Historia del Arte (1364-2014)*.
- Membre del Comité Científico de la Fundación San Juan.

Perich Roca, Arnau
Investigador predoctoral

PROJECTES DE RECERCA

- Arquitectura residencial hispana d'època residencial i tardoantiga (segles IV-VIII) (Tesi doctoral llegida el 7 de novembre)

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Perich, A., "Houses and Society in the Later Roman Empire", *Oppidum. Cuadernos de investigación*, 10, p. 248-251. Carhus+D. 3.454 (ICDS).

Llibres i capítols de llibre

- Perich, A., "Las transformaciones urbanas en Tarraco. El ámbito domestico a finales del altoimperio", a Ramallo, S. F.; Quevedo, A. (ed.), *Las ciudades de la Tarraconense oriental entre los s. II-IV D. C. Evolución urbanística y contextos materiales*, Universidad de Murcia. Servicio de Publicaciones, p. 119-147, Múrcia.

Actes de reunions científiques

- Mar, R.; Perich, A., "Casa y ciudad en la Hispania tardoantigua. La evolución de los modelos tipológicos", a Pensabene, P., Sfameni, C., *La Villa restaurata e i nuovi studi sull'edilizia residenziale tardoantica, Atti del convegno internazionale del Centro Interuniversitario di Studi sull'Edilizia abitativa tardoantica nel Mediterraneo (CISEM) (Piazza Armerina, 10-17 novembre 2012)*, Bari, p. 453-465.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de Perich, A.; Gris, F., "El entorno virtual como medio para el estudio arquitectónico de la 'Casa de los Mármolés'", en el marc del *VI Congreso Internacional de Arqueología e Informática Gráfica, Patrimonio e Innovación. Arqueológica 2.0*, organitzat per la Universidad de Castilla-La Mancha i la Sociedad Española de Arqueología Virtual, del 15 al 17 d'octubre, Ciudad Real.

Polonio Alamino, Tania
Investigadora predoctoral

PROJECTES DE RECERCA

- Geoarqueologia y dinámica de paisajes culturales altimontanos: estudio micromorfológico, formas de ocupación y pastoralismo en los Pirineos orientales. (Tesi doctoral en curs)

Línia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori. Formes del paisatge i antropització dels espais de muntanya de la protohistòria a l'edat mitjana.

- Estudi territorial dels paisatges culturals del Vallès-Montseny. 2014-2015.

Investigadors principals: Arnau Garcia i Josep M. Palet.

Membres: Santiago Giral (ICTJA-CSIC), Marta Flórez (GIAP-ICAC), Jaume Oliver, Hèctor A. Orengo (University of Sheffield-URV) i Tania Polonio.

- Paisatges Culturals de l'Alt Congost. Recerca arqueològica, transferència de coneixement i proposta de socialització de resultats (Projecte quadriennal 2014/100955). 2014-2017.

Investigador principal: Arnau Garcia

Membres: Judit Ciurana, Jaume Oliver, Fèlix Retamera, Josep M. Palet, Hèctor A. Orengo (University of Sheffield-URV), Santiago Riera (SERP-UB), Santiago Giral, Marta Flórez (GIAP-ICAC), Tania Polonio, Carles Padrós i Maria Jaime.

- Els orígens del pastoralisme intensiu i la creació de paisatges culturals al nord-est de la Península Ibèrica (Projecte quadriennal 2014/100754). 2014-2017.

Investigadors principals: Hèctor A. Orengo (University of Sheffield-URV) i Josep M. Palet.

Membres: Arnau Garcia, Santiago Riera (SERP-UB), Paul Halstead (University of Sheffield), Magí Miret (Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya), M. Jesús Ortega i Tania Polonio.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Pòster de Polonio, T.; Ejarque, A.; Orengo, H. A.; Bergada, M.; Palet, J. M.; Riera, S., "Soil micromorphology in mountain environments as a reliable tool for the integration of multidisciplinary research in landscape archaeology. The example of the Madriu-Perafita-Claror valley, Eastern Pyrenees", en el marc de la *3rd Landscape Archaeology Conference (LAC 2014)*, organitzada pel Royal Netherlands Institute in Rome, el Swedish Institute in Rome i l'Accademia Belgica de Roma, del 17 al 20 de setembre, Roma (Itàlia).

Vinci, Maria Serena
Investigadora predoctoral

PROJECTES DE RECERCA

- El Foro Provincial de Tarraco: documentación y análisis de técnicas y procesos de construcción. (Tesi doctoral llegida el 31 d'octubre)

Linia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga. *Tarraco*.

- Técnicas constructivas y arquitectura del poder en el noreste de la Tarraconense. Metodología de representación y parámetros analíticos para la comprensión de los procesos evolutivos (HAR-22012-36963-C05-02). 2013-2015.

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Júlia Beltran (MUHBA), Judit Ciurana, Gemma Garcia Llinares, Josep Guitart (UAB-ICAC), Jordi López Vilar, Andreu Muñoz (MBT-ICAC), Josep M. Puche, Albert Ribera (UV), Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona-ICAC), Josep M. Toldrà (URV) i Maria Serena Vinci.

- Estudi arquitectònic del circ romà de Tarragona. 2008-2014.

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Pau de Solà-Morales (URV), Josep M. Toldrà (URV), Maria Serena Vinci i Unitat de Documentació Gràfica (ICAC).

ACTIVITATS

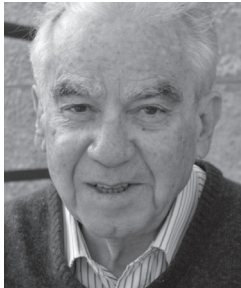
Activitats científiques

- Comunicació de Vinci, M. S., “Bóvedas y substruccion: técnicas y procesos de construcción en el Foro Provincial de Tarraco”, en el marc de les *I Jornadas Internacionales “Evolución de los espacios urbanos y sus territorios en el Noroeste de la Península Ibérica”*, organitzades per la Universidad de León, el 31 de gener, León.

Activitats de difusió i transferència

- 26 d'abril: professora de la sessió “Arqueologia de la Arquitectura i Arqueologia de la Construcció”, en el marc del curs *Bojos per l'Arqueologia!*, organitzat per la Fundació Catalunya-La Pedrera amb l'IPHES, l'ICAC i l'ICRPC (Programa SUMA), del 5 d'abril al 31 de juny, Tarragona.

Investigadors sèniors adscrits

Àlvarez Pérez, Aureli

Investigador sènior adscrit i professor jubilat de la UAB

PROJECTES DE RECERCA

Linia/programa: Mètodes i tècniques de les ciències experimentals aplicades a l'arqueologia clàssica. Arqueometria.

- La explotación y comercio de los recursos naturales en el norte de la Hispania romana: *lapis, metalla, aqua* (HAR2011-25011). 2011-2014.

Investigadora principal: Isabel Rodà (UAB-ICAC).

Membres: Anna Gutiérrez Garcia-Moreno (Labex LaScArBx Iramat-CRP2A), Aureli Àlvarez, Diana Gorostidi (URV-ICAC), Jordi López Vilar, Ana de Mesa, Ana Garrido, Eva Koppel (UAB), Montserrat Claveria (UAB), Francesc Busquets (UAB), Pilar Lapuente (UZ), Hernando Royo, Silvia González Soutelo (Universidad de Vigo), Benjamin Russell (King's College, UK), Simon J. Keay (University of Southampton), Graeme Earl (University of Southampton), Leif Isaken (University of Southampton), Xavier Lafuente i Jaume Massó (Museu de Reus).

Linia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori.

- *Ager Tarraconensis* (PAT). El Paisatge arqueològic antic a la dreta del Francolí. 2005-2015.

Investigadors principals: Marta Prevosti i Josep Guitart (UAB-ICAC).

Membres: Ramon Jàrrega, Diana Gorostidi (URV-ICAC), Jordi López Vilar, Piero Berni, Josep M. Palet, Santiago Riera (UB), Hèctor A. Orengo (University of Sheffield-URV), Jaume Massó (Museu de Reus), Loïc Buffat (CSH), Aureli Àlvarez, Santiago Giralt (CSIC), Jordi Nadal (UB), Silvia Valenzuela-Lamas (UB), Núria Padrós (UAB), Ignacio Fiz (URV-ICAC), Albert Pèlachs (UAB), Pau de Soto (University of Southampton) i Josep Abela.

Participació en projectes d'altres entitats

- Estudios arqueométricos en yacimientos arqueológicos del Nordeste Español y Túnez (CGL2011-26488). 2011-2014.

Investigador principal: Lluís Casas (UAB).

Membres: Marta Prevosti, Ramon Jàrrega, Nejia Laridhi Ouazza (University of El Manar II, Tunis), Eugènia Estop (UAB), Aureli Àlvarez, Joaquim Badia (UAB) i David Martínez (UAB).

- Arqueomagnetismo y otras técnicas analíticas aplicadas a la valorización del patrimonio arqueológico e histórico (CGL2013-42167-P). 2014-2016.

Investigador principal: Lluís Casas (UAB).

Membres: Eugènia Estop (UAB), Carlota E. Auguet (UAB), Judit Ramírez (UAB), Aureli Àlvarez, Núria Guasch (UAB) i Manel Zamorano (UAB).

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Casas, Ll.; Prevosti, M.; Fouzai, B.; Àlvarez, A., “Archaeomagnetic study and dating at five sites from Catalonia (NE Spain)”, *Journal of Archaeological Science*, 41, p. 856-867. JCR (Q2 Geoscience Multidisciplinary), SCOPUS, Carhus+A. Factor d'impacte: 2,139 (any 2014) / 9.977 (ICDS).
- Pitarch A.; Ramón A.; Àlvarez-Pérez A.; Castro K.; Madariaga J. M.; Queralt I., “Multispectroscopic Characterization of Oil on Copper Painting”, *Spectroscopy Letters*, 47, p. 38-51. JCR (Q4 Spectroscopy). Factor d'impacte: 0,718 (any 2014).
- Àlvarez Pérez A.; Alvarez Pérez G., “Preservation of original aragonite structure in *Desmophyllum castelloense* (Scleractinia) from the Eocene Igualada Basin (Spain)”, *Palaeoworld*, 23, p. 327-335. SCOPUS. Factor d'impacte: 0,708 (any 2013) / 7.454 (ICDS).

Llibres i capítols de llibre

- Àlvarez, A.; Domènech, A.; Gutiérrez Garcia-Moreno, A.; Roda, I.; Royo, H., “Els elements lítics del pla de les Figueres”, a Riera Rullan, M. (coord.), *El monestir de Cabrera. Segles V-VIII dC*, Ajuntament de Palma, Palma de Mallorca, p. 31.

ACTIVITATS

Docència

- Professor de l'assignatura *Arqueometria: materials transformats/no-transformats* del Màster en Arqueologia Clàssica (URV-UAB-ICAC).

Guitart i Duran, Josep
Investigador sènior adscrit i catedràtic de la UAB

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga. *Tarraco*.

- Técnicas constructivas y arquitectura del poder en el noreste de la Tarraconense. Metodología de representación y parámetros analíticos para la comprensión de los procesos evolutivos (HAR-22012-36963-C05-02). 2013-2015.

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Júlia Beltran (MUHBA), Judit Ciurana, Gemma Garcia Llinares, Josep Guitart (UAB-ICAC), Jordi López Vilar, Andreu Muñoz (MBT-ICAC), Josep M. Puche, Albert Ribera (UV), Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona-ICAC), Josep M. Tollrà (URV) i Maria Serena Vinci.

Línia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga.

- Implantació i precedents del model de ciutat del *conventus Tarraconensis*. Els jaciments arqueològics de *Iesso* (Guissona), Can Tacó-Turó d'en Roina/Mons Observans (Montmeló-Montornès del Vallès) i *Iulia Libica* (Llivia)". (Projecte quadriennal 2014/100660). 2014-2017.

Investigador principal: Josep Guitart (UAB-ICAC).

Membres: Esther Rodrigo, Núria Romaní (UAB), Joaquim Pera (UAB), Cèsar Carreras (UAB), Núria Padrós (UAB), Oriol Olesti (UAB), Jordi Guàrdia, Josep Ros (Museu de Guissona), Montse Tenas (Museu de Guissona), David Castellana (Ajuntament de Guissona) i Gemma de Solà (Museu de Guissona).

- Excavacions al jaciment de Sant Pau de Riu-sec (Sabadell). 2012-2017.

Investigador principal: Cèsar Carreras (UAB).

Membres: Esther Rodrigo, Joaquim Pera (UAB) i Josep Guitart (UAB-ICAC).

- La conquesta romana a la Catalunya interior: l'exemple de Puig Castellar (Biosca). 2012-2017.

Investigadors principals: Esther Rodrigo, Cèsar Carreras (UAB) i Joaquim Pera (UAB).

Membres: Josep Guitart (UAB-ICAC), Núria Romaní (UAB) i Núria Padrós (UAB).

Línia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori.

- *Ager Tarraconensis* (PAT). El Paisatge arqueològic antic a la dreta del Francolí. 2005-2015.

Investigador principal: Marta Prevosti i Josep Guitart (UAB-ICAC).

Membres: Ramon Járrega, Diana Gorostidi (URV-ICAC), Jordi López Vilar, Piero Berni, Josep M. Palet, Santiago Riera (UB), Hèctor A. Orenge (University of Sheffield-URV), Jaume Massó (Museu de Reus), Loïc Buffat (CSH), Aureli Àlvarez, Santiago Giralt (CSIC), Jordi Nadal (UB), Silvia Valenzuela-Lamas (UB), Núria Padrós (UAB), Ignacio Fiz (URV-ICAC), Albert Pèlachs (UAB), Pau de Soto (University of Southampton) i Josep Abela.

Participació en projectes d'altres entitats

- Arqueologia de la conquesta e implementación romana en Hispania. Estrategias y modelos de control territorial en el NE de la Provincia Citerior (ss. II-I aC) (HAR2012-370003-C03-01). 2013-2015.

Investigador principal: Joaquim Pera (UAB).

Membres: Esther Rodrigo, Josep Guitart (UAB-ICAC), Cèsar Carreras (UAB) i Marta Campos (UAB).

- Primers models d'ocupació romana a Catalunya (s. II-I aC) (Projecte quadriennal 2014/100904). 2014-2017.

Investigador principal: Joaquim Pera (UAB).

Membres: Cèsar Carreras (UAB), Josep Guitart (UAB-ICAC), Esther Rodrigo, Núria Romaní (UAB), Núria Padrós (UAB), Gemma de Solà (UAB-Museu de Guissona), Josep Ros (Museu de Guissona) i David Castellana (Ajuntament de Guissona).

PUBLICACIONS

Llibres o capítols de llibre

- Prevosti, M., López Vilar, J.; Guitart, J. (ed.), *Ager Tarraconensis 5. Actes del Simposi internacional: Paisatge, poblament, cultura material i història (Tarragona, 27-28 octubre 2010)*, Documenta, 5, ICAC, Tarragona.

Actes de reunions científiques

- Pera, J. ; Carreras, C.; Rodrigo, E.; Romaní, N.; Padrós, N.; Guitart, J., “El proceso previo a la fundación de las ciudades romanas en el NE de la Hispania Citerior: los ejemplos de Can Tacó y Puig Castellar”, a Dall’Aglío, P. L.; Franceschelli, C.; Maganzani, L. (ed.), *Atti del IV Convegno Internazionale di Studi Veleiati. (Veleia-Lugagnano, Val d’Arda, 20-21 settembre 2013)*, Bolonya, p. 455-470.
- Rodrigo, E.; Carreras, C.; Pera, J.; Guitart, J., “La presencia romana en el NE de la Provincia Citerior durante el siglo II aC Aproximación arqueológica a partir de los yacimientos de Can Tacó (Montmeló, Barcelona) y Puig Castellar (Biosca, Lleida)”, a Actas de la Reunión científica *Los paisajes agrarios de la romanización, arquitectura y explotación del territorio II, Redondo-Alandroal (Alentejo, 24-25 mayo 2012)*, *Anejos del Archivo Español de Arqueología*, LXX, Madrid, p. 191-209.
- Rodrigo, E.; Garcia, G.; Mercado, M.; Guitart, J., “El jaciment de Can Tacó (Montmeló i Montornès del Vallès) i els inicis de la presència romana al territori laietà en època republicana”, a Prevosti, M., López Vilar, J.; Guitart, J. (ed.), *Ager Tarraconensis 5. Actes del Simposi internacional: Paisatge, poblament, cultura material i història (Tarragona, 27-28 octubre 2010)*, Documenta, 5, ICAC, Tarragona, p. 219-232.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Ponència de Guitart, J.; Prevosti, M., “L’environnement des villas de l’Ager Tarraconensis”, en el marc del *XI Circa-Villam. Rencontres d’Archéologie Pyrénées-Méditerranée-Journées d’Études sur le monde rural à l’époque romaine: L’environnement de la villa. Pour une archéologie du domaine*”, organitzat per UMR 5140 Archéologie des sociétés Méditerranéennes, l’ICRPC i la Universitat de Pau et des Pays de l’Adour, del 13 al 14 de novembre, Loupian (França).
- Comunicació de Guitart, J.; Guardia, J.; Carreras, C.; Olesti, O., “Llívia, urbs pirinenca”, en el marc del *II Congrès internacional d’Arqueologia i Món Antic. Tarraco Biennial*, organitzat per la Fundació Privada Mútua Catalana amb la col·laboració de l’ICAC, el MHT, el MNAT, la RSAT, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la URV i l’Arquebisbat de Tarragona, del 26 al 28 de novembre, Tarragona.
- Ponència de Guitart, J., “De la protohistòria a la història. Plini i l’arqueologia hispànica”, en el marc de les *II Jornades Predoctorales en estudios de la Antigüedad y la Edad Media*, organitzades pel Departament de Ciències de l’Antiguitat i l’Edat Mitjana de la UAB (Grup d’Investigadors Predoctorals), del 19 al 21 de novembre, Barcelona.

Activitats de difusió i transferència

- 19 d’agost: conferència de Guàrdia, J.; Guitart, J., “Darreres excavacions a Llívia. El fòrum”, en el marc del programa formatiu *A l’estiu, recerca’t!*, organitzat pel Grup de Recerca de Cerdanya, Puigcerdà.
- 16 de novembre: conferència de Guitart, J.; Carreras, C., “Les àmfores de l’assentament romà de *Mons Observans* (Can Tacó-Turó d’en Roina)”, organitzada pels Ajuntaments de Montmeló i Montornès del Vallès.

Docència

- Director del *VIII Curs d’arqueologia Ciutat Romana de Iesso* (Guissona, 7-18 juliol).

ALTRES

- Membre del consell de redacció de les revistes *Catalan Historical Review*, *Quarhis* i *Quaderns de Prehistòria de Castelló*.

Rodà de Llanza, Isabel
Investigadora sènior adscrita i catedràtica de la UAB

PROJECTES DE RECERCA

Linia/programa: Mètodes i tècniques de les ciències experimentals aplicades a l'arqueologia clàssica. Arqueometria.

- La explotación y comercio de los recursos naturales en el norte de la Hispania romana: *lapis, metalla, aqua* (HAR2011-25011). 2011-2014.

Investigadora principal: Isabel Rodà (UAB-ICAC).

Membres: Anna Gutiérrez Garcia-Moreno (Labex LaScArBx Iramat-CRP2A), Aureli Àlvarez, Diana Gorostidi (URV-ICAC), Jordi López Vilar, Ana de Mesa, Ana Garrido, Eva Koppel (UAB), Montserrat Claveria (UAB), Francesc Busquets (UAB), Pilar La-puente (UZ), Hernando Royo, Silvia González Soutelo (Universidad de Vigo), Benjamin Russell (King's College, UK), Simon J. Keay (University of Southampton), Graeme Earl (University of Southampton), Leif Isaken (University of Southampton), Xavier Lafuente i Jaume Massó (Museu de Reus).

Linia/programa: Arqueologia clàssica i produccions artístiques.

- *Corpus Signorum Imperii Romani (Hispania)* (CSIR). 2009-2014.

Investigadora principal: Isabel Rodà (UAB-ICAC)

Membres: Eva Koppel (UAB), Montserrat Claveria (UAB) i José Miguel Noguera (UM).

Linia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori. Les formes d'hàbitat rural: les vil·les i altres tipus d'assentaments.

- La vil·la romana de la Gran Via-Horta Farrerons (Premià de Mar, Maresme). 2008-2015.

Investigadora principal: Marta Prevosti.

Membres: Ramon Coll (Museu de Premià de Mar) i Isabel Rodà (UAB-ICAC).

Participació en projectes d'altres entitats

- El retrato escultórico masculino en las colecciones anticuarías. Función, cronología y modos de restauración. (HAR2012-35861). 2013-2015.

Investigadora principal: Montserrat Claveria (UAB)

Membres: Isabel Rodà (UAB-ICAC), Beatrice Cacciotti (Università Tor Vergata), Markus Trunk (Universität Trier), Isabel Moreno (MAC), Pilar Vélez (Museu Frederic Marès) i Manuela Laubenberger (Kunsthistorisches Museum de Viena).

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Panosa, M. Isabel; Rodà, Isabel; Untermann, J., “Les inscripcions ibèriques del Cògul (les Garrigues)”, *Revista d’Arqueologia de Ponent*, 24, p. 27-40. Carhus+B. 3.862 (ICDS).

Libres i capítols de llibre

- Álvarez, A.; Domènech, A.; Gutiérrez Garcia-Moreno, A.; Roda, I.; Royo, H., “Els elements lítics del pla de les Figueres”, a Riera Rullan, M. (coord.), *El monestir de Cabrera. Segles V-VIII dC*, Ajuntament de Palma, Palma de Mallorca, p. 31.
- De Mesa, A.; Rodà, I.; Royo, H., “Esculturas romanas de mármol de Tasos en el MNAT (Museu Nacional Arqueològic de Tarragona)”, a Bádenas de la Peña, P.; Cabrera Bonet, P.; Moreno Conde, M.; Ruiz Rodríguez, A.; Sánchez Fernández, C.; Tortosa Rocamora, T. (ed.), *Homenaje a Ricardo Olmos. Per speculum in aenigmate. Miradas sobre la Antigüedad*, *Anejos de Erytheia*. Estudios y Textos, 7, Asociación Cultural Hispano-Helénica (ACHH), 670, Madrid, p. 486-491.
- Flórez, M.; Rodà, I., “Las vías romanas en Cataluña: el caso del Vallés Oriental (Barcelona)”, a Boube, E.; Bouet, A.; Colleoni, F. (ed.), *De Rome à Lugdunum des Convènes. Itinéraire d’un Pyrénéen par monts et par vaux. Hommages offerts à Robert Sablayrolles*, 35, Ausonius, Bordeaux (França), p. 247-262.
- Rodà, I., *Urbanisme i monumentalització: Roma i les ciutats a Catalunya*, EdiUOC, Barcelona.
- Rodà, I. (dir.), “Món antic”, a AAVV. *Patrimoni monumental de Catalunya. De la Prehistòria a l’Edat Mitjana*, Enciclopèdia Catalana, Barcelona p. 36-89.
- Rodà, I., “Sant Julià de Ramis”, a AAVV. *Patrimoni monumental de Catalunya. De la Prehistòria a l’Edat Mitjana*, Enciclopèdia Catalana, Barcelona, p. 58.
- Rodà, I., “Barcino”, a AAVV. *Patrimoni monumental de Catalunya. De la Prehistòria a l’Edat Mitjana*, Enciclopèdia Catalana, Barcelona, p. 74-75.
- Rodà, I., “Monument de Malla i Trofeus de Pompeu”, a AAVV. *Patrimoni monumental de Catalunya. De la Prehistòria a l’Edat Mitjana*, Enciclopèdia Catalana, Barcelona, p. 80-83.
- Rodà, I., “Vies romanes”, a AAVV. *Patrimoni monumental de Catalunya. De la Prehistòria a l’Edat Mitjana*, Enciclopèdia Catalana, Barcelona, p. 83-85.

Actes de reunions científiques

- Nogales, T.; Rodà, I., “Talleres escultóricos”, a Bustamante, M.; Bernal, D. (ed.), *Artífices idóneos. Artesanos, talleres y manufacturas en Hispania*, (Mérida, 25-26 d’octubre 2012), *Anejos de Archivo Español de Arqueología LXXI*, Madrid, p. 75-103.
- Rodà, I., “Introducción, Sektion Vermessung von Räumen”, a Eck, W.; Funke, P. (ed.), *Öffentlichkeit – Monument – Text. XIV Congressus Internationalis Epigraphiae Graecae et Latinae (Berlin, 27-31 agost 2012)*, Berlin (Alemanya), p. 583-587.
- Rodà, I., “Premisa a Edilizia residenziale in Hispania”, a Pensabene, P., Sfameni, C., *La Villa restaurata e i nuovi studi sull’edilizia residenziale tardoantica, Atti del convegno internazionale del Centro Interuniversitario di Studi sull’Edilizia abitativa tardoantica nel Mediterraneo (CI-SEM) (Piazza Armerina, 10-17 novembre 2012)*, Bari, p. 437-439.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Ponència de Rodà, I., “Los sarcófagos de Tarraco y la difusión de los programas escultóricos en la Tarraconense”, en el marc de *III Taller Hispano-francés de Arqueología de Los Bañales*, organitzat per la Fundación Uncastillo i la Universitè de Pau i l’Institut de Recherche sur l’Architecture Antique de l’Adour, 5 de març, Uncastillo.
- Ponència de Rodà, I., “Tarraco y Augusto”, en el marc del *Seminario Internacional Augusto en Hispania*, organitzat pel MNAR, del 24 al 25 d’octubre, Mèrida.
- Moderació de Rodà, I., de la taula rodona “El Camp de les Lloses, un exemple d’implantació militar al terrori d’època romanorepublicana. Tona (Barcelona)”, en el marc de la *Tribuna d’Arqueologia 2014-2015*, organitzada pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, el 5 de novembre, Barcelona.
- Comunicació de Peña, A.; Gorostidi, D.; Macias, J. M.; Rodà, I.; Muñoz, A.; Teixell, I., “Más datos sobre el templo de Augusto a partir de una nueva inscripción”, en el marc del *II Congrès internacional d’Arqueologia i Món Antic. Tarraco Biennal*, organitzat per la Fundació Privada Mútua Catalana amb la col·laboració de l’ICAC, el MHT, el MNAT, la RSAT, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la URV i l’Arquebisbat de Tarragona, del 26 al 28 de novembre, Tarragona.
- Ponència de Rodà, I., “La contribution du groupe statuaire de Narona à la connaissance de la sculpture romaine à l’époque d’Auguste”, en el marc de les *Journées d’Étude “Augsute, son époque et l’Augusteum de Narona”*, organitzades per l’Accademie des Inscriptions et Belles Lettres et Université Catholique de Cratie (Zagreb), el 12 de desembre, París (França).

Activitats de difusió i transferència

- 25 de gener: conferència de Rodà, I., “Teoria i realitat de la ciutat romana”, en el marc del *XIII Curs de Pensament i Cultura Clàssica (La ciutat antiga: un espai de convivència i reflexió)*, organitzat per l’Ateneu de Maó, Maó.
- 9 d’abril: conferència de Rodà, I., “La política a la Roma Imperial”, en el marc del curs *d’Òpera Oberta*, organitzat per la UAB, Barcelona.
- 20 de maig: conferència de Rodà, I., “Pompeia i Herculà”, organitzada pels Amics de la Unesco de Barcelona, Lleida.
- 27 de maig: conferència de Rodà, I., “Pompeia i Herculà”, organitzada pels Amics de la Unesco de Barcelona, Tarragona.
- 27 de maig: conferència de Rodà, I., “Sorrento. Riqueses vora el Vesuvi”, organitzada pels Amics dels Museus de Catalunya (AMC), Barcelona.
- 9 de juliol: moderació de Rodà, I., de la taula rodona “L’estat de l’arqueologia ibèrica i romana al Montsec”, en el marc de la *IV jornada d’estudis històrics i patrimonials de la Vall d’Àger i l’Alta Noguer a Àger, la romanització al voltant del Montsec*, organitzada per la Fundació Arnau Mir de Tost, Àger.
- 29 de setembre: conferència de Rodà, I., “Tunisia. Tres mil anys d’història”, organitzada pels AMC, Barcelona.
- 19 de novembre: participació de Rodà, I. a la taula rodona «El sexe a la Roma imperial», en el marc de les jornades *Barcelona. Novel·la Històrica*, organitzades per l’Ajuntament de Barcelona i el Born Centre Cultural, Barcelona.

Docència

- Professora de l'assignatura *Arqueologia Grega, Epigrafia i numismàtica* del Grau d'Arqueologia (UAB).

ALTRES

- Membre avaluador de l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (Agaur) i de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU).
- Membre avaluador del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte i Ministerio de Economía y Competitividad.
- Membre del Consell Científic de las revistes: *Marmora: History and Archaeometry of Marbles and Stones*, *Journal of Roman Archaeology*, *Mélanges de la Casa de Velázquez*, *Archivo Español de Arqueología*, *Histria Antiqua*, *Diadora*, *Quaderni di Archeologia del Veneto*, *Faventia*, *Quarhis*, *Gallaecia*, *Auriga*, *Italica*, *Atlante Tematico i Empúries*.
- *Peer-reviewer* de las revistes *Phoenix*, *Pyrenae*, *Zephyrus*.
- Membre avaluador del tribunal de tesi doctoral de R. J. Dos Reis Mendonça "A recepção de escultura clássica na Academia de Belas-Artes de Lisboa", defensada el 19 de desembre a la Universidade de Lisboa.
- Coodinadora del *Seminari d'arqueometria La explotación y comercio de los recursos naturales al norte de la Hispania romana: lapis, metalla, aqua* (9-10 octubre).

Investigadors júnior adscrits

Berni Milet, Piero
Investigador júnior adscrit

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: *Instrumentum domesticum*. Materials i comerç en el món antic.

- *Amphorae ex Hispania*. Paisajes de producción y de consumo (HAR2011-28244). 2012-2014.

Investigador principal: Ramon Járrega.

Membres: Piero Berni, Cèsar Carreras (UAB), Enrique Garcia (US), Joaquim Tremoleda (MAC-Empúries), Albert Martín (Ajuntament de Cabrera de Mar), José Juan Díaz (UCA), Antonio M. Sáez (UCA), Daniel Mateo (UAL), Daniel-Jesús Martín (UCA), Horacio González Cesteros, Daniel Jesús Martín-Arroyo (UCA) i Darío Bernal (UCA) (col·laborador).

Línia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga.

- Anàlisi històrica i arqueològica de l'evolució urbana de la ciutat de Tortosa des de la seva fundació fins a l'antiguitat tardana. 2012-2015.

Investigadors principals: Jordi Diloli (URV-Gresepia) i Ramon Járrega.

Membres: Ramon Ferré (URV), Jordi Vilà (URV-Gresepia) i Piero Berni (col·laborador)

Línia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori.

- *Ager Tarraconensis* (PAT). El Paisatge arqueològic antic a la dreta del Francolí. 2005-2015.

Investigadors principals: Marta Prevosti i Josep Guitart (UAB-ICAC).

Membres: Ramon Járrega, Diana Gorostidi (URV-ICAC), Jordi López Vilar, Piero Berni, Josep M. Palet, Santiago Riera (UB), Hèctor A. Orenge (University of Sheffield-URV), Jaume Massó (Museu de Reus), Loïc Buffat (CSH), Aureli Àlvarez, Santiago Giralt (CSIC), Jordi Nadal (UB), Silvia Valenzuela-Lamas (UB), Núria Padrós (UAB), Ignacio Fiz (URV-ICAC), Albert Pèlachs (UAB), Pau de Soto (University of Southampton) i Josep Abela.

Participació en projectes d'altres entitats

- The Laecanius Amphorae in Brijuni (Österreichische Akademie der Wissenschaften). 2011-2014.

Investigador principal: Tamas Bezezcky (Institut für Kulturgeschichte der Antike der Österreichischen Akademie der Wissenschaften).

Membres: Michel Bonifay (Université d'Aix-en-Provence), Piero Berni, Horacio González Cesteros, Anna Nagy (Institute of Archaeological Science of Hungary) i Matej Pavletic (Brijuni National Park Museum).

PUBLICACIONS

Llibres i capítols de llibre

- Carreras, C.; Berni, P., “Marques d'àmfora documentades a la vil·la romana dels Antigons”, a Jàrraga, R.; Prevosti, M. (ed.), *Ager Tarraconensis 4. Els Antigons, una vil·la senyorial del Camp de Tarragona*, Documenta, 16, ICAC, Tarragona, p. 185-195.

Actes de reunions científiques

- Almeida, R.; Van der Berg, J.; Berni, P.; Schimmer, F.; Carreras, C., “El comercio de ánforas hispanas en Kops Plateau (Nijmegen) desde época de Augusto a época flavia”, a Morais, R.; Fernández, A.; Sousa, M. J. (ed.), *As produções cerâmicas de imitação na Hispania. Monografias Ex Officina Hispana II (Braga, 3-6 abril 2013)*, Braga (Portugal), p. 379-392.
- Berni, P.; Jàrraga, R.; Bernal, D.; Carreras, C.; García Vargas, E., “Amphorae ex Hispania. Paisajes de producción y de consumo. Fase II: catálogo de ánforas hispanas”, a Morais, R.; Fernández, A.; Sousa, M. J. (ed.), *As produções cerâmicas de imitação na Hispania. Monografias Ex Officina Hispana II*, Braga (Portugal), p. 379-392.
- Cau Ontiveros, M. Á.; Macias, J. M.; Berni, P.; Reynolds, P., “LRCW.NET: A web site with a virtual laboratory for the study of coarse and cooking wares in the Late Antique Mediterranean”, a Poulou-Papadimitriou, N.; Nodarou, E.; Kilikoglou, V. (ed.), *LRCW 4. Late Roman Coarse Wares, Cooking Wares and Amphorae in the Mediterranean. Archaeology and archaeometry. The Mediterranean: a market without frontiers (Thessaloniki, 7-10 April 2011)*, vol. I, Tessalònica (Grècia), p. 617-622.
- Jàrraga, R.; Berni, P., “El taller de ánforas de Malgrat de Mar (Barcelona): arqueometría y epigrafía”, a Morais, R.; Fernández, A.; Sousa, M. J. (ed.), *As produções cerâmicas de imitação na Hispania. Monografias Ex Officina Hispana II*, Braga (Portugal), p. 379-392.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de Berni, P., “Cuestiones en torno a la tipología de las ánforas Dressel 2-4 tarraconenses”, en el marc del *III Congreso Internacional de la Secah-Ex oficina Hispana. Amphorae ex Hispania. Paisajes de producción y de consumo*, organitzat per la Secah, l'ICAC i la URV i amb la col·laboració del MNAT, del 10 al 13 de desembre, Tarragona.
- Conferència de Berni, P., “Epigrafia anfórica bética: passato, presente e futuro nella ricerca”, en el marc del *Séminaire de Recherche 'Economie et Société'*, organitzat per l'Aix Marseille Université, el CNRS, el Ministère de culture et communication i l'INRAP, el 16 d'octubre, Aix-en-Provence (França).

- Comunicació de Nicolás, J. C.; Berni, P.; Marlière, E.; Torres Costa, J., “Comercio de vino tarraconense en Menorca. Nuevas aportaciones de la epigrafía anfórica”, en el marc de les *VI Jornades d’Arqueologia de les Illes Balears*, organitzades per la Secció d’Arqueologia de les Illes Balears, el 26 de setembre, Formentera.
- Conferència de Berni, P., “Production et commerce du vin de la tarraconaise à l’épreuve de l’épigraphie amphorique”, en el marc del *Séminaire l’apport de l’épigraphie amphorique à l’histoire économique de l’Empire Romain*, organitzat per l’Aix Marseille Université, el Lab-exmed, Investissements d’avenir i el Centre Camille Julian, el 27 de maig, Aix-en-Provence (França).
- Conferència de Berni, P., “Las áreas de Barcino y del Llobregat. Estudio de su epigrafía anfórica”, en el marc de la taula rodona *La producción de ánforas en la costa oriental de la Hispania Citerior en época altoimperial*, organitzada pel MAC, el 24 d’abril, Empúries.
- Conferència de Berni, P., “Dressel 23. Production et commerce”, en el marc de les *Journées d’étude sur les amphores romaines du sud de l’Hispanie (Bétique et Lusitanie)*, organitzat per la UMR 5140 Archéologie des sociétés Méditerranéennes, el 24 de febrer, Lattes-Montpellier (França).

ALTRES

- Copresident del *III Congreso Internacional de la Secah-Amphorae ex Hispania. Paisajes de producción y de consumo* (Tarragona, 10-13 desembre).

Euba Rementeria, Itxaso
Investigadora júnior adscrita

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental. Formació i desenvolupament de societats complexes en la protohistòria catalana.

- Formes d'ocupació del territori i evolució del poblament a la Cessetània occidental durant la protohistòria (1er mil·lenni aC) (Projecte quadriennal 2014/100926). 2014-2017.

Investigadora principal: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Membres: Jordi López Vilar, Ignacio Fiz (URV-ICAC), Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Judit Ciurana, Jaume Noguera (UB), Jordi Principal (MAC-Barcelona), Maite Miró (Serveis Territorials-Tarragona), Silvia Valenzuela-Lamas (University of Sheffield), Itxaso Euba, Anna Gutiérrez García-Moreno (Labex LaScArBx Iramat-CRP2A), Moisés Díaz (Codex-ICAC), Ana de Mesa, Carme Rovira (MAC-Barcelona), Jaume Massó (Museu de Reus), Joan Canela, Núria Otero, Jordi Morer (Món Iber Rocs), Rafel Jornet (Món Iber Rocs), Daniel López (UB-Institut d'Estudis Penedesencs), Hernando Rojo, Pablo Loza-Álvarez (ICFO), David Asensio (UAB) i Mónica Marro (ICFO).

Línia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori. Formes del paisatge i antropització dels espais de muntanya de la protohistòria a l'edat mitjana.

- Interacciones socio-ambientales durante el Holoceno: estructuración, ocupación y dinámicas del territorio en la cuenca del Ter a partir de la arqueología del paisaje (TerAmAr). (HAR2012-39087-C02-02). 2013-2015.

Investigador principal: Josep M. Palet.

Membres: Marta Prevosti, Esther Rodrigo, Hèctor A. Orengo (University of Sheffield-URV), Arnau Garcia, Marta Sancho (UB), Marta Flórez (GIAP-ICAC), Aymat Catafau (Universitat de Perpignan), Michele Matteazzi, Pere Castanyer (MAC-Empúries), Helena Paula Carvalho (Universidade do Minho), Rosa Plana (Université Paul-Valéry Montpellier III), Jesús Ortega i Itxaso Euba (col·laboradora).

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació d'Euba, I.; Allué, E.; Burjachs, F., "The use of wood fodder at El Mirador Cave (Atapuerca, Burgos). A study based

on anthracology and dendrology”, en el marc del *XVII Mundial Congress of Prehistoric and Protohistoric Sciences 2014*, organitzat per l’IPHES i l’Union Internationale des Sciences Préhistoriques et Protohistòriques, de l’1 al 7 de setembre, Burgos.

- Pòster d’Allué, I.; Euba, I.; Rodríguez, A., “Landscapes and plants uses during the Neolithic and Bronze age based on plant macroremains from El Mirador Cave (Atapuerca, Burgos)”, en el marc del *XVII Mundial Congress of Prehistoric and Protohistoric Sciences 2014*, organitzat per l’IPHES i l’Union Internationale des Sciences Préhistoriques et Protohistòriques, de l’1 al 7 de setembre, Burgos.
- Pòster de Vergès, J. M.; Allué, E.; Carrancho, A.; Euba, I.; Exposito, I.; Fontanals, M.; Lozano, M.; Marsal, R.; Morales, J.I.; Oms, X.; Rodríguez, A., “El Mirador Cave (Sierra de Atapuerca, Burgos, Spain): a whole perspective”, en el marc del *XVII Mundial Congress of Prehistoric and Protohistoric Sciences 2014*, organitzat per l’IPHES i l’Union Internationale des Sciences Préhistoriques et Protohistòriques, de l’1 al 7 de setembre, Burgos.

Docència

- Professora de la sessió lectiva *Reconstrucció de la vegetació i dels usos de les plantes del passat a partir de les restes vegetals*, en el marc de l’assignatura *Evolució Històrica del Paisatge Paleambient i Gis* del Màster en Arqueologia Clàssica (URV-UAB-ICAC).

Panosa Domingo, Maria Isabel
Investigadora júnior adscrita

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Panosa, M. I.; Rodà, I.; Untermann, J., “Les inscripcions ibèriques del Cògul (les Garrigues)”, *Revista d’Arqueologia de Ponent*, 24, p. 27-40. Carhus+B. 3.862 (ICDS).

Articles en revistes no indexades

- Galisteo, C.; Panosa, M. I., “La banda sonora d’Egipte”, *Sàpiens*, 141, (abril), p. 44-47.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Conferència de Panosa, M. I., “Música i dansa a l’Egipte faraònic”, en el marc de les *I Jornades de Arqueologia Musical*, organitzades pel Grupo de Trabajo de Arqueología Musical i la Sociedad Española de Musicología, el 17 de gener, Barcelona.

Activitats de difusió i transferència

- Professora del curs “Les set meravelles del món antic”, en el marc del Programa d’Estudis del Museu Egipci, del 14 de març al 4 d’abril, Barcelona.

Pérez Martínez, Meritxell
Investigadora júnior adscrita

PROJECTES DE RECERCA

Participació en projectes d'altres entitats

- Roma, las capitales provinciales y las ciudades de Hispania (HAR 2012-37405-C04-01). 2013-2015.

Investigador principal: Joaquin Ruiz de Arbulo (URV-ICAC).

Membres: Ricardo Mar (URV), Josep Anton Remolà (URV), David Vivó (UdG), Diana Gorostidi (URV-ICAC), Maite Miró (Serveis Territorials-Tarragona) i Meritxell Pérez Martínez.

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Pérez Martínez, M., “El final del Imperio romano de Occidente en *Tarraco*. La inscripción de los emperadores León I y Anthemio”, *Pyrenae*, 45-2, p. 117-138. Carhus+A. 4.477 (ICDS).

Libres i capítols de llibre

- Pérez Martínez, M., “Britain: Approaching Controversy on the Western Fringes of the Roman Empire”, a Berndt, G.; Steinacher, R. (ed.), *Arianism: Roman Heresy and Barbarian Creed*. Ashgate, Farnham (Regne Unit), p. 297-310.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de Pérez Martínez, M., “Roman Provincial Capitals of Hispania after the Empire: *Tarraco*, *Emerita* and *Corduba*”, en el marc del *Leeds International Medieval Congress 2014*, organitzat per la University of Leeds i la Networks and Neighbours-HERA, del 7 al 10 de juliol, Leeds (Regne Unit).

Activitats de difusió i transferència

- 2 de juny: conferència de Pérez Martínez, M., “Exèrcits imperials a la *Tarraco* del segle V dC”, en el marc del *Seminari Arqueologia de la Guerra*, organitzat pel Centre de Lectura de Reus, del 5 de maig al 16 de juny, Reus.

Docència

- Professora de les assignatures *Hagiografia*, *Les fonts històriques del cristianisme antic a Tarraco* i *Literatura Apòcrifa Cristiana* de la Llicenciatura en Ciències Religioses de l'INSAF (Facultat de Teologia de Catalunya).

Investigadors postdoctorals adscrits

Camañes Villagrasa, Maria Pilar
Investigadora postdoctoral adscrita

PROJECTES DE RECERCA

Linia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental. Formació i desenvolupament de societats complexes en la protohistòria catalana.

- Formes d'ocupació del territori i evolució del poblament a la Cessetania occidental durant la protohistòria (1er mil·lenni aC) (Projecte quadriennal 2014/100926). 2014-2017.

Investigadora principal: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Membres: Jordi López Vilar, Ignacio Fiz (URV-ICAC), Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Judit Ciurana, Jaume Noguera (UB), Jordi Principal (MAC-Barcelona), Maite Miró (Serveis Territorials-Tarragona), Silvia Valenzuela-Lamas (University of Sheffield), Itxaso Euba, Anna Gutiérrez Garcia-Moreno (Labex LaScArBx Iramat-CRP2A), Moisés Díaz (Codex-ICAC), Ana de Mesa, Carme Rovira (MAC-Barcelona), Jaume Massó (Museu de Reus), Joan Canela, Núria Otero, Jordi Morer (Món Iber Rocs), Rafel Jornet (Món Iber Rocs), Daniel López (UB-Institut d'Estudis Penedesencs), Hernando Royo, Pablo Loza-Álvarez (ICFO), David Asensio (UAB) i Mónica Marro (ICFO).

Linia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental. Missió arqueològica a Althiburos (El Kef, Tunísia).

- Urbanización y desarrollo urbano en los márgenes del territorio de Cartago. La ciudad nùmido-romana de Althiburos (HAR2012-39189-C02-02). 2013-2015.

Investigadora principal: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Membres: Pau Olmos, Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Joan Canela, Núria Otero, Joan Ramon (Consell Insular d'Eivissa), Rosario Navarro (UB), Núria Tarradell (UB), Silvia Valenzuela-Lamas (University of Sheffield), Marta Monjo (Generalitat de Catalunya) i Samir Guizami (University of Tunis).

Participació en projectes d'altres entitats

- El primer mil·lenni aC als territoris del curs inferior de l'Ebre: la formació, desenvolupament i dissolució de la cultura ibèrica (Projecte quadriennal 2014/100756). 2014-2017.

Investigador principal: Joan Sanmartí (UB).

Membres: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC), Pau Olmos, Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Meritxell Oliach, Joan Canela i Núria Otero.

- El NE de la Citerior: d'Escipió Emilià a Cèsar: la militarització del paisatge com a model de gestió territorial. 2014-2015.

Investigador principal: Jordi Principal (MAC Barcelona).

Membres: Pilar Camañes i Carles Padrós.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Ponència de Principal, J.; Camañes, M. P., “Monteró (Camarasa, la Noguera), un *castellum* com a punt de control en xarxa al Prepirineu català”, en el marc del *Seminari internacional Castella et praesidia a la façana mediterrània de la Hispània tardorepublicana*, organitzat per l'ICAC i la URV, el 13 de maig, Tarragona.
- Conferència de Belarte, C.; Camañes, P., “Espai domèstic i pràctiques alimentàries en el món ibèric septentrional”, en el marc de les *III Jornades d'Arqueologia de l'IUHJVV Menjar i beure a la Mediterrània occidental: gastronomies, pràctiques de consum i identitats socials a l'Edat del Ferro*, organitzades per l'IUHJVV i la UPC, el 12 de desembre, Barcelona.

ALTRES

- Membre avaluadora del tribunal de treball de final de màster de Laura Gascón, “*Tècniques constructives i disseny arquitectònic al castellum tardorepublicà de Monteró (Camarasa, la Noguera)*”, defensat a la UAB.

Ciurana Prast, Judit
Investigadora postdoctoral adscrita

PROJECTES DE RECERCA

Linia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga. *Tarraco*.

- Técnicas constructivas y arquitectura del poder en el noreste de la Tarraconense. Metodología de representación y parámetros analíticos para la comprensión de los procesos evolutivos (HAR-22012-36963-C05-02). 2013-2015.

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Júlia Beltran (MUHBA), Judit Ciurana, Gemma Garcia Llinares, Josep Guitart (UAB-ICAC), Jordi López Vilar, Andreu Muñoz (MBT-ICAC), Josep M. Puche, Albert Ribera (UV), Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona-ICAC), Josep M. Tolrà (URV) i Maria Serena Vinci.

- Medigene: Genetic and environmental factors of insulin resistance syndrome and its long-term complications in immigrant Mediterranean populations (Projecte Europeu Health-F2-2011-279171). 2012-2015.

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Judit Ciurana i Maite Salagaray (UIC).

Linia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori. Formes del paisatge i antropització dels espais de muntanya de la protohistòria a l'edat mitjana.

- Paisatges Culturals de l'Alt Congost. Recerca arqueològica, transferència de coneixement i proposta de socialització de resultats (Projecte quadriennal 2014/100955). 2014-2017.

Investigador principal: Arnau Garcia.

Membres: Judit Ciurana, Jaume Oliver, Fèlix Retamera, Josep M. Palet, Hèctor A. Orenge (University of Sheffield-URV), Santiago Riera (SERP-UB), Santiago Giralte, Marta Flórez (GIAP-ICAC), Tania Polonio, Carles Padrós i Maria Jaime.

Linia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental. Formació i desenvolupament de societats complexes en la protohistòria catalana.

- Formes d'ocupació del territori i evolució del poblament a la Cessetània occidental durant la protohistòria (1er mil·lenni aC) (Projecte quadriennal 2014/100926). 2014-2017.

Investigador principal: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Membres: Jordi López Vilar, Ignacio Fiz (URV-ICAC), Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Judit Ciurana, Jaume Noguera (UB), Jordi Principal (MAC-Barcelona), Maite Miró (Serveis Territo-

rials-Tarragona), Silvia Valenzuela-Lamas (University of Sheffield), Itxaso Euba, Anna Gutiérrez García-Moreno (Labex LaScArBx Iramat-CRP2A), Moisés Díaz (Codex-ICAC), Ana de Mesa, Carme Rovira (MAC-Barcelona), Jaume Massó (Museu de Reus), Joan Canela, Núria Otero, Jordi Morer (Món Iber Rocs), Rafel Jornet (Món Iber Rocs), Daniel López (UB-Institut d'Estudis Penedesencs), Hernando Royo, Pablo Loza-Álvarez (ICFO), David Asensio (UAB) i Mónica Marro (ICFO).

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Conferència de Ciurana, J.; Macias, J. M.; Salagaray, M., “Final report on anthropological and archaeological database of ancient Romans in Tarragona”, en el marc del *Annual meeting Medigene project*, organitzat per la Comissió Europea, l'Institut Pasteur du Marroc i la Universitat de Montpellier 1, del 27 de febrer a l'1 de març, Casablanca (Marroc).

Activitats de difusió i transferència

- 21 de març: conferència de Ciurana, J., “Creences i rituals en el món romà”, en el marc del *curs de formació del professorat Mortals Immortals. Mites, rituals i creences en el món clàssic*, organitzat pel Camp d'Aprenentatge de Tarragona i l'ICAC, del 17 al 22 de març, Tarragona.
- 9 de maig: conferència de Ciurana, J., “Antropologia de la mort i el dol en les civilitzacions antigues”, en el marc del *curs Arqueologia funerària: una visió interdisciplinària* del programa *Professors i Ciència*, organitzat per la Fundació Catalunya-La Pedrera i l'ICAC, del 9 al 14 de maig, Tarragona.
- 9 de maig: conferència de Ciurana, J., “Arqueotanatologia i pràctiques funeràries en el Món Antic”, en el marc del *curs Arqueologia funerària: una visió interdisciplinària* del programa *Professors i Ciència*, organitzat per la Fundació Catalunya-La Pedrera i l'ICAC, del 9 al 14 de maig, Tarragona.
- 9 de maig: conferència de Ciurana, J., “Introducció a la paleopatologia. Malalties del Mediterrani antic”, en el marc del *curs Arqueologia funerària: una visió interdisciplinària* del programa *Professors i Ciència*, organitzat per la Fundació Catalunya-La Pedrera i l'ICAC, del 9 al 14 de maig, Tarragona.
- 14 de maig: conferència de Ciurana, J., “Antropologia física bàsica: estimació d'edat i sexe”, en el marc del *curs Arqueologia funerària: una visió interdisciplinària* del programa *Professors i Ciència*, organitzat per la Fundació Catalunya-La Pedrera i l'ICAC, del 9 al 14 de maig, Tarragona.
- 14 de maig: pràctica de laboratori de Ciurana, J., Salagaray, M., en el marc del *curs Arqueologia funerària: una visió interdisciplinària* del programa *Professors i Ciència*, organitzat per la Fundació Catalunya-La Pedrera i l'ICAC, del 9 al 14 de maig, Tarragona.
- 7 de juny: professora de la sessió “Arqueologia funerària”, en el marc del *curs Bojos per l'Arqueologia!*, organitzat per la Fundació Catalunya-La Pedrera amb l'IPHES, l'ICAC i l'ICRPC (Programa SUMA), del 5 d'abril al 31 de juny, Tarragona.

Díaz García, Moisés
Investigador postdoctoral adscrit

PROJECTES DE RECERCA

Linia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental. Formació i desenvolupament de societats complexes en la protohistòria catalana.

- Formes d'ocupació del territori i evolució del poblament a la Cessetània occidental durant la protohistòria (1er mil·lenni aC) (Projecte quadriennal 2014/100926). 2014-2017.

Investigadora principal: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Membres: Jordi López Vilar, Ignacio Fiz (URV-ICAC), Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Judit Ciurana, Jaume Noguera (UB), Jordi Principal (MAC-Barcelona), Maite Miró (Serveis Territorials-Tarragona), Silvia Valenzuela-Lamas (University of Sheffield), Itxaso Euba, Anna Gutiérrez Garcia-Moreno (Labex LaScArBx Iramat-CRP2A), Moisés Díaz (Codex-ICAC), Ana de Mesa, Carme Rovira (MAC-Barcelona), Jaume Massó (Museu de Reus), Joan Canela, Núria Otero, Jordi Morer (Món Iber Rocs), Rafel Jornet (Món Iber Rocs), Daniel López (UB-Institut d'Estudis Penedesencs), Hernando Royo, Pablo Loza-Álvarez (ICFO), David Asensio (UAB) i Mónica Marro (ICFO).

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Díaz, M.; Garcia Biosca, J. E.; Teixell, I., “Les darreres intervencions al Beateri de Sant Domènec: la transformació de la Plaça de Representació del *Concilium Provinciae Hispaniae Citerioris* en la Tarragona medieval i moderna”, *Tribuna d'Arqueologia*, 2011-2012, p. 210-231. Carhus+D. 3.898 (ICDS).

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de Díaz, M., “Un *castellum* tardorepublicà en terres tarragonines, el cas de Puigpelat (Puigpelat, Alt Camp)”, en el marc del *Seminari internacional Castella et praesidia a la façana mediterrània de la Hispània tardorepublicana*, organitzat per l'ICAC, i la URV, el 13 de maig, Tarragona.
- Comunicació de Díaz, M.; Gimeno, M.; Mesas, I., “Noves dades sobre l'evolució del sector occidental i fluvial del port de Tàrraco. Darreres excavacions a la UA 15 i a l'avinguda de Vidal i Barraquer (antiga Sofrera Pallarès)”, en el marc del *II Congrés*

internacional d'Arqueologia i Món Antic. Tarraco Biennial, organitzat per la Fundació Privada Mútua Catalana amb la col·laboració de l'ICAC, el MHT, el MNAT, la RSAT, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la URV i l'Arquebisbat de Tarragona, del 26 al 28 de novembre, Tarragona.

- Comunicació de Díaz, M., “Las ánforas de los niveles republicanos de Tarragona: un indicador de las dinámicas comerciales y de consumo de la ciudad de Tarraco en los siglos II y I aC”, en el marc del *III Congreso Internacional de la Secah-Ex Officina Hispana. Amphorae ex Hispania. Paisajes de producción y de consumo*, organitzat per la Secah, l'ICAC i la URV i amb la col·laboració del MNAT, del 10 al 13 de desembre, Tarragona.
- Pòster de Díaz, M. “Marcas sobre ánforas republicanas en la ciudad de Tarraco”, en el marc del *III Congreso Internacional de la Secah-Ex Officina Hispana. Amphorae ex Hispania. Paisajes de producción y de consumo*, organitzat per la Secah, l'ICAC i la URV i amb la col·laboració del MNAT, del 10 al 13 de desembre, Tarragona.

Activitats de difusió i transferència

- 6 de novembre: conferència de Díaz, M., “Restauració dels elements defensius de la muralla de Cambrils”, en el marc del *Cicle de Conferències de l'Antena del Coneixement de la URV a Cambrils*, organitzat per la URV, l'Ajuntament de Cambrils i el Museu d'Història de Cambrils.

Docència

- Codirector del treball final de màster de Glòria Moix, “Tres nivells d'abocador d'època tardorepublicana en el suburbi portuari de Tàrraco”, defensat a l'ICAC.

Garrido Elena, Ana
Investigadora postdoctoral adscrita

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Mètodes i tècniques de les ciències experimentals aplicades a l'arqueologia clàssica. Arqueometria.

- La explotación y comercio de los recursos naturales en el norte de la Hispania romana: *lapis, metalla, aqua* (HAR2011-25011). 2011-2014.

Investigadora principal: Isabel Rodà (UAB-ICAC).

Membres: Anna Gutiérrez Garcia-Moreno (Labex LaScArBx Iramat-CRP2A), Aureli Àlvarez, Diana Gorostidi (URV-ICAC), Jordi López Vilar, Ana de Mesa, Ana Garrido, Eva Koppel (UAB), Montserrat Claveria (UAB), Francesc Busquets (UAB), Pilar Lapuente (UZ), Hernando Royo, Silvia González Soutelo (Universidad de Vigo), Benjamin Russell (King's College, UK), Simon J. Keay (University of Southampton), Graeme Earl (University of Southampton), Leif Isaken (University of Southampton), Xavier Lafuente i Jaume Massó (Museu de Reus).

Matteazzi, Michele
Investigador postdoctoral adscrit

PROJECTES DE RECERCA

Linia/programa: Arqueologia del paisatge, poblament i territori. Formes del paisatge i antropització dels espais de muntanya de la protohistòria a l'edat mitjana.

- Interacciones socio-ambientales durante el Holoceno: estructuración, ocupación y dinámicas del territorio en la cuenca del Ter a partir de la arqueología del paisaje (TerAmAr) (HAR2012-39087-C02-02) (Projecte quadriennal 2014/100751). 2013-2015.

Investigador principal: Josep M. Palet.

Membres I+D: Marta Prevosti, Esther Rodrigo, Hèctor A. Orenge (University of Sheffield-URV), Arnau Garcia, Marta Sancho (UB), Marta Flórez (GIAP-ICAC), Aymat Catafau (Université de Perpignan), Michele Matteazzi, Pere Castanyer (MAC-Empúries), Helena Paula Carvalho (Universidade do Minho), Rosa Plana (Université Paul-Valéry Montpellier III) i M. Jesús Ortega. **Projecte quadriennal:** Arnau Garcia, Pere Castanyer (MAC-Empúries), Marta Prevosti, Rosa Plana (Université Paul-Valéry Montpellier III), Joaquim Tremoleda (MAC-Empúries), Michele Matteazzi, M. Jesús Ortega i Anna Bertral.

Participació en projectes d'altres entitats

- Saccisica Archaeological Project. Progetto di studio sull'agro patavino meridionale. 2014-2015.

Investigadors principals: Michele Matteazzi i Giulio Carraro (Società Archeologica Veneta).

PUBLICACIONS

Actes de reunions científiques

- Matteazzi M., "Using GIS to reconstruct the Roman centuriated landscape in the low Padua plain (Italy)", a Graeme, E. et al., actes de *Archaeology in the Digital Era. Volume II. E-papers from the 40th Annual Conference of Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology (Southampton, 26-29 March 2012)*, Amsterdam (Holanda), p. 662-669.
- Matteazzi, M., "Dinamiche di occupazione della pianura litorale a sud della città di Padova (Italia) in epoca romana: scelte insediative e uso del territorio", a Mercuri, L.; González Villaescusa, R., Bertonecello, F. (ed.), *Actes des XXXIVe Rencontres Internationales d'Archéologie et d'Histoire d'Antibes. Implantations humaines en milieu littoral Méditerranéen: Facteurs d'installation et processus*

d'appropriation de l'espace, de la Préhistoire au Moyen Âge. (Antibes, 15-17 octobre 2013), Antibes (França), p. 329-340.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Pòster de Matteazzi, M., “The contribution of archaeomorphology to the understanding of ancient landscape configurations in the low Venetian plain between Padua and Rovigo (Italy)”, en el marc de la *3rd Landscape Archaeology Conference (LAC 2014)*, organitzada pel Royal Netherlands Institute in Rome, el Swedish Institute in Rome i l'Academia Belgica de Roma, del 17 al 20 de setembre, Roma (Itàlia).

Activitats de difusió i transferència

- Professor del “Curs d'Arqueologia”, organitzat per la Società Archeologica Veneta, del 3 de al 22 de novembre de 2014, Pàdua (Itàlia).
- Comissariat de l'exposició itinerant *2000 anni fa in Veneto. Viaggio virtuale nella Venetia romana*, organitzada per l'Associazione Culturale Ristar, del novembre de 2013 a l'octubre de 2014, Pàdua i Venècia (Itàlia).

Monrós González, Meritxell
Investigadora postdoctoral adscrita

PROJECTES DE RECERCA

Linia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental. Formació i desenvolupament de societats complexes en la protohistòria catalana.

- Formes d'ocupació del territori i evolució del poblament a la Cessetània occidental durant la protohistòria (1er mil·lenni aC) (Projecte quadriennal 2014/100926). 2014-2017.

Investigadora principal: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Membres: Jordi López Vilar, Ignacio Fiz (URV-ICAC), Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Judit Ciurana, Jaume Noguera (UB), Jordi Principal (MAC-Barcelona), Maite Miró (Serveis Territorials-Tarragona), Silvia Valenzuela-Lamas (University of Sheffield), Itxaso Euba, Anna Gutiérrez Garcia-Moreno (Labex LaScArBx Iramat-CRP2A), Moisés Díaz (Codex-ICAC), Ana de Mesa, Carme Rovira (MAC-Barcelona), Jaume Massó (Museu de Reus), Joan Canela, Núria Otero, Jordi Morer (Món Iber Rocs), Rafel Jornet (Món Iber Rocs), Daniel López (UB-Institut d'Estudis Penedesencs), Hernando Royo, Pablo Loza-Álvarez (ICFO), David Asensio (UAB) i Mónica Marro (ICFO).

Linia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental. Missió arqueològica a Althiburos (El Kef, Tunísia).

- Urbanización y desarrollo urbano en los márgenes del territorio de Cartago. La ciudad nómido-romana de Althiburos (HAR2012-39189-C02-02). 2013-2015.

Investigadora principal: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Membres: Pau Olmos, Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Joan Canela, Núria Otero, Joan Ramon (Consell Insular d'Eivissa), Rosario Navarro (UB), Núria Tarradell (UB), Silvia Valenzuela-Lamas (University of Sheffield), Marta Monjo (Generalitat de Catalunya) i Samir Guizami (University of Tunis).

Participació en projectes d'altres entitats

- El primer mil·lenni aC als territoris del curs inferior de l'Ebre: la formació, desenvolupament i dissolució de la cultura ibèrica (Projecte quadriennal 2014/100756). 2014-2017.

Investigador principal: Joan Sanmartí (UB).

Membres: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC), Pau Olmos, Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Meritxell Oliach, Joan Canela i Núria Otero.

PUBLICACIONES

Actes de reunions científiques

- Principal, J.; Monrós, M.; Padrós, C.; Valenzuela, S., “De antiguas tradiciones y nuevos poderes. El Edificio singular D de la ciudad ilergete de El Molí d’Espígol (Tornabous, Lérida)”, a Tortosa, T. (ed.), *Actas de la Reunión Científica Diálogo de identidades: bajo el prisma de las manifestaciones religiosas en el ámbito mediterráneo (s. III aC-s. I dC)*, (Mèrida, 12-14 novembre 2012), *Anejos del Archivo Español de Arqueología*, LXXII, Madrid, p. 63-84.

Muñoz Melgar, Andreu
Investigador postdoctoral adscrit

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga. *Tarraco*.

- Tècniques constructives i arquitectura del poder en el noreste de la Tarraconense. Metodologia de representació i paràmetres analítics per a la comprensió de los processos evolutivos (HAR-22012-36963-C05-02). 2013-2015.

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Júlia Beltran (MUHBA), Judit Ciurana, Gemma Garcia Llinares, Josep Guitart (UAB-ICAC), Jordi López Vilar, Andreu Muñoz (MBT-ICAC), Josep M. Puche, Albert Ribera (UV), Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona-ICAC), Josep M. Toldrà (URV) i Maria Serena Vinci.

- Projecte de recerca arqueològica al recinte de culte de la seu del *Concilium Prouvinciae Hispaniae Citerioris*. Tarragona (Tarragonès) (Tarraco, Hispània Citerior) (Projecte quadriennal 2014/100925). 2014-2017.

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Andreu Muñoz (MBT-ICAC), Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona-ICAC), Ana de Mesa, Miguel Ángel Cau Ontiveros (ICREA-UB), Pau de Solà-Morales (URV), Josep M. Toldrà (URV), Xavier Gonzalo, Josep M. Puche i Ramon Martí (UB).

- Excavacions a la basílica paleocristiana de Sant Fructuós (Tarragona). 2014-2015.

Investigadors principals: Josep M. Macias, Andreu Muñoz (MBT-ICAC) i Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona-ICAC).

PUBLICACIONS

Llibres i capítols de llibre

- Muñoz, A., *La Tarraco dels primers cristians*, ACSF, Tarragona.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de Peña, A.; Gorostidi, D.; Macias, J. M.; Rodà, I.; Muñoz, A.; Teixell, I., “Más datos sobre el templo de Augusto a partir de una nueva inscripción”, en el marc del *II Congrés internacional d’Arqueologia i Món Antic. Tarraco Biennal*, organitzat per la Fundació Privada Mútua Catalana amb la col·laboració de l’ICAC, el MHT, el MNAT, la RSAT, el Departament de Cultura

de la Generalitat de Catalunya, la URV i l'Arquebisbat de Tarragona, del 26 al 28 de novembre, Tarragona.

- Conferència de Macias, J. M.; Muñoz, A., "Culte als protomàrtirs de Tarraco: El testimoni arqueològic", en el marc de la reunió *De la mort a la Vida. Història, litúrgia i pensament. Mort i resurrecció en l'Antiguitat Tardana*, organitzada per la Facultat Antoni Gaudí i la Facultat de Teologia de Catalunya, del 20 al 21 de novembre, Barcelona.

Activitats de difusió i transferència

- 21 i 23 de maig: coorganitzador de la *IV Passejada arqueològica: l'amfiteatre de Tàrraco*, en el marc de la *XVI edició del festival Tarraco Viva*, organitzada per l'Aplec i l'ICAC, Tarragona.
- Comissariat de l'exposició Anno Domini. *Judea en temps d'August* organitzada per l'ACSE, l'ICAC i el MBT, del 8 de maig al 8 de juny, Tarragona.
- 2 de novembre: coorganitzador de *Jornada de portes obertes a la intervenció arqueològica a la basílica de Sant Fructuós (Necròpolis Paleocristiana de Tarragona)*, organitzada per l'Arquebisbat i l'Ajuntament de Tarragona, l'ICAC i l'Autoritat Portuària de Tarragona i amb la col·laboració de l'ACSF i el MNAT.

Docència

- Professor de l'assignatura *d'Arqueologia Cristiana i Història de l'Església* de la llicenciatura en Ciències Religioses de l'INSAF (Facultat de Teologia de Catalunya).

ALTRES

- Membre del Comitè Científic *del II Congrés internacional d'Arqueologia i Món Antic. Tarraco Biennal* (Tarragona, 26-28 novembre).

Oliach Fàbregas, Meritxell
Investigadora postdoctoral adscrita

PROJECTES DE RECERCA

Participació en projectes d'altres entitats

- El primer mil·lenni aC als territoris del curs inferior de l'Ebre: la formació, desenvolupament i dissolució de la cultura ibèrica (Projecte quadriennal 2014/100756). 2014-2017.

Investigador principal: Joan Sanmartí (UB).

Membres: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC), Pau Olmos, Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Meritxell Oliach, Joan Canela i Núria Otero.

Olmos Benlloch, Pau
Investigador postdoctoral adscrit

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental. Missió arqueològica a Althiburos (El Kef, Tunísia).

- Urbanización y desarrollo urbano en los márgenes del territorio de Cartago. La ciudad nùmido-romana de Althiburos (HAR2012-39189-C02-02). 2013-2015.

Investigadora principal: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Membres: Pau Olmos, Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Joan Canela, Núria Otero, Joan Ramon (Consell Insular d'Eivissa), Rosario Novarro (UB), Núria Tarradell (UB), Silvia Valenzuela-Lamas (University of Sheffield), Marta Monjo (Generalitat de Catalunya) i Samir Guizami (University of Tunis).

Participació en projectes d'altres entitats

- El primer mil·lenni aC als territoris del curs inferior de l'Ebre: la formació, desenvolupament i dissolució de la cultura ibèrica (Projecte quadriennal 2014/100756). 2014-2017.

Investigador principal: Joan Sanmartí (UB).

Membres: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC), Pau Olmos, Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Meritxell Oliach, Joan Canela i Núria Otero.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació d'Olmos, P., “Bilan de la recherche sur la métrologie architecturale ibérique (Ve-IIe s. av.J.-C.)”, en el marc del *Conf'Midi*, organitzat per la Université de Rennes, el 9 de gener, Rennes (França).
- Comunicació d'Olmos, P., “El projecte ALeRT i la socialització del patrimoni arqueològic litoral a l'oest de França”, en el marc del Seminari internacional *L'home i el mar els reptes de l'arqueologia litoral*, organitzat per l'ICAC, l'IPHES i l'ICRPC (Programa SUMA), del 24 al 25 d'abril, Tarragona.

ALTRES

- Coordinació del Seminari internacional *L'home i el mar els reptes de l'arqueologia litoral*, organitzat per l'ICAC, l'IPHES i l'ICRPC (Programa SUMA) (Tarragona, 24-25 d'abril).
- Membre avaluador de la Fernand Braudel-IFER fellowship 2014.

Investigadors predoctorals adscrits

Blay Boquera, Meritxell
Investigadora predoctoral adscrita

PROJECTES DE RECERCA

Linia/programa: Arqueologia grega.

- El concepte de l'espai en l'arquitectura i la iconografia gregues. 2008-2014.

Investigador principal: Jesús Carruesco (URV-ICAC).

Membres: Antoni González Senmartí (URV), Montserrat Reig (UB), Meritxell Blay (Aplec-ICAC), Gemma Fortea, Julia Janicka (URV), Glòria Cot i Sonia Amaral Rohter.

- Iberia Graeca - En-Grècia't! 2013-2015.

Investigador principal: Jesús Carruesco (URV-ICAC).

Membres: Xavier Aquilué (Iberia Graeca), Gemma Fortea i Meritxell Blay (Aplec-ICAC).

ACTIVITATS

Activitats de difusió i transferència

- 18 de març: conferència de Blay, M., "En-grècia't. La ceràmica com a eina d'aprenentatge de la mitologia grega", en el marc del curs de formació del professorat *Mortals Immortals. Mites, rituals i creences en el món clàssic*, organitzat pel Camp d'Aprenentatge de Tarragona i l'ICAC, del 17 al 22 de març, Tarragona.
- 21 i 23 de maig: coorganitzadora de la *IV Passejada arqueològica: l'amfiteatre de Tàrraco*, en el marc de la *XVI edició del festival Tàrraco Viva*, organitzada per l'Aplec i l'ICAC, Tarragona.

ALTRES

- Presidenta de l'Associació de Professorat de Llengües Clàssiques de Catalunya (Aplec).

Cot Reig, Glòria
Investigadora predoctoral adscrita

PROJECTES DE RECERCA

- *Lomphalos* i la dinàmica de l'espai a la Grècia arcaica i clàssica (Tesi doctoral en curs). 2013-2015.

Línia/programa: Arqueologia grega.

- El concepte de l'espai en l'arquitectura i la iconografia gregues. 2008-2014.

Investigador principal: Jesús Carruesco (URV-ICAC).

Membres: Antoni González Senmartí (URV), Montserrat Reig (UB), Meritxell Blay (Aplec-ICAC), Gemma Fortea, Julia Janicka (URV), Glòria Cot i Sonia Amaral Rohter.

Riera Rullan, Mateu
Investigador predoctoral adscrit

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Antiquitat tardana.

- Recuperació, consolidació i museïtzació del monestir bizantí de Cabrera. 2013-2015.

Investigadors principals: Mateu Riera Rullan i Josep M. Puche.

Participació en projectes d'altres entitats

- Excavació arqueològica al jaciment de l'antiquitat tardana de Son Peretó (Manacor, Mallorca). 2011-2015.

Investigador principal: Mateu Riera Rullan.

Col·laborador: Josep M. Puche.

- Excavació arqueològica de la Cova del Molí d'en Gaspar de Ses Cases Noves (Sineu, Mallorca). 2014-2018.

Investigadors principals: Mateu Riera Rullan i Josep M. Puche.

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Cau, M. A.; Riera Rullan, M.; Salas, M.; Van Strydonck, M., "Radiocarbon dating of the necropolis of the early christian site of Son Peretó (Mallorca, Balearic Islands)", *Radiocarbon*, vol. 56, 2, Arizona, p. 399-410. JCR (Q3 Geochemistry & Geophysics), SCOPUS, Carhus+A. Factor d'impacte: 0,718 (any 2014) / 9.977 (ICDS).

Llibres o capítols de llibre

- Riera Rullan, M. (coord.), *El monestir de Cabrera. Segles V-VIII dC*, Ajuntament de Palma, Palma de Mallorca.
- Riera Frau, M. M.; Riera Rullan, M., "Presentació", a Riera Rullan, M. (coord.), *El monestir de Cabrera. Segles V-VIII dC*, Ajuntament de Palma, Palma de Mallorca, p. 265-267.
- Riera Rullan, M.; Cau, M. A., "Les illes Balears en temps del monestir de Cabrera", a Riera Rullan, M. (coord.), *El monestir de Cabrera. Segles V-VIII dC*, Ajuntament de Palma, Palma de Mallorca, p. 17-18.
- Riera Frau, M. M.; Riera Rullan, M., "Les instal·lacions relacionades amb la producció de vi i amb l'aprofitament dels recursos marins", a Riera Rullan, M. (coord.), *El monestir de Cabrera. Segles V-VIII dC*, Ajuntament de Palma, Palma de Mallorca, p. 38-39.
- Riera Rullan, M.; Nadal, J., "Símbols cristians dels monjos de Cabrera", a Riera Rullan, M. (coord.), *El monestir de Cabrera. Segles V-VIII dC*, Ajuntament de Palma, Palma de Mallorca, p. 45-46.

- Riera Frau, M. M.; Riera Rullan, M., “El final del monestir de Cabrera”, a Riera Rullan, M. (coord.), *El monestir de Cabrera. Segles V-VIII dC*, Ajuntament de Palma, Palma de Mallorca, p. 49.
- Riera Frau, M. M.; Riera Rullan, M.; Marot, T., “Catalogació”, a Riera Rullan, M. (coord.), *El monestir de Cabrera. Segles V-VIII dC*, Ajuntament de Palma, Palma de Mallorca, p. 50-59.
- Riera Frau, M. M.; Riera Rullan, M., “Presentación”, a Riera Rullan, M. (coord.), *El monestir de Cabrera. Segles V-VIII dC*, Ajuntament de Palma, Palma de Mallorca, p. 66.
- Riera Rullan, M.; Cau, M. A., “Las islas Baleares en tiempos del monasterio de Cabrera”, a Riera Rullan, M. (coord.), *El monestir de Cabrera. Segles V-VIII dC*, Ajuntament de Palma, Palma de Mallorca, p. 67-68.
- Riera Rullan, M., “Datos literarios del monasterio de Cabrera”, a Riera Rullan, M. (coord.), *El monestir de Cabrera. Segles V-VIII dC*, Ajuntament de Palma, Palma de Mallorca, p. 70-71.
- Riera Frau, M. M.; Riera Rullan, M., “Las instalaciones relacionadas con la producción de vino y el aprovechamiento de los recursos marinos”, a Riera Rullan, M. (coord.), *El monestir de Cabrera. Segles V-VIII dC*, Ajuntament de Palma, Palma de Mallorca, p. 76-77.
- Riera Rullan, M.; Nadal, J., “Símbolos cristianos de los monjes de Cabrera”, a Riera Rullan, M. (coord.), *El monestir de Cabrera. Segles V-VIII dC*, Ajuntament de Palma, Palma de Mallorca, p. 78-79.
- Riera Frau, M. M.; Riera Rullan, M., “El final del monasterio de Cabrera”, a Riera Rullan, M. (coord.), *El monestir de Cabrera. Segles V-VIII dC*, Ajuntament de Palma, Palma de Mallorca, p. 79-80.
- Riera Frau, M. M.; Riera Rullan, M., “Presentation”, a Riera Rullan, M. (coord.), *El monestir de Cabrera. Segles V-VIII dC*, Ajuntament de Palma, Palma de Mallorca, p. 81.
- Riera Rullan, M.; Cau, M. A., “The Balearic Islands during the period of Cabrera monastery”, a Riera Rullan, M. (coord.), *El monestir de Cabrera. Segles V-VIII dC*, Ajuntament de Palma, Palma de Mallorca, p. 82-83.
- Román, J. M.; Riera Rullan, M., “La necròpolis del pla de les Figueres”, a Riera Rullan, M. (coord.), *El monestir de Cabrera. Segles V-VIII dC*, Ajuntament de Palma, Palma de Mallorca, p. 32-34.
- Román, J. M.; Riera Rullan, M., “La necròpolis del pla de ses Figueres”, a Riera Rullan, M. (coord.), *El monestir de Cabrera. Segles V-VIII dC*, Ajuntament de Palma, Palma de Mallorca, p. 74-75.
- Román, J. M.; Riera Rullan, M., “The necropolis at el pla de les Figueres”, a Riera Rullan, M. (coord.), *El monestir de Cabrera. Segles V-VIII dC*, Ajuntament de Palma, Palma de Mallorca, p. 88-90.
- Riera Frau, M. M.; Riera Rullan, M., “Facilities associated with winemaking or harvesting marine resources”, a Riera Rullan, M. (coord.), *El monestir de Cabrera. Segles V-VIII dC*, Ajuntament de Palma, Palma de Mallorca, p. 90-91.
- Riera Rullan, M.; Nadal, J., “Christian symbols associated with the Cabrera monks”, a Riera Rullan, M. (coord.), *El monestir de Cabrera. Segles V-VIII dC*, Ajuntament de Palma, Palma de Mallorca, p. 93.
- Riera Frau, M. M.; Riera Rullan, M., “The end of Cabrera Monastery”, a Riera Rullan, M. (coord.), *El monestir de Cabrera. Segles V-VIII dC*, Ajuntament de Palma, Palma de Mallorca, p. 93-94.
- Riera Rullan, M.; Martín Menéndez, A., “El port de Portocolom de l'illa de Mallorca en temps de l'antiguitat clàssica”, a Acquaro, E. et al., *Miscel·lània d'estudis en Homenatge a Jor-*

di H. Fernández, *Treballs del Museu Arqueològic d'Eivissa i Formentera*, Museu Arqueològic d'Eivissa, Eivissa, p. 563-579.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Comunicació de Rivas Antequera, M. J.; Riera Rullan, M.; Ramis Bernad, D., “Materiales y niveles de época antigua de la intervención arqueológica realizada en la Casa de Cultura, calle Ramon Llull nº 3 de Palma (isla de Mallorca)”, en el marc de les *VI Jornades d'Arqueologia de les Illes Balears*, organitzades per la Secció d'Arqueologia de les Illes Balears i el Consell Insular de Formentera, del 26 al 28 de setembre, Sant Francesc Xavier.
- Comunicació de Riera Rullan, M.; Palomar Puebla, B.; Cardona López, F.; Munar Llabrés, S., “Primera aproximació a la ceràmica trobada a la vil·la romana de Son Sard (Son Servera-Mallorca)”, en el marc de les *VI Jornades d'Arqueologia de les Illes Balears*, organitzades per la Secció d'Arqueologia de les Illes Balears i el Consell Insular de Formentera, del 26 al 28 de setembre, Sant Francesc Xavier.
- Comunicació de Munar, S.; Martín, A.; Riera Rullan, M.; Santolària, J. “Noves actuacions al port de Porto Cristo. Resultats de la prospecció i sondejos subaquàtics de 2012”, en el marc de les *VI Jornades d'Arqueologia de les Illes Balears*, organitzades per la Secció d'Arqueologia de les Illes Balears i el Consell Insular de Formentera, del 26 al 28 de setembre, Sant Francesc Xavier.
- Comunicació de Riera Rullan, M.; Puche, J. M.; Cardell, J., “Primeres intervencions i investigacions arqueològiques a la cova del Molí d'en Gaspar de Sineu (Mallorca)”, en el marc de les *VI Jornades d'Arqueologia de les Illes Balears*, organitzades per la Secció d'Arqueologia de les Illes Balears i el Consell Insular de Formentera, del 26 al 28 de setembre, Sant Francesc Xavier.
- Comunicació de Riera Rullan, M., “El món funerari de Mallorca entre els segles V a VIII dC”, e en el marc de la reunió *De la mort a la Vida. Història, litúrgia i pensament. Mort i resurrecció en l'Antiguitat Tardana*, organitzada per la Facultat Antoni Gaudí i la Facultat de Teologia de Catalunya, del 20 al 21 de novembre, Barcelona.

Activitats de difusió i transferència

- 22 de març: conferència de Riera Rullan, M., “El monestir de Cabrera dins del monaquisme als illots dels segles V a VIII dC”, en el marc del *Cicle de Conferències de l'exposició El monestir de Cabrera. Segles V a VIII dC*, organitzada pel Museu d'Història de la Ciutat-Castell de Bellver, el Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente, el Govern de les Illes Balears i el Consell de Mallorca, Castell de Bellver.
- Comissariat de l'exposició *El monestir de Cabrera. Segles V a VIII dC*, organitzada pel Museu d'Història de la Ciutat-Castell de Bellver, el Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente, el Govern de les Illes Balears i el Consell de Mallorca i la col·laboració de l'ICAC, de març al juny a Castell de Bellver, i del juliol a l'octubre a Santa Maria del Camí.

Docència

- Professor de l'assignatura d'*Història de l'Art Cristià Antic* del Grau en Història de l'Església, Arqueologia i Arts cristianes de la Facultat Antoni Gaudí (FHEAG) (Mallorca).

Rohter, Sonia Amaral
Investigadora predoctoral adscrita

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia grega.

- El concepte de l'espai en l'arquitectura i la iconografia gregues. 2008-2014.

Investigador principal: Jesús Carruesco (URV-ICAC).

Membres: Antoni González Senmartí (URV), Montserrat Reig (UB), Meritxell Blay (Aplec-ICAC), Gemma Fortea, Julia Janicka (URV), Glòria Cot i Sonia Amaral Rohter.

Participació en projectes d'altres entitats

- IFA excavations at Selinunte (Sicilia). 2005-2020.

Investigador principal: Clemente Marconi (Institute of Fine Arts, New York University).

Col·laboradora: Sonia Amaral Rohter.

Teixell Navarro, Immaculada
Investigadora predoctoral adscrita

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga. *Tarraco*.

- Tècniques constructives i arquitectura del poder en el noreste de la Tarraconense. Metodologia de representació i paràmetres analítics per a la comprensió de los processos evolutivos (HAR-22012-36963-C05-02). 2013-2015.

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Júlia Beltran (MUHBA), Judit Ciurana, Gemma Garcia Llinares, Josep Guitart (UAB-ICAC), Jordi López Vilar, Andreu Muñoz (MBT-ICAC), Josep M. Puche, Albert Ribera (UV), Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona-ICAC), Josep M. Toldrà (URV) i Maria Serena Vinci.

- Projecte de recerca arqueològica al recinte de culte de la seu del *Concilium Provinciae Hispaniae Citerioris*. Tarragona (Tarragonès). (Tarraco, Hispània Citerior) (Projecte quadriennal 2014/100925). 2014-2017.

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Andreu Muñoz (MBT-ICAC), Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona-ICAC), Ana de Mesa, Miguel Ángel Cau Ontiveros (ICREA-UB), Pau de Solà-Morales (URV), Josep M. Toldrà (URV), Xavier Gonzalo, Josep M. Puche i Ramon Martí (UB).

- Excavacions a la basílica paleocristiana de Sant Fructuós (Tarragona). 2014-2015.

Investigadors principals: Josep M. Macias, Andreu Muñoz (MBT-ICAC) i Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona-ICAC).

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Diaz, M.; Garcia Biosca, J. E.; Teixell, I., “Les darreres intervencions al Beateri de Sant Domènec: la transformació de la Plaça de Representació del *Concilium Provinciae Hispaniae Citerioris* en la Tarragona medieval i moderna”, *Tribuna d’Arqueologia*, 2011-2012, p. 210-231. Carhus+ D. 3.898 (ICDS).

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Conferència de Teixell, I., “El testimoni de la moneda a Tàrraco”, en el marc del *Seminari internacional Metalls nobles del patrimoni*

ni cultural: caracterització i anàlisi de monedes i objectes metàl·lics per mètodes no destructius”, organitzat per l’ICAC, del 3 al 4 de març, Tarragona.

- Comunicació de Navarro, S.; Vilà, J.; Teixell, I.; Vilalta, E.; Kirchner, H., “El c/ Enrajolat de Tarragona (Tarragonès). Del visorium romà a les fases medievals (s. XII-XV)”, en el marc del *Vè Congrés d’Arqueologia medieval i moderna de Catalunya*, organitzat per l’Associació Catalana per a la Recerca en Arqueologia Medieval, del 22 al 25 de maig, Barcelona.
- Comunicació de Macias, J. M.; Muñoz, A.; Teixell, I., “La nau central de la Catedral de Tarragona: primeres dades arqueològiques”, en el marc del *Vè Congrés d’Arqueologia medieval i moderna de Catalunya*, organitzat per l’Associació Catalana per a la Recerca en Arqueologia Medieval, del 22 al 25 de maig, Barcelona.
- Comunicació de Teixell, I., “Tarraco vs Tarragona. Living heritage from an International cultural festival: Tarraco Viva”, en el marc del *workshop Understanding Heritage Values*, organitzat per la Universitat de Tecnologia d’Eindhoven, del 10 a l’11 de juliol, Eindhoven (Holanda).
- Comunicació de Teixell, I.; “La colección numismática del Museo Bíblico Tarraconense”, en el marc del *XV Congreso Nacional de Numismática: Patrimonio numismático y museos*, organitzat pel MAN i la Sociedad Iberoamericana de Estudios Numismáticos, del 28 al 30 d’octubre, Madrid.
- Comunicació de Peña, A.; Gorostidi, D.; Macias, J. M.; Rodà, I.; Muñoz, A.; Teixell, I., “Más datos sobre el templo de Augusto a partir de una nueva inscripción”, en el marc del *II Congrés internacional d’Arqueologia i Món Antic. Tarraco Biennial*, organitzat per la Fundació Privada Mútua Catalana amb la col·laboració de l’ICAC, el MHT, el MNAT, la RSAT, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la URV i l’Arquebisbat de Tarragona, del 26 al 28 de novembre, Tarragona.
- Comunicació de Teixell, I.; Roig, J. F., “La zona del Mercat Central entre August i finals segle I dC. Una zona artesana i industrial dins del suburbi occidental de Tarraco”, en el marc del *II Congrés internacional d’Arqueologia i Món Antic. Tarraco Biennial*, organitzat per la Fundació Privada Mútua Catalana amb la col·laboració de l’ICAC, el MHT, el MNAT, la RSAT, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la URV i l’Arquebisbat de Tarragona, del 26 al 28 de novembre, Tarragona.

Activitats de difusió i transferència

- 14 de març: xerrada de Teixell, I., “August a la butxaca. La numismàtica com a font històrica”, en el marc de la *XVI edició del festival Tarraco Viva*, organitzat per l’Ajuntament de Tarragona, del 5 al 25 de maig, Tarragona.
- Comissariat de l’exposició Anno Domini. *Judea en temps d’August*, organitzada per l’ACSF, l’ICAC i el MBT, del 8 de maig al 8 de juny, Tarragona.
- 2 de novembre: coorganitzadora de *Jornada de portes obertes a la intervenció arqueològica a la basílica de Sant Fructuós (Necròpolis Paleocristiana de Tarragona)*, organitzada per l’Arquebisbat i l’Ajuntament de Tarragona, l’ICAC i l’Autoritat Portuària de Tarragona i amb la col·laboració de l’ACSF i el MNAT.

Altres investigadors

Puche Fontanilles, Josep Maria
Tècnic de la UDG

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga. *Tarraco*.

- Tècniques constructives y arquitectura del poder en el noreste de la Tarraconense. Metodología de representación y parámetros analíticos para la comprensión de los procesos evolutivos (HAR-22012-36963-C05-02). 2013-2015.

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Júlia Beltran (MUHBA), Judit Ciurana, Gemma Garcia Llinares, Josep Guitart (UAB-ICAC), Jordi López Vilar, Andreu Muñoz (MBT-ICAC), Josep M. Puche, Albert Ribera (UV), Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona-ICAC), Josep M. Toldrà (URV) i Maria Serena Vinci.

- Projecte de recerca arqueològica al recinte de culte de la seu del *Concilium Prouvinciae Hispaniae Citerioris*. Tarragona (Tarragonès). (Tarraco, Hispània Citerior) (Projecte quadriennal 2014/100925). 2014-2017.

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Andreu Muñoz (MBT-ICAC), Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona-ICAC), Ana de Mesa, Miguel Ángel Cau Ontiveros (ICREA-UB), Pau de Solà-Morales (URV), Josep M. Toldrà (URV), Xavier Gonzalo, Josep M. Puche i Ramon Martí (UB).

Línia/programa: Arqueologia de la ciutat antiga.

- Projecte de recerca arqueològica al conjunt de les esglésies de Sant Pere de Terrassa. Vallès Occidental. Antiga Ègara (Projecte quadriennal 2014/100748). 2014-2017.

Investigador principal: Josep M. Macias.

Membres: Gemma Garcia Llinares, Antonio Moro (Museu de Terrassa), Ana de Mesa i Josep M. Puche.

Línia/programa: Antiguitat tardana.

- Recuperació, consolidació i museïtzació del monestir bizantí de Cabrera. 2013-2015.

Investigadors principals: Mateu Riera Rullan i Josep M. Puche.

Participació en projectes d'altres entitats

- El jaciment de Sant Pau de Riu-sec (Sabadell, Vallès Occidental) (Projecte quadriennal 2014/100905). 2014-2017.
Investigador principal: Cèsar Carreras (UAB).
Membres: Jordi Roig (Arrago), Joaquim Pera (UAB), Esther Rodrigo, Joan Manel Coll (Arrago) i Josep M. Puche.
- Excavació arqueològica al jaciment de l'antiguitat tardana de Son Peretó (Manacor, Mallorca). 2011-2015.
Investigador principal: Mateu Riera Rullan.
Col·laborador: Josep M. Puche.
- Excavació arqueològica de la Cova del Molí d'en Gaspar de Ses Cases Noves (Sineu, Mallorca). 2014-2018.
Investigadors principals: Mateu Riera Rullan i Josep M. Puche.

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Lluís, J.; Costa, A.; Puche, J. M.; Coll, S., "Assessment of the construction process of the Cathedral of Tortosa", *Journal of Architectural Conservation, Historic Buildings, Monuments, Places and Landscapes*, vol. 20, 3, p. 156-169. SCOPUS, Carhus+A. Factor d'impacte: 0,135 (any 2014) / 7.779 (ICDS).

Actes de reunions científiques

- Puche, J. M. "La documentació gràfica al projecte de recuperació, consolidació i museïtzació del monestir bizantí de l'illa de Cabrera", a *V Jornades d'Arqueologia de les Illes Balears (Palma, 28-30 de setembre de 2012)*. Palma de Mallorca, p. 315-323.
- De Solà-Morales, P.; Toldrà, J. M.; Puche, J. M.; Macias, J. M., "Redrawing Tarraco", a *Gambardella, C., Actes del XII International Forum. Le Vie dei Mercanti. Best Practice in Heritage Conservation Manamengent. From the world to Pompeii, Fabbrica de la Conoscenza (Aversa, 12-14 Juny 2014)*, 46, Nàpols, p. 825-834.
- Toldrà, J. M.; Macias, J. M.; Puche, J. M.; Costa, A.; de Solà-Morales, P.; Espallargas, A.; Ferre, A., "The octagon, the hendecagons and the approximation of Pi: the geometric design of the clypei in the enclosure of Imperial cult in Tarraco", a *Gambardella, C., a actes del XII International Forum. Le Vie dei Mercanti. Best Practice in Heritage Conservation Manamengent. From the world to Pompeii, Fabbrica de la Conoscenza (Aversa, 12-14 Juny 2014)*, 46, Nàpols, p. 825-834.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Conferència de Macias, J. M.; Puche, J. M.; Toldrà, J. M., "Amfiteatre de Tarraco", en el marc del seminari *Noves tecnologies aplicades a la documentació del patrimoni arqueològic*, organitzat per l'ICAC, Leica-Geosystems i el COAC-Tarragona, del 13 al 14 de novembre, Tarragona.

- Conferència de Puche, J. M., “*Ars sine scientia nihil est*. El incierto devenir de la documentació gràfica del Patrimoni Arqueològic”, en el marc del seminari *Noves tecnologies aplicades a la documentació del patrimoni arqueològic*, organitzat per l’ICAC, Leica-Geosystems i el COAC-Tarragona, del 13 al 14 de novembre, Tarragona.

Docència

- Professor de les assignatures *Tècniques auxiliars de l’Arqueologia i Arqueologia de l’arquitectura* i de l’urbanisme del Grau d’Arqueologia (UAB) i *Tècniques de representació del Patrimoni* del Grau d’Arquitectura de l’ETSA de la URV (EAR).
- Professor del curs de *Làser escàner terrestre i multiestació en arqueologia i patrimoni*. (Tarragona, 26-27 juny)

Royo Plumed, Hernando
Tècnic de la UEA

PROJECTES DE RECERCA

Línia/programa: Mètodes i tècniques de les ciències experimentals aplicades a l'arqueologia clàssica. Arqueometria.

- La explotación y comercio de los recursos naturales en el norte de la Hispania romana: *lapis, metalla, aqua* (HAR2011-25011). 2011-2014.

Investigadora principal: Isabel Rodà (UAB-ICAC).

Membres: Anna Gutiérrez Garcia-Moreno (Labex LaScArBx Iramat-CRP2A), Aureli Àlvarez, Diana Gorostidi (URV-ICAC), Jordi López Vilar, Ana de Mesa, Ana Garrido, Eva Koppel (UAB), Montserrat Claveria (UAB), Francesc Busquets (UAB), Pilar La puente (UZ), Hernando Royo, Silvia González Soutelo (Universidad de Vigo), Benjamin Russell (King's College, UK), Simon J. Keay (University of Southampton), Graeme Earl (University of Southampton), Leif Isaken (University of Southampton), Xavier Lafuente i Jaume Massó (Museu de Reus).

Línia/programa: Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental. Formació i desenvolupament de societats complexes en la protohistòria catalana.

- Formes d'ocupació del territori i evolució del poblament a la Cessetània occidental durant la protohistòria (1er mil·lenni aC) (Projecte quadriennal 2014/100926). 2014-2017.

Investigadora principal: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Membres: Jordi López Vilar, Ignacio Fiz (URV-ICAC), Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Judit Ciurana, Jaume Noguera (UB), Jordi Principal (MAC-Barcelona), Maite Miró (Serveis Territorials-Tarragona), Silvia Valenzuela-Lamas (University of Sheffield), Itxaso Euba, Anna Gutiérrez Garcia-Moreno (Labex LaScArBx Iramat-CRP2A), Moisés Díaz (Codex-ICAC), Ana de Mesa, Carme Rovira (MAC-Barcelona), Jaume Massó (Museu de Reus), Joan Canela, Núria Otero, Jordi Morer (Món Iber Rocs), Rafel Jornet (Món Iber Rocs), Daniel López (UB-Institut d'Estudis Penedesencs), Hernando Royo, Pablo Loza-Álvarez (ICFO), David Asensio (UAB) i Mónica Marro (ICFO).

Participació en projectes d'altres entitats

- *Marmora Hispaniae*. Explotación, uso y difusión de la caliza de Espejón en la Hispania romana. (HAR2013-44971-P). 2014-2016.

Investigadora principal: Virginia García-Entero (UNED).

Membres: Sergio Vidal (MAN-UNED), María Jesús Peréx

(UNED), Yolanda Peña, Ana Zarco, Raúl Aranda, Ana de Mesa (col·laboradora) i Hernando Royo (col·laborador).

PUBLICACIONS

Articles en revistes indexades

- Lapuente, P.; Nogales-Basarrate, T.; Royo, H.; Brillì, M., “White marble sculptures from the National Museum of Roman Art (Mèrida, Spain): sources of local and imported marbles”, *European Journal of Mineralogy*, 26 (2), p. 333-354. JCR (Q2 Mineralogy), SCOPUS. Factor d’impacte 1,506 (any 2014) / 7.931 (ICDS).
- Royo, H.; de Mesa, A.; “Anexo. Estudio arqueométrico de un conjunto de fragmentos del *thoracatus* de Los Bañales (Uncastillo, España), a Romero, L.; Andreu, J.; Gabaldón, M., *Un thoracatus imperial en Los Bañales (Uncastillo, Zaragoza)*” *Zephyrus*, LXXIII, p. 212-216. SCOPUS, Carhus+B. Factor d’impacte: 0,224 (any 2013) / 9.977 (ICDS).

Llibres i capítols de llibre

- Álvarez, A.; Domènech, A.; Gutiérrez Garcia-Moreno, A.; Roda, I.; Royo, H., “Els elements lítics del pla de les Figueres”, a Riera Rullan, M. (coord.), *El monestir de Cabrera. Segles V-VIII dC*, Ajuntament de Palma, Palma de Mallorca, p. 31.
- De Mesa, A.; Rodà, I.; Royo, H., “Esculturas romanas de mármol de Tasos en el MNAT (Museu Nacional Arqueològic de Tarragona)”, a Bádenas de la Peña, P.; Cabrera Bonet, P.; Moreno Conde, M.; Ruiz Rodríguez, A.; Sánchez Fernández, C.; Tortosa Rocamora, T. (ed.), *Homenaje a Ricardo Olmos. Per speculum in aenigmate. Miradas sobre la Antigüedad*, Anejos de *Erytheia*. Estudios y Textos, 7, Asociación Cultural Hispano-Helénica (ACHH), 670, Madrid, p. 486-491.

ACTIVITATS

Activitats científiques

- Pòster de Gorostidi, D.; López Vilar, J.; Royo Plumed, H., “Inscribed Pompeian-style mills from Tarragona”, en el marc del congrés *Tilting at mills. The 5th international colloquium on the Archaeology & Geology of mills and milling*, organitzat pel Museo Arqueológico de Almería, del 5 al 8 de març, Almería.
- Pòster de Gutiérrez Garcia-M., A.; Royo Plumed, H.; González Soutelo, S., “Archaeometric Characterization and First Distribution Study of a Spanish Marble used in Antiquity: The Marble from O Incio”, en el marc del *40th International Symposium on Archaeometry*, organitzat per The Getty Center i la University of California, del 19 al 23 de maig, Los Angeles (Estats Units).
- Conferència de Royo Plumed, H., “O papel dos cursos fluviais na importación e transporte do material marmóreo na Galicia romana. Unha proposta de estudio”, en el marc del *Seminario Paisaxes Culturais da Auga Arqueoloxía < Antigüidade < Territorio*, organitzat pel Grupo de Estudos de Arqueoloxía, Antigüidade e Territorio da Universidade de Vigo, del 17 al 22 de març, Orense.

Activitats de difusió i transferència

- 10 de maig: professor de la sessió “Arqueometria. Anàlisi de materials petris”, en el marc del curs *Bojos per l'Arqueologia!*, organitzat per la Fundació Catalunya-La Pedrera, l'IPHES, l'ICAC i l'ICRPC (Programa SUMA), del 5 d'abril al 31 de juny, Tarragona.

Docència

- Professor de l'assignatura *Arqueometria. Materials transformats / no transformats* del Màster en Arqueologia Clàssica (URV-UAB-ICAC).

Serveis de suport a la recerca

Unitat d'Estudis Arqueomètrics (UEA)

L'arqueometria, que es basa en l'aplicació de les tècniques analítiques pròpies d'altres disciplines científiques (geologia, química, física, biologia, etc.) en l'estudi del patrimoni, ha anat agafant importància en el conjunt de la recerca arqueològica del nostre país els últims anys. Actualment, els estudis arqueomètrics s'han fet imprescindibles per obtenir un tipus de dades que, un cop interpretades, amplien de forma significativa la informació històrica que proporcionen els materials arqueològics. Entre ells, la caracterització de materials inorgànics ha estat un dels pioners, ja que aquests materials, sobretot ceràmics però també lapidís i metàl·lics, són els que més sovint perviuen en el registre arqueològic o com a suport de produccions artístiques.

L'actuació de la UEA es divideix en tres grans àrees: suport a la recerca, recerca i innovació, i docència.

Objectius

El suport a la recerca és l'objectiu principal de la UEA, i s'orienta a donar suport als arqueòlegs i oferir els seus serveis a institucions públiques, d'aquí i estrangeres, i a empreses privades relacionades amb la gestió del patrimoni, l'arqueologia o la restauració.

Paral·lelament, l'arqueometria du a terme projectes d'investigació relacionats amb el seu àmbit, i que proporcionen un coneixement millor dels materials inorgànics utilitzats en l'antiguitat. Es treballa també l'optimització de les tècniques analítiques en la seva aplicació a materials arqueològics, i en l'experimentació de noves tècniques per valorar-ne la utilitat i rendibilitat arqueomètrica.

La Unitat participa en la docència avançada de manera habitual en el Màster en Arqueologia Clàssica (URV-UAB-ICAC) i també organitza, periòdicament, cursos especialitzats relacionats amb les tècniques arqueomètriques.

Activitats

El 2014 ha estat un any de renovació, amb l'adquisició de nous materials i maquinària, que han permès millorar l'autonomia de la Unitat, així com la capacitat de suport com a unitat de serveis científicotècnics de l'ICAC. S'ha incorporat a l'inventari del laboratori una serra de disc circular per poder realitzar plaques per a la col·lecció de referència. També s'ha millorat substancialment el protocol de documentació gràfica dels estudis petrogràfics.

El novembre, la doctoranda Claudia García Villalba (Universidad de Zaragoza) inicia una estada de quatre mesos a la UEA amb la finalitat de completar el seu projecte de tesi, "Las manifestaciones del poder de los emperadores julio-claudios en el Valle del Ebro", dirigida pel Dr. M. Martín-Bueno.

S'han realitzat els següents informes o estudis per a tercers:

- Anàlisi de marbres blancs del jaciment arqueològic de Madinat al-Zahra (Còrdova), per encàrrec del Dr. A. Vallejo (director del Conjunto Arqueológico Madinat al-Zahra)
- Anàlisi d'un conjunt de materials lapidis del teatre romà de Cadis, per encàrrec del Drs. D. Bernal i A. Arévalo (Universidad de Cádiz).
- Anàlisi de 10 mostres de marbre de diversos elements trobats a la vil·la romana de La Olmeda (Saldaña, Palència), per encàrrec de la Diputació de Palència.
- Anàlisi de 34 mostres de marbre de diversos elements trobats al jaciment romà de Torreparedones (Baena, Còrdova), per encàrrec del Dr. C. Márquez (Universidad de Córdoba).
- Anàlisi d'un conjunt de 4 mostres de fragments escultòrics procedents de Consuegra i Turleque (Toledo), per encàrrec de J. Palencia (UNED).
- Anàlisi d'un conjunt d'escòries trobades al jaciment arqueològic de Castellot de Bolvir (Bolvir, Girona), per encàrrec del Dr. O. Olesti (UAB).
- Anàlisi de 15 mostres ceràmiques d'àmfores trobades a Catalunya: Barcelona (c. Foneria), el Vendrell (Tomovi), Vilanova i la Geltrú (Darró), Valls (Vil·la del Vilar i Fonts Caldes), Alcover (Vila Sec), Riudoms (Timba del Castellot i Mas d'en Corts), Reus (Mas de Rofes, Antigons i Mas de Gonandí) i la Selva del Camp (Barranc de Sales), per encàrrec del Dr. C. Carreras (UAB), en el marc del Projecte Batista Roca. [En curs.]
- Anàlisi de 15 mostres ceràmiques d'àmfores trobades als jaciments romans d'Aragó: Saragossa (c. Reconquista); i a Catalunya: Cambrils (La Llosa) i El Papiol (Can Tintorer), per encàrrec del Dr. C. Carreras (UAB), en el marc del projecte Batista Roca. [En curs.]
- Anàlisi d'un conjunt de 5 mostres de fragments escultòrics procedents de viles de l'entorn de Antequera, per encàrrec del Dr. J. Beltrán (Universidad de Sevilla). [En curs.]

Dins dels projectes de recerca de l'ICAC, s'han fet els treballs següents:

- “El jaciment romà de Can Tacó i el seu entorn (Montmeló - Montornès del Vallès, Vallès Oriental)”, dirigit pel Dr. J. Guitart (UAB-ICAC): anàlisi d'un conjunt de tesselles de materials lapidis trobades al jaciment de Can Tacó-Turó d'en Roina.
- “*Amphorae ex Hispania*”, dirigit pel Dr. R. Járrega (ICAC): anàlisi de mostres d'àmfores procedents de diversos jaciments productors d'àmfores de la península ibèrica (Espanya i Portugal). [En curs.]
- “La explotación y comercio de los recursos naturales en el norte de la Hispania romana: *lapis, metalla, aqua*”, dirigit per la Dra. I. Rodà (UAB-ICAC) [en curs]:
 - Realització de l'estructura, disseny i posada en marxa d'una “plataforma de laboratori i eina de treball en línia” de la col·lecció de marbres de referència de la UAB i l'ICAC.
 - Mostreig i anàlisi d'un conjunt de mostres procedents de les pedreres de: Gondrame-O Páramo, Pacios-O Incio, O Hospital-O Incio, O Hospital (Pacios)-O Incio, S^a M^a do Mao (Cadamonte)-O Incio, O Viso (Buxán)-O Incio i O Viso-O Incio (Lugo).
 - Mostreig i anàlisi de 9 mostres de peces arqueològiques romanes depositades al Museo de Ourense (MAPO).
 - Mostreig i anàlisi d'un basament romà al Balneari de Lugo (Lugo).
 - Mostreig i anàlisi de 2 inscripcions romanes en granit a Alcalá d'Henares i Villamanta (Madrid).
 - Mostreig i anàlisi de 3 mostres escultòriques pertanyents a l'exposició permanent del MNAT (Tarragona).

- Estudi fotogràfic, selecció, mostreig i anàlisi del *sectile* de la *domus* d'Avinyó i de fragments de marbre procedents de la *domus* de Sant Honorat a Barcelona als magatzems del MUHBA (Barcelona).
- Anàlisis petrogràfiques i per catodoluminiscència, a més d'isòtops de carboni i oxigen, de peces arqueològiques d'ambdós vessants dels Pirineus, en el marc de la tesi doctoral “Mármoles Asociados a la Falla Norpirenaica y al Nappe des Marbres: Caracterización y uso en la *Tarraconensis*” d'H. Royo (ICAC).

Procés d'estudi i mostreig del *sectile* i mosaic a la *domus* d'Avinyó, Barcelona.

Unitat de Documentació Gràfica (UDG)

La documentació gràfica, entesa com la representació del fet arqueològic, independentment del format (dibuix o fotografia) i de la tècnica utilitzada, és un instrument bàsic per a la documentació de jaciments, monuments i materials arqueològics. Malgrat la seva importància, la documentació gràfica és, avui dia, un aspecte de la recerca encara no prou explotat.

L'aparició de les noves aplicacions infogràfiques i de captura massiva de dades ha permès una especialització tècnica i un desenvolupament teòric i metodològic que la UDG ha anat aplicant a l'arqueologia, i és per això que la seva feina s'estructura en tres grans àrees: suport a la recerca, recerca i innovació, i docència.

Objectius

L'objectiu primari és cobrir les necessitats de documentació gràfica que es puguin generar dins l'ICAC i oferir, en segon lloc, aquests serveis a tercers.

De forma paral·lela s'estudien noves metodologies de treball i s'analitzen els diferents avenços tecnològics sobre els camps en què som competents. La idea és tant millorar la productivitat i la qualitat de la feina feta com explorar nous productes i serveis que serveixin per donar-li un valor afegit.

Una darrera línia d'investigació és l'aprofitament científic que es pot extreure dels productes gràfics generats; com aprofitar-los i saber llegir la informació conceptual que contenen.

Activitats

Durant el 2014 la UDG ha treballat tant a Catalunya com a Balears, València i a Tunísia, ha seguit col·laborant i oferint els seus serveis tant a diferents projectes vinculats a l'ICAC com a d'altres institucions, empreses i particulars.

Entre les feines realitzades cal destacar els treballs d'aixecament tridimensional de l'església de Sant Miquel de Terrassa, la zona de les voltes romanes de la plaça Sedassos de Tarragona, el possible columbari de Sineu a Mallorca, les estructures ramaderes altimontanes de Coma de Vaca a Queralbs i els jaciments del Pla de Nadal a Riba-Roja del Túria i la coneguda com a presó de Sant Vicenç a València.

La UDG també ha participat en diferents feines d'excavació. Entre les més importants, cal destacar el jaciment tunisià d'Althiburos (Tunísia), la ciutat romana de *Iesso* (Guissona, la Segarra), la documentació de l'aqüeducte romà del Gaià (la Secuita, Tarragona), així com la realització de la planimetria arqueològica de les excavacions vinculades a les obres d'ampliació de l'AP-7 a Girona.

En el marc de la recerca, s'han millorat tant els processos de captura de dades, com les metodologies d'edició d'objectes tridimensionals, per tal que, més enllà del valor documental, se signifiquin com a veritables eines de coneixement. De forma paral·lela, s'ha treballat en els sistemes de captura massiva de dades (la fotogrametria i l'escàner làser) i s'han aplicat nous programaris.

A més, la UDG col·labora amb el Grau de Topografia i Geomàtica de la UPC, l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de la URV (EAR) i l'empresa Leica-Geosystems, entre d'altres

actors vinculats a la documentació gràfica, per optimitzar els fluxos de treball i per millorar-ne l'explotació. Cal destacar la col·laboració de la Unitat en el Màster en Arqueologia Clàssica (URV-UAB-ICAC).

S'han cotutoritzat dos projectes de final de grau dels estudiants Joaquim Bretcha i Oleguer Badora, del Grau d'Enginyeria Topogràfica i Geodèsia de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona (UPC), durant el curs 2014-2015.

En el marc del conveni de col·laboració amb l'EAR, la Unitat ha participat en l'assignatura "Tècniques de representació del patrimoni arquitectònic".

Durant el curs 2014-2015, l'estudiant Ivan Fernández ha obtingut una beca de l'ICAC per a l'elaboració del treball de fi de màster, dirigit pel Dr. Josep M. Macias, i enfocat a l'estudi i l'anàlisi arquitectònica. Per aquesta raó ha rebut el suport de la UDG, tant pel que fa als aspectes instrumentals i metodològics de la documentació gràfica com en el de la lectura i comprensió arquitectònica.

Paral·lelament, la UDG ha coorganitzat el curs "Làser Escàner i Multiestació en Arqueologia i Patrimoni", amb Leica-Geosystems, i el seminari "Noves tecnologies i documentació arqueològica", amb la col·laboració de Leica-Geosystems i el Col·legi d'Arquitectes de Tarragona.

Documentació de l'interior de les voltes de la plaça dels Sedassos de Tarragona.

Centre de documentació i biblioteca

El Centre de documentació i biblioteca de l'ICAC compta amb un fons documental integrat per monografies, publicacions periòdiques, materials audiovisuals i bases de dades. Aquest fons disposa també de dues col·leccions úniques, el llegat del Dr. Pere de Palol, i la biblioteca i el llegat fotogràfic del Dr. Gustav A. Gamer.

Objectius

- Donar suport bibliogràfic a les diferents línies de recerca i ser un punt de referència per als investigadors.
- Gestionar i mantenir l'arxiu documental intern de l'Institut.
- Custodiar la informació científica generada pels investigadors.
- Custodiar els llegats bibliogràfics.
- Cooperar amb altres biblioteques de centres especialitats en arqueologia i establir sistemes d'intercanvi bibliogràfic.
- Difondre les publicacions entre els principals distribuïdors nacionals i internacionals.

Activitats

El **fons documental** el conformen **22.641** ítems, dels quals **411** han arribat durant l'any 2014. La Biblioteca digital consta de **2.846** documents.

Quant al **préstec**, durant el 2014 s'han realitzat **337** transaccions, un 65% de les quals són peticions externes.

L'arxiu historicoadministratiu de l'Institut ha incrementat en un 17% el nombre de documents, i s'ha arribat als **23.525**.

La creació de la **Beca de difusió de la figura del Dr. Palol** de la Diputació de Girona i l'Ajuntament d'Agullana ha permès a la seva guanyadora consultar el fons de caire personal del Dr. Palol i tota la documentació referent a Agullana i la seva necròpoli hallstàtica. Altres investigadors aliens a l'Institut han consultat materials referents a Puig-Rom (Roses) i Soto de Medinilla. En total s'han consultat **443** documents del Fons Pere de Palol i se n'ha sol·licitat la reproducció de **81**.

Al llarg de 2014 s'ha assolit la xifra de **263 centres** amb els quals es té establert **intercanvi bibliogràfic**. Aquesta relació resulta fonamental per a l'adquisició de fons, i alhora que permet una major difusió de les nostres publicacions.

Des del Centre de documentació es fa difusió dels llibres publicades per l'Institut a *Histara-Les comptes rendus*, una revista en línia de la Universitat Paris-Sorbonne que publica informes científics sobre les novetats editorials del món de l'arqueologia i la història de l'art) i als principals distribuïdors (Pórtico, Casalini, etc.).

Durant el 2014 s'han sol·licitat **4** títols per a ser ressenyats en diferents publicacions i s'han distribuït **1.397** exemplars de publicacions pròpies.

Biblioteca de l'Institut.

Recercat

L'Institut es va incorporar a **Recercat** (repositori cooperatiu amb la producció científica generada per les universitats i centres de recerca catalans) a finals del 2013. Durant el 2014 s'han posat en obert **315** documents (llibres i articles, principalment), que representen un **25%** del total de la documentació generada pels centres CERCA a Recercat. L'ICAC és doncs el primer centre CERCA de lletres al repositori i el tercer en nombre de registres, després de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA) i el Centre de Recerca Matemàtica (CRM).

Dipòsit de la Recerca
de Catalunya

Els 315 documents de l'Institut han rebut **29.574 consultes** i han registrat **9.563 descàrregues**. La ràtio de descàrrega per consulta supera el 30%.

Formació avançada

Màster en Arqueologia Clàssica (URV-UAB-ICAC)

L'objectiu del Màster és oferir als estudiants una formació metodològica i específica en les principals línies de recerca en arqueologia protohistòrica, grecoromana i de l'antiguitat tardana; centrades en els estudis de les societats mediterrànies antigues.

Durant el curs 2013-2014 va iniciar-se un nou pla d'estudis del Màster en Arqueologia Clàssica, amb una càrrega de 90 crèdits, organitzat per la UAB, la URV i l'ICAC. Al curs 2014-2015 s'imparteix la segona edició d'aquest nou pla.

	Alumnes de 1r curs	Alumnes de 2n curs
2013-2014	12	16
2014-2015	14	10

En finalitzar el curs 2013-2014 la Comissió de coordinació del Màster en Arqueologia Clàssica va avaluar 14 treballs de final de màster, corresponents al pla vell del màster, de 120 crèdits, del qual han estat impartides 7 edicions ininterrompudament (des del curs 2006-2007).

Beques d'iniciació a la recerca (BIR)

En 2014 es van concedir 8 beques d'iniciació a la recerca (BIR) en el camp de l'arqueologia clàssica a estudiants del Màster en Arqueologia Clàssica, per completar la seva formació avançada mitjançant la col·laboració en equips de recerca de l'ICAC i, alhora, permetre'ls acréixer els seus coneixements pràctics en el món de l'arqueologia clàssica.

Doctorat en Arqueologia Clàssica

En el curs acadèmic 2013-2014 la URV, l'ICAC i la UAB van posar en marxa un nou programa de doctorat en Arqueologia Clàssica, coordinat per la URV, segons el que estableix el RD 99/2011. També és el segon any de funcionament de la nova Escola de Doctorat a la URV que coordina tots els programes de doctorat en què participa l'ICAC establerts en els RD 56/2005, RD1393/2007 i RD 778/1998.

El nombre total d'alumnes matriculats als programes de doctorat en què participa l'ICAC durant el 2014 va ser de 23.

Els investigadors de l'ICAC, a més de dirigir tesis en el marc dels programes de doctorat esmentats, també dirigeixen tesis en el marc d'altres programes de doctorat aliens a l'Institut.

Tesis doctorals llegides el 2014 dirigides per investigadors de l'ICAC

Nom i cognoms	Títol	Director/s
Joan Canela Gràcia	Evolució del poblament i el paisatge a la Cessetània occidental durant el 1r mil·lenni a C	C. Belarte (ICREA-ICAC) i I. Fiz (URV-ICAC)
Marco Antonio Cervera Obregón	La colección de vaciados griegos y romanos del Museo Nacional de las Culturas, INAH / México	I. Rodà (UAB-ICAC)
Horacio González Cesteros	Ánforas hispanas en la Germania Inferior antes de la formación de la provincia (20 a.C. - 69 d.C.)	J. Ruiz de Arbulo (URV-ICAC) i Piero Berni (ICAC)
Arnau Perich Roca	Arquitectura residencial urbana d'època tardoantiga a Hispània (segles IV-VIII dC)	J. Ruiz de Arbulo (URV-ICAC) i R. Mar (URV)
Serena Vinci	El Foro Provincial de Tarraco: documentación y análisis de técnicas y procesos de construcción	J. M. Macias (ICAC) i A. Pizzo (IAM)

Tesis doctorals en curs dirigides per investigadors de l'ICAC

Nom i cognoms	Títol	Director/s
Astrid Amondo	Dinámicas socioculturales e impacto en la protección y difusión del patrimonio arqueológico de Tarraco desde principios del siglo XX hasta la actualidad	J. M. Palet (ICAC) i J. M. Macias (ICAC)
Antoni Josep Cartes Reverté	De la llercavonia a l' <i>ager Dertosensis</i> : evolució de l'ocupació del territori	I. Fiz (URV-ICAC)
Cristiano Casà	El vampiro romántico, un mito moderno	Jesús Carruesco (URV-ICAC)
Joan Francesc Clariana Roig	La terra sigil·lada sud-gàl·lica de la vil·la romana de Torre Llauder (Mataró, el Maresme)	M. Prevosti (ICAC) i R. Jàrraga (ICAC)
Glòria Cot Reig	<i>L'omphalos</i> i la dinàmica de l'espai a la Grècia arcaica i clàssica	Jesús Carruesco (URV-ICAC) i Fernando Hernández (UB)

Nom i cognoms	Títol	Director/s
Ramon Ferré Anguix	D'Hibera a Dertosa	R. Jàrraga (ICAC) i J. Diloli (URV)
Maria Gemma Garcia Llinares	L'antiga Ègara: territori, ciutat i seu episcopal	J. Guitart (UAB-ICAC)
Xavier Gonzalo Arango	Dinàmiques en l'organització social i econòmica del territori de Tarragona en els segles VI-X	J. M. Macias (ICAC) i Ramon Martí (UAB)
Ferran Gris Jeremias	L'edifici pública a la Hispània romana: arquitectura i inserció urbana	J. Ruiz de Arbulo (URV-ICAC) i R. Mar (URV)
Jordi Guàrdia Felip*	Arqueologia urbana de <i>Iulia Libica</i>	J. Guitart (UAB-ICAC) i O. Olesti (UAB)
Julia Janicka	Iconography of Tyrrhenian amphorae	J. Carruesco (URV-ICAC)
Ada Lasheras González	El suburbi portuari de "Tarraco" a l'antiguitat tardana (segles III-VIII dC)	J. A. Remolà (MNAT-ICAC) i J. Ruiz de Arbulo (URV-ICAC)
Anna Moya Oller	La formació monacal a la <i>Tarraconense</i> (s. IV-VII). Una perspectiva arqueològica i historicosocial	J. Ruiz de Arbulo (URV-ICAC)
Maria Jesús Ortega Pérez	Anàlisi territorial de l'Horta, el Camp de Túria i la Ribera (València): estudi arqueomorfològic, ocupació del territori i dinàmiques del paisatge a la Plana de València	J. M. Palet (ICAC) i H. A. Orengo (University of Sheffield-URV)
Maria Núria Otero Herráiz	El poblament protohistòric a la plana occidental catalana i la seva interacció amb la vall de l'Ebre i el Pirineu	C. Belarte (ICREA-ICAC) i I. Fiz (URV-ICAC)
Adalberto Ottati	L'Accademia di Villa Adriana: spazi, ambienti e funzioni del cd. Piccolo Palazzo	I. Rodà (UAB-ICAC) i P. Pensabene (La Sapienza)
Núria Padrós Font*	Producció i consum animal a la Catalunya romana. Una aproximació arqueozoològica	J. Guitart (UAB-ICAC) i M. Saña (UAB)

Nom i cognoms	Títol	Director/s
Carles Padrós Gómez	La implantació militar romana a Catalunya: caracterització d'espais militars al NE de la Citerior en època tardorepublicana (s. II-I ane)	J. Ruiz de Arbulo (URV-ICAC) i J. Principal (MAC)
Manuel Parada López de Corselas	Arquitectura e iconografía en el Alto Imperio Romano: portadas monumentales y otros motivos de prestigio	I. Rodà (UAB-ICAC) i J. C. Ruiz Souza (UCM)
Tania Polonio Alamino	Geoarqueología y dinámica de paisajes culturales altimontanos: estudio micromorfológico, formas de ocupación y pastoralismo en los Pirineos orientales	Josep M. Palet (ICAC) i M. Berguedà (SERP-UB)
Emilio Provinciale*	Enterraments a la Tarragona romana dels segles II a IV dC. Estudi dels esquelets: valoració antropomètrica i anàlisi de la patologia que ha deixat empremta a l'os	J. Giné (Hospital Joan XXIII) i J. M. Macias (ICAC)
Josep M. Puche Fontanilles	El llenguatge gràfic com a eina de lectura i interpretació dels elements immobles arqueològics	J. Guitart (UAB-ICAC)
Pedro Ramos Pérez	Estudio en arqueología del paisaje y arqueomorfología en las comarcas centrales valencianas: <i>Territorium de Saetabi</i>	J. M. Palet (ICAC) i I. Fiz (URV-ICAC)
Maite Salagaray*	Patología, morfología y odontometría de una muestra de la población romana de la capital de la provincia <i>Hispana Citerior</i> (Tarraco-Tarragona). Siglos I-V dC	J. Giné (Hospital Joan XXIII) i J. M. Macias (ICAC)
Patricia Terrado Ortuño	<i>Portus tarraconenses</i> . Aproximació als ports marítims de la província Tarraconensis	J. Ruiz de Arbulo (URV-ICAC) i D. Gorostidi (URV-ICAC)

*Tesi matriculada en un altre programa de doctorat.

Publicacions

Comitè editorial

Prof. Dr. Juan Manuel Abascal
Universitat d'Alacant

Dr. José M. Álvarez Martínez
Museo Nacional de Arte Romano, Mérida

Prof. Dr. Francesco D'Andria
Universit  del Salento, Itàlia

Prof. Dr. Carmen Aranegui
Universitat de València

Prof. Dr. Achim Arbeiter
Georg-August-Universit  G ttingen, Alemanya

Prof. Dr. Jean-Charles Balty
Universit  Paris-Sorbonne [Paris IV], França

Prof. Dr. Ella Hermon
Universit  Laval, Quebec, Canad 

Prof. Dr. Rosa Plana-Mallart
Universit  Paul-Valéry Montpellier 3, França

Prof. Dr. Lucrezia Ungaro
Sovrintendenza Capitolina, Direzione Musei,
Itàlia

Prof. Dr. Susan Walker
Ashmolean Museum, Oxford, Regne Unit

Publicacions pròpies

L'ICAC figura al **lloc 14 ** del rànquing d'editorials espanyoles de llibres científics SPI (Scholarly Publishers Indicators), en l'àmbit d'arqueologia i prehistòria, que publica el CSIC, basant-se en l'opinió d'experts espanyols en Humanitats i Ciències Socials.

Ager Tarraconensis 4. Els Antigons, una vil-la senyorial del Camp de Tarragona, de Ramon J rrega i Marta Prevosti (ed.). Documenta, 16. Coedici  amb l'Institut d'Estudis Catalans.

Danses imaginades, danses relatades. Paradigmes iconogràfics del ball des de

l'Antiguitat clàssica fins a l'edat mitjana / Dancing Images and Tales. Iconography of dance from Classical to Middle Age, de Licia Butt , Jesús Carruesco, Francesc Massip i Eva Subías (ed.). Trama (Treballs d'Arqueologia de la Mediterrània Antiga), 1. Amb la col-laboració de la URV i la UB.

Coedicions i col·laboracions

Al amparo de los lares. El culto doméstico en las provincias romanas Bética y Tarraconense, de María Pérez Ruiz. Anejos de Archivo Español de Arqueología LXVIII. Publicat pel CSIC amb la col·laboració de la UAM, laUNED i l'ICAC. Madrid.

La villa restaurata e i nuovi studi sull'edilizia residenziale tardoantica. [Atti del Convegno Internazionale del Centro Interuniversitario dei Studi sull'Edilizia abitativa tardoantica nel Mediterraneo (CISEM) (Piazza Armerina 7-10 novembre 2012),] a cura de Patrizio Pensabene i Carla Sfameni. Publicat per Edipuglia, amb la col·laboració de l'ICAC, entre altres. Bari.

El monestir de Cabrera. Segles V-VIII dC, de Mateu Riera Rullan (coord.). Publicat per l'Ajuntament de Palma amb la col·laboració de l'ICAC. Palma.

Presentació del llibre *Ager Tarraconensis 4* al Museu de Reus - Salvador Vilaseca.

Activitats científiques

Seminari internacional **Cuantificació de ánforas, protocolos y comparativas**. Organitza la Universidad de Sevilla i l'ICAC hi col·labora. Sevilla, 31 de gener.

Seminari internacional **Metalls nobles del patrimoni cultural: caracterització i anàlisi de monedes i objectes metàl·lics per mètodes no destructius**. Organitza l'ICAC. Tarragona, 3-4 de març.

Seminari internacional **L'home i el mar, els reptes de l'arqueologia litoral**. Organitzen l'ICAC, l'ICRPC i l'IPHES, en el marc del programa SUMA. Tarragona, 24-25 d'abril.

Seminari internacional **Castella et praesidia a la façana mediterrània de la Hispània tardorepublicana**. Organitzen l'ICAC i la URV. Tarragona, 13 de maig.

Seminari sobre epigrafia i societat a Tàrraco: **Hic sita est. Las mujeres de Tàrraco a través de la epigrafia funerària**. Organitzat en el marc del Màster en Arqueologia Clàssica (URV-UAB-ICAC). Tarragona, 19 de maig.

Seminari d'arqueometria **La explotación y comercio de los recursos naturales al norte de la Hispania romana: lapis, metalla, aqua**. Organitza l'ICAC. Tarragona, 9-10 d'octubre.

Seminari internacional **Les estratègies d'ocupació dels territoris conquerits en les províncies hispanes s. II-I aC: primers assentaments de control i models d'implantació**. Organitza l'ICAC. Tarragona, 30 d'octubre.

Membres del Comitè científic i representants de les institucions organitzadores del II Congrés Tarraco Biennal.

Jornada **Les arrels premedievales de la cuina catalana. Els orígens de la nostra història gastronòmica**. Organitza l'Associació Catalana de Bioarqueologia (ACBA) i l'ICAC hi col·labora. Barcelona, 3 de novembre.

Seminari **Noves tecnologies aplicades a la documentació del patrimoni arqueològic**. Organitzen l'ICAC, Leica-Geosystems i el COAC-Tarragona. Tarragona, 13-14 de novembre.

Jornada de debat i reflexió sobre arqueologia clàssica i món antic **Tants caps, tants barrets? Noves maneres de pensar el món antic avui i demà**. Organitza l'ICAC, amb motiu del desè aniversari de l'Institut. Tarragona, 21 de novembre.

II Congrés internacional d'**Arqueologia i Món Antic. Tarraco Biennial**. Organitza la Fundació Privada Mútua Catalana. Amb la col·laboració de l'ICAC, el MHT, el MNAT, la RSAT, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la URV i l'Arquebisbat de Tarragona. Tarragona, 26-29 de novembre.

III Congreso Internacional de la Secah - Ex officina Hispana **Amphorae ex Hispania. Paisajes de producción y consumo**. Organitzen la Secah, l'ICAC i la URV. Tarragona, 10-13 de desembre.

Inauguració del III Congreso Internacional de la Secah a l'Aula Magna de la URV.

Difusió i transferència

Activitats

Curs **Bojos per l'Arqueologia!** (2a edició del programa "Bojos per la ciència!"). Organitza la Fundació Catalunya-La Pedrera amb l'IPHES, l'ICAC i l'ICRPC, en el marc del programa SUMA. Tarragona i Girona, 18 de gener-13 de desembre.

Alumnes del curs *Bojos per l'Arqueologia!* analitzant una inscripció.

Concurs de cultura clàssica **Odissea** (3a edició). Organitza l'Aplec i l'ICAC hi col·labora:

- Concurs en línia, febrer.
- Lliurament dels premis, 21 de maig.

Exposició **El monestir de Cabrera. Segles V-VII**. Organitzen el Museu d'Història de la Ciutat-Castell de Bellver, el Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente, el Govern de les Illes Balears i el Consell de Mallorca amb la col·laboració de l'ICAC. Palma, març-octubre.

Curs de formació del professorat **Mortals Immortals. Mites, rituals i creences en el món clàssic**. Organitzen el Camp d'Aprenentatge de Tarragona i l'ICAC. Tarragona, 17-22 de març.

1st CERCA Conference. Organitza la Institució CERCA i l'ICAC hi participa. Barcelona, 28 d'abril.

En el marc de la XVI edició del festival romà de Tarragona Tàrraco Viva (5-25 de maig):

- **L'antiguitat en imatges. IV Cicle d'audiovisuals arqueològics i històrics**. Organitza l'ICAC i el Festival Internacional de Cinema Arqueològic del Bidasoa hi col·labora. 5-23 de maig.

- **IV Passejada Arqueològica: l'amfiteatre de Tàrraco.** Organitza l'Aplec i l'ICAC. 21 i 23 de maig.
- **VII Cicle de Documentals Arqueològics.** Organitza l'ICAC. 21-23 de maig.
- Estand institucional en la **XII Fira internacional de museus i jaciments arqueològics d'època romana.** Organitza Tàrraco Viva i hi participen l'ICRPC i l'ICAC. 23-25 de maig.

Curs Arqueologia Funerària: una visió interdisciplinària (5a edició del programa "Professors i Ciència"). Organitzen la Fundació Catalunya-La Pedrera i l'ICAC. Tarragona, 9 i 14 de maig.

Exposició **Anno Domini: Judea en temps d'August.** Organitzen l'Associació Cultural Sant Fructuós (ACSF), l'ICAC i el Museu Bíblic Tarraconense. Tarragona, 15 de maig-15 de juny.

Escola de Primavera (4a edició). Organitza l'ACER i l'ICAC hi col·labora. Tarragona, 10 de juny.

Curs Làser escàner terrestre i multiestació en arqueologia i patrimoni. Organitzen l'ICAC, Leica-Geosystems i el COAC-Tarragona. Tarragona, 26-27 de juny.

VIII Curs d'arqueologia de Guissona **Ciutat romana de Iesso.** Organitzen el Museu de Guissona, la UAB i l'ICAC. Guissona, 7-18 de juliol.

X Fòrum Auriga. Organitza la revista *Auriga* i l'ICAC hi col·labora. Barcelona, 17-19 d'octubre.

Concurs internacional **Un mar de paraules** (7a edició). Organitzen la Fundació Anna Lindh, l'Institut Europeu de la Mediterrània i l'ICAC hi participa. Tarragona, 22 d'octubre.

Fem recerca: Viatge al passat. Organitzen l'IPHES i l'ICAC. Tarragona, 29 d'octubre, i 5, 12, 19 i 26 de novembre.

Jornada de portes obertes a la **intervenció arqueològica a la Basílica de Sant Fructuós (Necròpolis Paleocristiana de Tarragona).** Organitzen l'Arquebisbat i l'Ajuntament de Tarragona, l'ICAC i l'Autoritat Portuària de Tarragona amb la col·laboració de l'ACSF i el MNAT. Tarragona, 2 de novembre.

Jornada de portes obertes a la basílica paleocristiana de Sant Fructuós de Tarragona.

Convenis de col·laboració

Tipologia	Nombre	Percentatge
Universitats	12	28 %
Centres de recerca i museus	3	7 %
Adscripció investigadora	10	23 %
Administració pública	11	26 %
Altres	7	16 %
Total	43	100 %

Presència als mitjans de comunicació

219 aparicions en premsa escrita i digital, ràdio i televisió. Destaquen:

- Entrevista al director de l'ICAC a Catalunya Ràdio (*El café de la República*, 19 febrer)
- Vídeo de divulgació científica al Canal CEICS/URV: "L'ICAC col·labora en la rehabilitació de la pedrera romana del Mèdol" (23 de juliol)
- Josep Maria Palet protagonitza el capítol "La història escrita en el paisatge" de l'espai *Càpsules de ciència* (Canal 33, 14 de novembre)
- Reportatge "L'ICAC, tota una dècada immersos en l'arqueologia", al *Diari de Tarragona* (26 de novembre)
- Joaquín Ruiz de Arbulo, entrevistat al programa *En guàrdia* de Catalunya Ràdio, capítol "La crisi del segle III" (14 de desembre)

Archeonea, butlletí electrònic de l'ICAC: **11 números** publicats (en català i en castellà), del número 32 al 42, tramesos a una llista de **1.829** adreces de correu.

Toquem pedra, espai quinzenal de divulgació de l'arqueologia clàssica a Tarragona Ràdio: **21 programes** emesos, del número 3 al 23, amb participació de 33 experts.

Gravació del programa radiofònic *Toquem pedra* a la pedrera romana del Mèdol.

Acollida i assessorament d'estudiants

Estudiants de Batxillerat

- Carla Baumann Requena, de l'Institut Ramon de la Torre de Torredembarra: assessorament en el treball de recerca.
- Antoni Corrales Soberino, de l'Institut Narcís Oller de Valls: assessorament del treball de recerca.
- Mar Sardà Soler, de l'Institut Gabriel Ferrater de Reus: assessorament del treball de recerca.
- Clàudia Bell Casanova, del col·legi El Pinar de Nuestra Señora de Sant Cugat del Vallès: estada a l'ICAC com a Premi Extraordinari de Batxillerat de l'Associació Catalana d'Entitats de Recerca (ACER), del 20 de juny al 4 de juliol.

Estudiants de Grau en pràctiques

- David Vendrell Cabanillas (URV). Responsable: Dra. Marta Prevosti (10/10/2014-12/12/2015).
- Sergi Martínez Arnal (URV). Responsable: Dra. M. Carme Belarte (28/10/2014-07/06/2015).
- Jesús Martínez Fernández (URV). Responsable: Dra. Carme Belarte (28/10/2014-07/06/2015).
- Joaquim Bretcha Fernández (Universitat Politècnica de Catalunya). Responsable: Josep M. Puche (01/10/2014-31/03/2015).
- Oleguer Basora Girona (Universitat Politècnica de Catalunya). Responsable: Josep M. Puche (1/10/2014-31/3/2015).
- Sònia Rovira Pàrraga (UAB). Responsable: Dra. Marta Prevosti (1/10/2014-14/01/2015).
- Marta Català Nicolau (UAB). Responsable: Josep M. Puche (15/12/2014-30/6/2015).

